

EU:s gränskodex

REGERINGSKANSLIET

Justitiedepartementet

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen, 2003.
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/>

Tryckt av Elanders Sverige AB
Stockholm 2011

ISBN 978-91-38-23616-1
ISSN 0284-6012

Innehåll

Promemorians huvudsakliga innehåll	5
1 Författningsförslag	7
1.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).....	7
1.2 Förslag till förordning om ändring i utlänningsförordningen (2006:97).....	17
2 Ärendet.....	25
3 Gränskodexen	27
3.1 Bakgrund	27
3.1.1 Schengensamarbetets huvudsakliga innehåll.....	27
3.1.2 Framtagandet av gränskodexen	28
3.1.3 De huvudsakliga ändringarna i förhållande till tidigare regelverk	29
3.1.4 EU-rättsliga utgångspunkter för bedömningen av vilka författningsändringar som gränskodexen föranleder	30
3.2 Det huvudsakliga innehållet i gränskodexen.....	31
3.2.1 Avd. I Allmänna bestämmelser.....	31
3.2.2 Avd. II Yttre gränser	32
3.2.3 Avd. III Inre gränser	33

3.2.4	Avd. IV Slutbestämmelser.....	33
3.2.5	Bilagor.....	34
3.3	2011 års förslag om ändringar av gränskodexen.....	35
4	Nationella bestämmelser om gränspassage för personer	37
5	Överväganden och förslag med anledning av gränskodexen	41
5.1	Upplysningsbestämmelser och definitioner	41
5.1.1	Upplysning om gränskodexen	41
5.1.2	Definitioner av yttre och inre gräns	42
5.2	Passage av yttre gränser	43
5.2.1	Bakgrund	43
5.2.2	Villkoren för passage av yttre gräns.....	45
5.2.3	Otillåtet passerande av yttre gräns.....	47
5.3	Inresevillkor och nekad inresa.....	47
5.3.1	Bakgrund	47
5.3.2	Ett beslut om nekad inresa ska gälla som ett avvisningsbeslut	51
5.4	In- och utresekontroller	54
5.4.1	Bakgrund	54
5.4.2	Genomförandet av in- och utresekontroller	60
5.4.3	Tagande av fingeravtryck.....	62
5.4.4	Underrättelse och rapport om förenklad sökning i VIS.....	64
5.4.5	Sjömän som tillfälligt går i land.....	65
5.4.6	Anteckning i resehandlingar	66
5.5	Underrättelseskyldighet för befälhavare på luftfartyg och fartyg.....	66
5.5.1	Bakgrund	66

5.5.2	Befälhavare på luftfartyg	69
5.5.3	Befälhavare på fartyg	69
5.5.4	Straffsanktion för bristande underrättelseskyldighet?	70
5.6	Passage av inre gräns	72
5.6.1	Bakgrund	72
5.6.2	Tillfälligt införande av gränskontroll vid de inre gränserna	75
5.6.3	Kontroll under vistelsen i Sverige	76
6	Övriga överväganden och förslag	79
6.1	Vissa ändringar i 5 kap. 8 § UtlL om uppskjuten invandringsprövning	79
6.2	Justering av hänvisning i 5 kap. 3 a § UtlL om uppehållstillstånd på grund av anknytning	84
6.3	Förtydligande av undantagen i 2 kap. 3 och 4 §§ UtlL från krav på visering och uppehållstillstånd	85
7	Konsekvenser av förslagen	87
8	Ikraftträdande m.m.	89
9	Författningskommentar	91
	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	91
	Bilaga Gränskodexen	101

Promemorians huvudsakliga innehåll

Förordningen (EG) nr 562/2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) trädde i kraft den 13 oktober 2006. För att säkerställa en ändamålsenlig tillämpning av gränskodexen föreslås i promemorian att vissa bestämmelser om gränspassage i utlänningslagen och utlänningsförordningen upphävs och att andra kompletteras med hänvisningar till kodexen. Vidare föreslås att utlänningslagen kompletteras med en bestämmelse om skyldighet att lämna fingeravtryck i de situationer som följer av gränskodexen.

I promemorian lämnas också förslag på några andra ändringar av utlänningslagen. Dessa ändringar rör bl.a. bestämmelserna om s.k. uppskjuten invandringsprövning vid beviljande av uppehållstillstånd på grund av anknytning.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2012.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716) dels att 2 kap. 3 och 4 §§, 5 kap. 3 a och 8 §§, 8 kap. 1 §, 9 kap. 1 och 2 §§, 20 kap. 4 § samt rubriken närmast före 9 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 6 a och 9 a §§, 9 kap. 8 c § samt närmast före 1 kap. 6 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Gränspassage

6 a §

Bestämmelser om gränspassage finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 av den 15 mars 2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengen-

gränserna)¹.

9 a §

Vad som föreskrivs om avvisning i denna lag gäller i tillämpliga delar också för beslut om nekad inresa enligt förordning (EG) nr 562/2006.

2 kap.

3 §²

En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha Schengenvisering eller nationell visering om han eller hon inte har uppehållstillstånd eller *har* ställning som varaktigt bosatt.

En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha Schengenvisering eller nationell visering om han eller hon inte har uppehållstillstånd eller ställning som varaktigt bosatt *i Sverige*.

4 §³

Uppehållstillstånd är ett tillstånd att vistas i Sverige under viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd) eller utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd). Den som har uppehållstillstånd eller *har* ställning som varaktigt bosatt får, om villkoret i 1 § är uppfyllt, resa in i Sverige.

Uppehållstillstånd är ett tillstånd att vistas i Sverige under viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd) eller utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd). Den som har uppehållstillstånd eller ställning som varaktigt bosatt *i Sverige* får, om villkoret i 1 § är uppfyllt, resa in i Sverige.

¹ EUT L 105, 13.4.2006, s. 1 (Celex 32006R0562).

² Senaste lydelse 2011:705.

³ Senaste lydelse 2006:219.

5 kap.3 a §⁴

Uppehållstillstånd får, om Uppehållstillstånd får, om
 inte annat anges i 17 § andra inte annat följer av 17 § första
 stycket, ges till eller andra stycket, ges till

1. en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges,

2. en utlänning som på något annat sätt än som avses i 3 § eller i denna paragraf är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om han eller hon har ingått i samma hushåll som den personen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet,

3. en utlänning som ska utöva umgänge, som inte är av begränsad omfattning, med ett i Sverige bosatt barn, och

4. en utlänning som har svenskt ursprung eller som har vistats i Sverige under lång tid med uppehållstillstånd.

Om en utlänning har getts uppehållstillstånd enligt första stycket 1 ska uppehållstillstånd för samma tid också ges till utlänningens ogifta barn.

När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd också i andra fall än som avses i första och andra styckena beviljas en utlänning som

1. är adopterad i Sverige i vuxen ålder,
2. är anhörig till en utlänning, som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller
3. på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

⁴ Senaste lydelse 2009:1542.

8 §⁵

Ett uppehållstillstånd som ges en *make* enligt 3 § första stycket 1 *skall* vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället, om *makarna* inte *stadigvarande* sammanbott utomlands. *Detsamma* gäller när *uppehållstillstånd* i ett sådant fall beviljas utlänningens barn.

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 3 a § första stycket 1 eller andra stycket skall vid första beslutstillfället vara tidsbegränsat.

Ett uppehållstillstånd som beviljas en *utlänning* enligt 3 § första stycket 1 *eller 3 a § första stycket 1 ska* vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället, om *utlänningen* inte sammanbott med sin *make* eller *sambo* under en längre tid utomlands och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Första stycket gäller även när *uppehållstillstånd* enligt 3 § första stycket 2 b eller 3 a § andra stycket beviljas utlänningens barn.

8 kap.

1 §⁶

En utlänning får avvisas

1. om han eller hon saknar pass när det krävs pass för inresa eller vistelse i Sverige,
2. om han eller hon saknar visering, uppehållstillstånd eller något annat tillstånd som krävs för inresa, vistelse eller arbete i Sverige,
3. om det vid utlänningens ankomst till Sverige kommer fram att han eller hon tänker besöka något annat nordiskt land men saknar det tillstånd som krävs för inresa där,
4. om han eller hon vid inresan undviker att lämna begärda uppgifter, medvetet lämnar oriktiga uppgifter som är av betydelse för rätten att resa in i Sverige eller medvetet förtiger någon omständighet som är av betydelse för den rätten,

⁵ Senaste lydelse 2006:220.

⁶ Senaste lydelse 2006:219.

5. om han eller hon inte uppfyller de krav för inresa som föreskrivs i artikel 5 i *Schengenkonventionen*, eller

6. om han eller hon har avvisats eller utvisats från en stat som ingår i Europeiska unionen eller från Island, Norge eller Schweiz och förhållandena är sådana som avses i 7 kap. 6 § eller beslutet om avvisning eller utvisning har grundats på att utlänningen inte har följt gällande bestämmelser om en utlännings inresa eller vistelse i den staten.

En EES-medborgare får inte avvisas enligt första stycket 1, om han eller hon på annat sätt än genom innehav av pass kan styrka sin identitet. Detsamma *skall* gälla en EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare.

En EES-medborgare och hans eller hennes familjemedlem får inte avvisas enbart på den grunden att han eller hon inte uppfyller vad som sägs i artikel 5.1 c i *Schengenkonventionen* i fråga om tillräckliga medel för uppehälle.

5. om han eller hon inte uppfyller de krav för inresa som föreskrivs i artikel 5 i *förordning (EG) nr 562/2006*, eller

En EES-medborgare får inte avvisas enligt första stycket 1, om han eller hon på annat sätt än genom innehav av pass kan styrka sin identitet. Detsamma *ska* gälla en EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare.

En EES-medborgare och hans eller hennes familjemedlem får inte avvisas enbart på den grunden att han eller hon inte uppfyller vad som *föreskrivs* i artikel 5.1 c i *förordning (EG) nr 562/2006* i fråga om tillräckliga medel för uppehälle.

9 kap.

Kontroll i samband med inresa och utresa **Kontroll av personer enligt förordning (EG) nr 562/2006**1 §⁷

Vid inresa eller utresa ska en utlänning överlämna sitt pass till polismyndigheten. En utlänning ska också lämna polismyndigheten de upplysningar och överlämna de handlingar som är av betydelse för bedömningen av hans eller hennes rätt att resa in i och vistas i Sverige. Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten att överlämna pass.

Tullverket och Kustbevakningen är skyldiga att hjälpa polismyndigheten vid kontrollen av utlänningars inresa eller utresa enligt denna lag. Migrationsverket får efter överenskommelse med polismyndigheten hjälpa till vid kontrollen. Kustbevakningen ska medverka i polismyndighetens kontrollverksamhet genom att utöva kontroll av sjötrafiken.

När inresekontrollen sköts av särskilt förordnade passkon-

Polismyndigheten ansvarar för kontroll av personer enligt förordning (EG) nr 562/2006. Tullverket och Kustbevakningen är skyldiga att hjälpa polismyndigheten vid sådan kontroll. Migrationsverket får efter överenskommelse med polismyndigheten hjälpa till vid kontrollen. Kustbevakningen ska medverka i polismyndighetens kontrollverksamhet genom att utöva kontroll av sjötrafiken.

⁷ Senaste lydelse 2011:709.

trollanter, tulltjänstemän eller tjänstemän vid Kustbevakningen, ska pass och andra handlingar överlämnas till dem. Om Migrationsverket medverkar i kontroll vid inresa, skall pass och andra handlingar överlämnas till tjänstemannen vid Migrationsverket.

2 §

En polisman får i samband med inresekontroll kroppsvisitera en utlänning och därvid undersöka hans eller hennes bagage, handresgods, handväskor och liknande, i den utsträckning som det är nödvändigt för att ta reda på utlänningens identitet. Sådana undersökningar får också göras för att ta reda på en utlännings resväg till Sverige, om den är av betydelse för bedömningen av rätten att resa in i och vistas här i landet. En polisman får i samband med inresekontrollen även undersöka bagageutrymmen och övriga slutna utrymmen i bilar och andra transportmedel i syfte att förhindra att en utlänning reser in i Sverige i strid med bestämmelserna i denna lag eller i en författning som har utfärdats med stöd av denna lag.

En polisman får i samband med inresekontroll enligt förordning (EG) nr 562/2006 kroppsvisitera en utlänning och därvid undersöka hans eller hennes bagage, handresgods, handväskor och liknande, i den utsträckning som det är nödvändigt för att ta reda på utlänningens identitet. Sådana undersökningar får också göras för att ta reda på en utlännings resväg till Sverige, om den är av betydelse för bedömningen av rätten att resa in i och vistas här i landet. En polisman får i samband med inresekontrollen även undersöka bagageutrymmen och övriga slutna utrymmen i bilar och andra transportmedel i syfte att förhindra att en utlänning reser in i Sverige i strid med bestämmelserna i förordning (EG) nr 562/2006.

När inresekontrollen sköts av särskilt förordnade passkontrollanter, tulltjänstemän eller tjänstemän vid Kustbevakningen har de samma befogenheter som en polisman har enligt första stycket.

Kroppsvisitation får inte göras mer ingående än vad som krävs med hänsyn till ändamålet med åtgärden. All den hänsyn som omständigheterna medger *skall* iakttas. Om möjligt *skall* ett vittne närvara.

En kvinna får inte kroppsvisiteras av eller i närvaro av andra män än läkare eller legitimerade sjuksköterskor. Om en visitation innebär att enbart ett föremål som en kvinna har med sig undersöks, får visitationen dock genomföras och bevitnas av en man.

Protokoll *skall* föras över en kroppsvisitation. I protokollet *skall* anges vad som har förekommit vid visitationen.

Kroppsvisitation får inte göras mer ingående än vad som krävs med hänsyn till ändamålet med åtgärden. All den hänsyn som omständigheterna medger *ska* iakttas. Om möjligt *ska* ett vittne närvara.

Protokoll *ska* föras över en kroppsvisitation. I protokollet *ska* anges vad som har förekommit vid visitationen.

8 c §

Den som innehar en visering är vid inrese- eller utresekontroll enligt artikel 7.3 i förordning (EG) nr 562/2006 skyldig att låta en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket ta hans eller hennes fingeravtryck, för kontroll av identiteten och av viseringens äkthet i enlighet med artikel 18 i Europa-

*parlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen)*⁸.

Skyldighet att lämna fingeravtryck enligt första stycket gäller även för en utlänning som vid sådan inrese- eller utresekontroll inte kan styrka sin identitet och som får kontrolleras i identifieringssyfte i enlighet med artikel 20 i VIS-förordningen.

När en kontroll enligt första eller andra stycket har genomförts, ska de fingeravtryck som tagits för kontrollen omedelbart förstöras. Det gäller också de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen.

⁸ EUT L 218, 13.8.2008, s.60. (Celex 32008R0767).

20 kap.**4 §**

Till böter eller fängelse i högst ett år döms en utlänning som uppsåtligen på ett otillåtet sätt passerar en yttre gräns enligt *Schengenkonventionen*.

Till böter eller fängelse i högst ett år döms en utlänning som uppsåtligen på ett otillåtet sätt passerar en yttre gräns enligt *förordning (EG) nr 562/2006*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012.

1.2 Förslag till förordning om ändring i utlänningsförordningen (2006:97)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningsförordningen (2006:97)

dels att 6 kap. 2, 6 och 9–11 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 3 §, 3 kap. 8 §, 6 kap. 1, 3–5 och 8 §§, 8 kap. 3 a § samt rubriken till 1 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det i förordningen ska införas en ny paragraf, 1 kap. 6 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. Innehåll och definitioner

1 kap. Innehåll, definitioner och allmänna bestämmelser

Med inre gräns avses en landgräns mot Schengenstat samt hamnar för reguljära färjeförbindelser och flygplatser där avgående eller ankommande trafik kommer direkt från en ort i en Schengenstat.

Med yttre gräns avses land- och sjögränser samt hamnar och flygplatser som inte utgör inre gräns.

3 §

Uttrycken inre och yttre gräns i denna förordning har samma innebörd som i artikel 2.1 och 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 av den 15 mars 2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengen-gränserna)¹.

6 §

Bestämmelser om gränspassage finns i förordning (EG) nr 562/2006.

¹ EUT L 105, 13.4.2006, s. 1 (Celex 32006R0562).

3 kap.8§²

Bestämmelser om rätt till genomresa finns i *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 av den 15 mars 2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna)*.

Bestämmelser om rätt till genomresa finns i förordning (EG) nr 562/2006.

6 kap.1 §³

Inresa och utresa över en yttre gräns får inte ske vid annat ställe än ett gränsövergångsställe utan tillstånd av polismyndigheten eller, vid in- och utresa med fartyg, Kustbevakningen. I de fall Kustbevakningen givit tillstånd ska polismyndigheten underrättas.

Gränsövergångsställen finns i följande kommuner: Arvidsjaur, Borgholm, Borlänge, Falkenberg, Gotland, Gävle, Göteborg, Halmstad, Helsingborg, Hudiksvall, Härnösand, Härryda, Jönköping, Kalix, Kalmar, Karlshamn, Karlskrona, Karlstad, Kiruna, Kramfors, Kristianstad,

Gränsövergångsställen enligt artikel 2.8 i förordning (EG) nr 562/2006 finns i följande kommuner: Arvidsjaur, Borgholm, Borlänge, Falkenberg, Gotland, Gävle, Göteborg, Halmstad, Helsingborg, Hudiksvall, Härnösand, Härryda, Jönköping, Kalix, Kalmar, Karlshamn, Karlskrona,

² Senaste lydelse 2011:706.

³ Senaste lydelse 2008:895.

Landskrona, Linköping, Luleå,
 Lysekil, Malmö, Mörbylånga,
 Mönsterås, Norrköping,
 Norrtälje, Nyköping,
 Nynäshamn, Oskarshamn,
 Oxelösund, Pajala, Piteå,
 Ronneby, Sigtuna,
 Simrishamn, Skellefteå,
 Skövde, Stockholm,
 Strömstad, Sundsvall, Svedala,
 Söderhamn, Söderköping,
 Södertälje, Sölvesborg, Timrå,
 Torsås, Trelleborg,
 Trollhättan/Vänersborg,
 Umeå, Varberg, Värmdö,
 Västervik, Västerås, Växjö,
 Ystad, Älvkarleby, Ängelholm,
 Örebro, Örnköldsvik,
 Östhammar och Östersund.

Karlstad, Kiruna, Kramfors,
 Kristianstad, Landskrona,
 Linköping, Luleå, Lysekil,
 Malmö, Mörbylånga,
 Mönsterås, Norrköping,
 Norrtälje, Nyköping,
 Nynäshamn, Oskarshamn,
 Oxelösund, Pajala, Piteå,
 Ronneby, Sigtuna,
 Simrishamn, Skellefteå,
 Skövde, Stockholm,
 Strömstad, Sundsvall, Svedala,
 Söderhamn, Söderköping,
 Södertälje, Sölvesborg, Timrå,
 Torsås, Trelleborg,
 Trollhättan/Vänersborg,
 Umeå, Varberg, Värmdö,
 Västervik, Västerås, Växjö,
 Ystad, Älvkarleby, Ängelholm,
 Örebro, Örnköldsvik,
 Östhammar och Östersund.

Polismyndigheten beslutar om öppethållandetider vid gränsövergångsställena.

Polismyndigheten beslutar också om tillstånd till inresa och utresa över en yttre gräns vid annat ställe än ett gränsövergångsställe eller vid annan tidpunkt än under ett gränsövergångsställes fastställda öppettider. Vid inresa och utresa med fartyg beslutar Kustbevakningen om sådant tillstånd. I de fall Kustbevakningen givit tillstånd ska polismyndigheten underrättas.

3 §

Utlänningar får inte resa in i eller ut från landet över en yttre gräns utan att kontrolleras. Kontrollen genomförs vid ett gränsövergångsställe.

Polismyndigheten får besluta att kontroll skall ske även vid ett annat ställe.

Trots vad som sägs i första stycket får, om inte polismyndigheten bestämmer något annat, utländska besättningsmän som finns upptagna på besättningslistan för fartyget och som har en giltig sjöfartsbok eller identitetshandlingar för sjömän tillfälligt lämna sitt fartyg utan att genomgå kontroll och uppehålla sig i den tätort som finns närmast den hamn där fartyget ligger, om de inte bedöms utgöra ett hot mot allmän ordning eller rikets säkerhet.

Om inte polismyndigheten bestämmer något annat får utländska besättningsmän som finns upptagna på besättningslistan för fartyget och som har en giltig sjöfartsbok eller identitetshandlingar för sjömän tillfälligt lämna fartyget utan att genomgå kontroll enligt förordning (EG) nr 562/2006 och uppehålla sig i den tätort som finns närmast den hamn där fartyget ligger eller i närliggande tätorter, om de inte bedöms utgöra ett hot mot allmän ordning, folkhälsa eller rikets säkerhet.

4 §⁴

Vid kontroll ska en utlänning som reser in i eller ut från landet över en yttre gräns överlämna sitt pass till polismyndigheten. Polismyndigheten

⁴ Senaste lydelse 2011:202.

ska anteckna dagen för utlännings inresa eller utresa i passet. Anteckning om inresa eller utresa ska dock inte göras på identitetskort. En sådan anteckning ska inte heller göras i ett pass för en EES-medborgare eller medborgare i Schweiz eller i ett pass för en utlänning som har uppehållskort eller permanent uppehållskort.

Bestämmelserna i första stycket gäller även när kontrollen sker under medverkan av Tullverket, Kustbevakningen, Migrationsverket eller med hjälp av en särskilt förordnad passkontrollant.

Om en utlänning som kommer till landet inte kan styrka sin rätt till inresa, ska Tullverket, Kustbevakningen, Migrationsverket eller passkontrollanten omedelbart underrätta polismyndigheten och se till att utlänningen inte reser in i landet innan polismyndigheten har kontrollerat utlänningen. Vid utresekontroll ska polismyndigheten underrättas om det finns skäl för det.

Kan en utlänning vid ankomsten till Sverige inte styrka sin rätt till inresa, ska Tullverket, Kustbevakningen, Migrationsverket eller en särskilt förordnad passkontrollant omedelbart underrätta polismyndigheten och se till att utlänningen inte reser in i landet innan polismyndigheten har kontrollerat utlänningen. Vid utresekontroll ska polismyndigheten underrättas om det finns skäl för det.

5 §

En inre gräns får passeras utan att någon kontroll äger

Regeringen får besluta att tillfälligt införa gränskontroll

rum.

Om det är nödvändigt av hänsyn till allmän ordning eller rikets säkerhet, får regeringen besluta att kontroll under en begränsad tid skall genomföras även vid en inre gräns. Begäran hos regeringen om införande av sådan kontroll görs av Rikspolisstyrelsen efter samråd med berörd polismyndighet. Innan sådan kontroll införs skall samråd ske med de övriga Schengenstaterna.

Om ett omedelbart ingripande krävs, får Rikspolisstyrelsen efter samråd med berörd polismyndighet besluta att sådana åtgärder som anges i andra stycket får vidtas. Rikspolisstyrelsen skall omedelbart underrätta regeringen och övriga Schengenstater om beslutet. Regeringen skall snarast pröva om åtgärderna skall bestå.

vid de inre gränserna i enlighet med artiklarna 23–31 i förordning (EG) nr 562/2006.

Rikspolisstyrelsen ska, efter samråd med berörd polismyndighet, hos regeringen göra framställning om beslut enligt första stycket.

Om ett omedelbart ingripande krävs får Rikspolisstyrelsen, efter samråd med berörd polismyndighet, besluta att sådan gränskontroll som anges i första stycket får införas. Rikspolisstyrelsen ska omedelbart underrätta regeringen om beslutet samt fullgöra informationskyldigheten enligt artiklarna 23–31 i förordning (EG) nr 562/2006. Regeringen ska snarast pröva om beslutad gränskontroll ska bestå.

8 §

Befälhavaren på ett luftfartyg som kommer från en ort utanför Schengenstaterna skall

Befälhavaren på ett luftfartyg som kommer från en ort utanför Schengenstaterna ska

före ankomst underrätta flygplatschefen om ankomsten. Flygplatschefen *skall* utan dröjsmål underrätta polismyndigheten om ett luftfartyg kommer från eller avgår till en ort utanför Schengenstaterna.

före ankomst underrätta flygplatschefen om ankomsten. Flygplatschefen *ska* utan dröjsmål underrätta polismyndigheten om ett luftfartyg kommer från eller avgår till en ort utanför Schengenstaterna.

Underrättelseskyldigheten enligt första stycket gäller inte för befälhavare på privatflyg. För sådan befälhavare samt för befälhavare på fartyg finns bestämmelser om underrättelseskyldighet i förordning (EG) nr 562/2006.

8 kap. 3 a §⁵

Det referensbelopp som avses i artikel 5 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 av den 15 mars 2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengen-gränserna)* skall vara 370 kronor per dag.

Det referensbelopp som avses i artikel 5 i förordning (EG) nr 562/2006 *ska* vara 370 kronor per dag.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2012.

⁵ Senaste lydelse 2006:300.

2 Ärendet

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 15 mars 2006 förordning (EG) nr 562/2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengen-gränserna)¹, i fortsättningen kallad gränskodexen. Den finns bifogad i svensk lydelse som *bilaga 1* till denna promemoria. Gränskodexen trädde i kraft den 13 oktober 2006. Den har ändrats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 81/2009 av den 14 januari 2009 om ändring av förordning (EG) nr 526/2006 vad gäller användningen av informationssystemet för viseringar (VIS) enligt kodexen om Schengen-gränserna² och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 av den 13 juli 2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodexen)³.

Gränskodexen är en utveckling av Schengensamarbetet enligt Schengenavtalet och Schengenkonventionen. Bestämmelserna i kodexen bygger i huvudsak på bestämmelserna i Schengenkonventionen och på den gemensamma handboken för personers gränspassage inom Schengenområdet (EGT C 313, 16.12.2002, s. 97).

I samband med Sveriges anslutning till Schengensamarbetet anpassades utförandet av gränskontrollen och den nationella regleringen för att tillgodose de krav som följer av Schengenregelverket (prop. 1997/98:42 och prop. 1999/2000:64). Gränskodexen är en EU-förordning och som sådan direkt

¹ EUT L 105, 13.4.2006, s. 1 (Celex 32006R0562).

² EUT L 35, 4.2.2009, s. 56 (Celex 32009R0081).

³ EUT L 243, 15.9.2009, s. 1 (Celex 32009R0810).

tillämplig i EU:s medlemsstater. Den svenska regleringen om gränspassage bör anpassas till att EU-regleringen numera finns i förordning. I promemorian lämnas förslag till en sådan anpassning.

Det har vidare framkommit behov av att förtydliga vissa bestämmelser i utlänningslagen (2005:716). Det gäller bl.a. bestämmelserna om uppskjuten invandringsprövning vid uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning. Förslag till sådana förtydliganden lämnas också i promemorian.

3 Gränskodexen

3.1 Bakgrund

3.1.1 Schengensamarbetets huvudsakliga innehåll

Den fria rörligheten för personer är, tillsammans med den fria rörligheten för varor, tjänster och kapital, basen i EU:s regelverk för den inre marknaden.

I syfte att påskynda förverkligandet av den fria rörligheten för personer ingick Frankrike, Tyskland och Beneluxstaterna år 1985 ett avtal om att successivt avveckla personkontrollerna vid de gemensamma gränserna och utveckla det polisiära och rättsliga samarbetet mellan staterna. Avtalet, som är ett separat mellanstatligt avtal utanför EU, ingicks i gränsorten Schengen i Luxemburg och benämns därför Schengenavtalet.

År 1990 undertecknades tillämpningskonventionen till Schengenavtalet, kallad Schengenkonventionen, med bestämmelser om dels praktiska åtgärder för att genomföra avvecklingen av personkontrollerna vid de inre gränserna, dels andra samsamarbetsåtgärder. Schengenkonventionen innehåller de viktigaste reglerna för samarbetet och trädde i kraft i mars 1995 för sju av EU:s medlemsstater. Dessa var, förutom de som ursprungligen ingått Schengenavtalet, Spanien och Portugal. Därmed upphörde gränskontrollerna mellan dessa stater. I december 1996 anslöt sig Sverige, Finland och Danmark. Sverige har sedan dess deltagit i Schengensamarbetets beredningsorgan och dess beslutande organ och deltar sedan den 25 mars 2001 fullt ut i samarbetet. För närvarande deltar 22 av EU:s 27

medlemsländer i detta samarbete. Bulgarien, Cypern, Irland, Rumänien och Storbritannien deltar endast i begränsad omfattning. Vidare har EFTA-staterna Norge, Island och Schweiz anslutit sig till samarbetet. Sedan den 7 april 2011 deltar också Liechtenstein i detta.

EU:s regelverk har bitvis tagit över Schengenkonventionens bestämmelser. Det gäller t.ex. bestämmelserna om fri rörlighet för varor. I samband med Amsterdamfördragets ikraftträdande den 1 maj 1999 införlivades Schengenregelverket med EU-rätten. Det innebär att samarbetet numera äger rum i den vanliga EU-strukturen.

Schengenstaterna har alltså fortsatt sitt samarbete på de områden som Schengenregelverket omfattar i form av ett närmare samarbete inom EU:s institutionella och rättsliga ramar. Bestämmelserna i Schengenkonventionen, som gäller bl.a. polis-samarbete, rättsligt samarbete, dataskydd, samarbete om narkotikabekämpning, harmoniserad viseringspolitik och enhetliga yttre gränskontroller, är och har varit föremål för förändring genom beslut som fattas i rådet.

Det samlade Schengenregelverket omfattar Schengenavtalet från år 1985, Schengenkonventionen från år 1990 och senare fattade rådsbeslut om utveckling av dessa bestämmelser.

3.1.2 Framtagandet av gränskodexen

Inom Schengensamarbetet har tagits fram en gemensam handbok för personers passage av de yttre gränserna. Det har rätt tveksamhet kring handbokens rättsliga status. Handboken har ansetts utgöra ett dokument som skapar rättigheter och skyldigheter samtidigt som den haft karaktären av praktisk handledning för gränskontroll. Mot denna bakgrund uppmanade rådet kommissionen att lägga fram ett förslag till omarbetning av handboken. Kommissionen lämnade då förslag till en gränskodex. Förslaget gick dock längre än att enbart vara en omarbetning av handboken, främst genom att förslaget

omfattade bestämmelser om all gränspassage för personer över såväl yttre som inre gräns.

Gränskodexen antogs av Europaparlamentet och rådet den 15 mars 2006 och trädde ikraft den 13 oktober 2006. Vid ikraftträdandet upphörde handboken samt bestämmelserna om passerande av de inre och de yttre gränserna i artiklarna 2–8 i Schengenkonventionen att gälla.

I samband med ikraftträdandet av gränskodexen tog kommissionen också fram en ny Schengenhandbok (kommissionens rekommendation av den 06/XI/2006 om inrättande av en gemensam "Praktisk handledning för gränsbevakningspersonal"[Schengenhandbok] som medlemsstaternas behöriga myndigheter ska använda när de utför personkontroller vid gränserna). Rekommendationer gällande gränsbevakning och personkontroll vid gräns finns också i den s.k. Schengenkatalogen (Schengenkatalog om kontroll av de yttre gränserna, återvändande och återtagande, Bryssel den 19 mars 2009 [19.5][OR. en], 7864/09, SCH-EVAL 48, FRONT 21, COMIX 252). Schengenhandboken och en uppdaterad version av Schengenkatalogen finns tillgängliga på <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2006/SV/3-2006-5186-SV-F-0.Pdf> och <http://register.consilium.europa.eu/pdf/sv/09/st07/st07864.sv09.pdf>.

3.1.3 De huvudsakliga ändringarna i förhållande till tidigare regelverk

Bestämmelserna i gränskodexen och dess bilagor består till stora delar av omarbetade bestämmelser från den gemensamma handboken och från delar av Schengenkonventionen. Genom gränskodexen har införts ett gemensamt regelverk för passage av yttre gränser. Genom gränskodexen ska också säkerställas att det inte förekommer någon gränskontroll av personer när de passerar

inre gränser i enlighet med artikel 14 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

I förhållande till tidigare regelverk införs i gränskodexen ett nytt villkor för inresa för tredjelandsmedborgare som innebär att tredjelandsmedborgare inte får anses utgöra en risk för medlemsstaternas folkhälsa. Detta villkor anges även i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG¹, rörlighetsdirektivet. En annan nyhet i gränskodexen är att resehandlingar för tredjelandsmedborgare ska påföras stämpel vid inresa och utresa. Vidare är bestämmelserna rörande sjögränser något reviderade.

Att notera är också att gränskodexen föreskriver förpliktelser för EU:s medlemsstater medan de nu upphävda bestämmelserna om passage av inre gräns m.m. i Schengenkonventionen angav förpliktelser för de avtalsslutande parterna, dvs. Schengenstaterna. Denna förändring är en följd av att Schengensamarbetet numera sker inom EU:s institutionella och rättsliga ramar. Införandet av gränskodexen innebär dock ingen ändring i fråga om omfattningen av det område där gränskontroll vid de inre gränserna har avskaffats.

3.1.4 EU-rättsliga utgångspunkter för bedömningen av vilka författningsändringar som gränskodexen föranleder

Gränskodexen är en EU-förordning och är som sådan bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. När en EU-förordning

¹ EUT L 158, 30.4.2004, s. 77 (Celex 32004L0038).

träder i kraft utesluter den tillämpning av nationell lagstiftning som är oförenlig med förordningen.

Till skillnad från ett rådsbeslut eller direktiv ska en EU-förordning inte genomföras i nationell rätt. I den mån nationella bestämmelser reglerar samma förhållanden som en EU-förordning och står i strid med eller kan tolkas på ett annat sätt än bestämmelserna i förordningen ska de normalt upphävas. Bestämmelserna i en EU-förordning får som huvudregel inte återges i nationell lagstiftning. Bestämmelserna får dock återges när det är nödvändigt för att den nationella lagstiftningen ska bli begriplig och sammanhållen.

En EU-förordning kan skapa behov av kompletterande bestämmelser i nationell rätt. Förordningen kan t.ex. uttryckligen innehålla förpliktelser för medlemsstaterna att anta utfyllande bestämmelser. Medlemsstaterna kan t.ex. vara skyldiga att införa sanktioner för överträdelse av bestämmelser i förordningen. Vidare kan en EU-förordning ge medlemsstaterna utrymme att själva införa kompletterande regler.

Gränskodexen är inte ett komplett regelverk. För att gränskontrollverksamheten ska kunna bedrivas behövs även nationella regler. I gränskodexen hänvisas i olika avseenden till nationella bestämmelser.

3.2 Det huvudsakliga innehållet i gränskodexen

3.2.1 Avd. I Allmänna bestämmelser

I avdelning I anges syfte, principer och tillämpningsområde för gränskodexen. Där lämnas också definitioner av vissa begrepp som används i kodexen.

Enligt *artikel 1* ska ingen gränskontroll ske av personer vid passage av de inre gränserna mellan EU:s medlemsstater. Vidare anges att det genom gränskodexen införs regler för gränskontroll av personers passage av EU-medlemsstaternas yttre gränser.

I *artikel 2* lämnas definitioner av bl.a. begreppen inre och yttre gräns.

Av *artikel 3* framgår att förordningen ska tillämpas på varje person som passerar medlemsstaternas inre eller yttre gränser, dock utan att det påverkar rättigheterna för personer som åtnjuter fri rörlighet enligt unionsrätten eller rättigheterna för flyktingar och personer som ansöker om internationellt skydd.

3.2.2 Avd. II Yttre gränser

I *artiklarna 4 och 5* regleras passage av yttre gränser och inresevillkor för tredjelandsmedborgare. *Artiklarna 6–13* innehåller bestämmelser om kontroll av yttre gränser och om nekad inresa. Genom förordning (EG) nr 81/2009 har gjorts vissa tillägg till bestämmelserna om kontroll av yttre gränser i artikel 7.3 i gränskodexen. Tilläggen reglerar användning av informationssystemet för viseringar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen)² vid in- och utresekontroll av tredjelandsmedborgare.

Artiklarna 14–16 handlar om personal och resurser för gränskontroller, genomförande av kontroller och samarbete mellan medlemsstaterna. *Artikel 17* rör medlemsstater som inte avskaffat gränskontroller vid de inre gränserna. Enligt artikeln kan medlemsstater som inte tillämpar artikel 20 om passage av inre gränser gemensamt kontrollera sina gemensamma landgränser och i detta syfte träffa bilaterala överenskommelser.

I *artikel 18* hänvisas till de särskilda bestämmelser som finns i bilaga VI angående olika typer av gränser och de olika transportmedel som används för passage av de yttre gränserna.

² EUT L 218,13.8.2008, s. 60, (Celex 32008R0767).

I *artikel 19* hänvisas till de särskilda bestämmelser som finns i bilaga VII angående kontroller av vissa personkategorier, bl.a. gränsarbetare och sjömän.

3.2.3 Avd. III Inre gränser

Artiklarna 20–22 innehåller bl.a. bestämmelser om avskaffande av gränskontroll vid de inre gränserna och om kontroller inom respektive medlemsstats territorium.

Artiklarna 23–31 innehåller bestämmelser som i undantagsfall möjliggör för en medlemsstat att tillfälligt införa gränskontroll vid de inre gränserna. I dessa artiklar regleras även förfarandet vid sådant införande av tillfällig gränskontroll.

3.2.4 Avd. IV Slutbestämmelser

Artiklarna 32–33 innehåller bestämmelser om ändring av bilagorna och kommitologiförfarande.

I *artikel 34* anges i vilka avseenden som medlemsstaterna ska göra anmälningar till kommissionen. Det gäller bl.a. förteckningar över gränsövergångsställen och nationella myndigheter som ansvarar för gränskontroll.

Artiklarna 35–38 innehåller bl.a. bestämmelser om meddelande till kommissionen och rapport till Europaparlamentet och rådet.

Artikel 39 handlar om upphävanden av rättsakter m.m. till följd av ikraftträdandet av gränskodexen. Där anges också att hänvisningar till strukna artiklar och upphävda rättsakter ska tolkas som hänvisningar till gränskodexen.

I *artikel 40* anges att förordningen träder i kraft den 13 oktober 2006.

3.2.5 Bilagor

Till gränskodexen finns ett antal bilagor (I–VIII).

I *bilaga I* finns en exemplifierande förteckning över verifierationer som en gränskontrolltjänsteman får begära av en tredjelandsmedborgare för att kontrollera att vissa av de inresevillkor som uppställs i gränskodexen är uppfyllda. Det gäller bl.a. syftet med och villkoren för den avsedda vistelsen.

Bilaga II reglerar registrering av information vid gränsövergångsställen.

Av *bilaga III* framgår hur skyltar för olika köer vid gränsövergångsställen ska utformas.

Bilaga IV innehåller närmare föreskrifter om antecknande av uppgift om inresa eller utresa i resehandlingar genom påförande av stämpel.

I *bilaga V* finns en mer detaljerad reglering av hur en gränskontrolltjänsteman ska förfara vid nekad inresa samt ett standardformulär som ska användas vid beslut om nekad inresa. Genom viseringskodexen har punkterna 1 c och 2 i del A i bilaga V till gränskodexen ändrats respektive upphävts. Ändringarna, som innebär en anpassning till viseringskodexen, innebär att de närmare bestämmelserna i fråga om visering numera endast avser upphävande och återkallande av visering. I bilagan finns vidare bestämmelser som anger vilka åtgärder den lokalt ansvariga myndigheten ska vidta i de fall en tredjelandsmedborgare som har nekats inresa har transporterats till gränsen av en transportör. *Bilaga VI* innehåller särskilda bestämmelser avseende olika slag av transportmedel som används vid passage av de yttre gränserna.

I *bilaga VII* finns särskilda bestämmelser för vissa personkategorier som t.ex. statschefer, flygplanspiloter och innehavare av diplomatpass. I bilagan finns vidare särskilda bestämmelser som ska iakttas när gränskontrollen avser underåriga.

Bilaga VIII innehåller ett standardformulär för godkännande av bevis på att villkoren för varaktigheten av en kortare vistelse har respekterats när resehandlingen saknar inresestämpel.

3.3 2011 års förslag om ändringar av gränskodexen

Kommissionen presenterade den 11 mars 2011 ett förslag till ändringar av gränskodexen (COM [2011] 118 final). Förslaget innehåller ändringar i förtydligande syfte och vissa tillägg för att lösa praktiska problem gällande gränskontroll. Vidare innehåller förslaget en rättslig grund för bilaterala överenskommelser mellan medlemsstater och deras grannländer om gemensamma gränskontroller av personer som passerar gränsen med fordon.

Förslaget innefattar därutöver en anvisning om hur den tidsgräns för inresevillkor som anges i artikel 5 ska beräknas, angivande av ett krav på viss giltighetstid för resehandlingar, möjlighet att vid gränsövergångsställen inrätta särskilda köer för tredjelandsmedborgare som inte behöver ha visering samt möjlighet att göra undantag i fråga om inresa och utresa för räddningsmanskap, polis och brandkår. Tidsfrister föreslås införas för anmälningar från sjöfarten enligt bilaga VI. Det föreslås att det ska vara obligatoriskt att utse en nationell kontaktpunkt för konsultationer gällande ensamkommande barn.

4 Nationella bestämmelser om gränspassage för personer

I Sverige utförs gränskontrollen av polisen, Tullverket och Kustbevakningen. Polisen har huvudansvaret för personkontroll i samband med inresa och utresa. Tullverket, Kustbevakningen och Migrationsverket bistår polisen vid sådan kontroll. Kustbevakningen har dessutom i uppgift att på egen hand utöva personkontroll i samband med inresa och utresa som sker genom sjötrafik.

Nationella bestämmelser om gränspassage för utlänningar finns främst i utlänningslagen (2005:716), förkortad UtlL, och utlänningsförordningen (2006:97), förkortad UtlF.

I 1 kap. 5 och 6 §§ UtlL finns definitioner av begreppen inresa och utresa. Med inresa avses att en utlänning passerar in över gränsen för svenskt territorium och med utresa att en utlänning passerar ut över en sådan gräns.

I 2 kap. UtlL anges villkor för att en utlänning ska få resa in i Sverige. I 2 kap. 1 § UtlL föreskrivs att en utlänning vid inresa och vistelse i Sverige ska ha pass. I 2 kap. 3 § UtlL anges att en utlänning som reser in i Sverige ska ha visering, om han eller hon inte har uppehållstillstånd eller ställning som varaktigt bosatt. Undantag från kraven på pass och visering finns i 2 kap. 8–10 §§ UtlL. Ytterligare undantag från dessa krav finns i utlänningsförordningen.

Grunder för att neka en utlänning inresa i Sverige finns i bestämmelserna om avvisning i 8 kap. UtlL. I 8 kap. 1 § UtlL finns de formella grunderna för avvisning, dvs. sådana grunder

som har samband med den generella utlänningskontrollen. Enligt 8 kap. 1 § första stycket 5 UtlL får en utlänning avvisas om han eller hon inte uppfyller de krav för inresa som föreskrivs i artikel 5 i Schengenkonventionen. I 8 kap. 2 § UtlL finns grunder för avvisning som har samband med den individuella utlänningskontrollen. I 8 kap. 3 a § UtlF anges det referensbelopp som avses i artikel 5.3 i gränskodexen och som används vid bedömningen av om personen har tillräckliga medel för sitt uppehälle. I 8 kap. 4 § UtlL anges i vilka fall Migrationsverket respektive polismyndigheten prövar frågan om avvisning. I 8 kap. 6 § UtlL finns bestämmelser om när Migrationsverket får förordna om omedelbar verkställighet av ett avvisningsbeslut. Vidare får enligt 12 kap. 6 § UtlL en polismyndighets beslut om avvisning verkställas även om beslutet har överklagats. När en fråga om avvisning eller utvisning prövas ska enligt 8 kap. 17 § UtlL hänsyn tas till om utlänningsbeslutet på grund av bestämmelserna 12 kap. inte kan sändas till visst land eller om det annars finns särskilda hinder mot att beslutet verkställs. I 14 kap. 2 § UtlL anges att polismyndighets beslut om avvisning får överklagas till Migrationsverket. Enligt 14 kap. 3 § UtlL får Migrationsverkets beslut överklagas till en Migrationsdomstol om beslutet innebär avvisning eller utvisning.

9 kap. UtlL innehåller bestämmelser om kontroll och tvångsåtgärder. I 9 kap. 1 och 2 §§ UtlL regleras vilka kontroller som får göras i samband med inresa och utresa och under vilka förutsättningar som kroppsvsitation får utföras. Kontroll av utlänningsbeslut under vistelse i Sverige regleras i 9 kap. 9 § UtlL. Bestämmelser om utlännings skyldighet att stanna kvar för utredning i samband med inresa och utresa finns i 9 kap. 11 § UtlL.

20 kap. 4 § UtlL innehåller en straffbestämmelse om otillåtet passerande av en yttre gräns enligt Schengenkonventionen. I 20 kap. 6 § UtlL finns en straffbestämmelse som bl.a. är tillämplig vid brister i fullgörandet av sådan underrättelseskyldighet som föreskrivs i 6 kap. UtlF för befälhavare på luftfartyg och fartyg.

Ytterligare bestämmelser om gränspassage finns i utlänningsförordningen. I 1 kap. 3 § UtlF finns definitioner av begreppen inre och yttre gräns. 2 kap. UtlF innehåller bestämmelser om resehandlingar. I 3 kap. UtlF finns bl.a. undantag från kravet på visering.

I 6 kap. UtlF finns bl.a. bestämmelser om gränskontroll och passage av gräns. I 1 och 2 §§ finns bestämmelser om inresa och utresa över yttre gräns. Därefter följer bestämmelser om gränskontroll i 3–5 §§. Av 5 § framgår att en inre gräns får passeras utan att någon kontroll äger rum. Om det är nödvändigt med hänsyn till allmän ordning eller rikets säkerhet kan dock kontroll under en begränsad tid få genomföras även vid en inre gräns. 7 § innehåller bestämmelser om tillstånd för fortsatt färd avseende fartyg och luftfartyg som anländer till en annan plats än ett gränsövergångsställe. I 8–11 §§ finns bestämmelser om underrättelseskyldighet för befälhavare på fartyg och luftfartyg. Av 12 § framgår att polismyndigheten ska underrätta Rikspolisstyrelsen om en utlänning som inte uppfyller de krav för inresa som föreskrivs i Schengenkonventionen tillåts resa in i landet. Rikspolisstyrelsen ska då underrätta övriga Schengenstater.

Bestämmelser om vilka krav på dokument som gäller för svenska medborgare vid gränspassage finns i passlagen (1978:302).

5 Överväganden och förslag med anledning av gränskodexen

5.1 Upplysningsbestämmelser och definitioner

5.1.1 Upplysning om gränskodexen

Förslag: I utlänningslagen och utlänningsförordningen ska tas in upplysningar om att det finns bestämmelser om gränspassage för personer i gränskodexen.

Skälen för förslaget: Ikraftträdandet av gränskodexen innebär att den i Sverige gällande regleringen i fråga om bl.a. utförande av personkontroll i samband med gränspassage innefattar såväl svenska nationella bestämmelser som bestämmelser på EU-nivå. Detta förhållande bör tydliggöras.

Merparten av de nationella bestämmelserna om gränspassage för personer finns i utlänningslagen och utlänningsförordningen. I dessa författningar bör tas in bestämmelser som upplyser om bestämmelserna i gränskodexen. Det är mot bakgrund av gränskodexens centrala karaktär och den systematik som används i regleringen lämpligt att placera de nya upplysningsbestämmelserna i lagens respektive förordningens första kapitel.

5.1.2 Definitioner av yttre och inre gräns

Förslag: Definitionen av inre respektive yttre gräns i 1 kap. 3 § UtlF ska tas bort. I stället ska i paragrafen anges att uttrycken yttre och inre gräns har samma innebörd som i gränskodexen.

Skälen för förslaget: I artiklarna 2.1 och 2.2 i gränskodexen definieras olika uttryck som används i förordningen. Där definieras bl.a. uttrycken *inre* och *yttre gräns*. Definitionerna är i huvudsak överensstämmande med motsvarande definitioner i den nu upphävda artikel 1 i Schengenkonventionen och i utlänningsförordningen. Definitionerna av inre och yttre gräns i gränskodexen utgår dock från EU:s medlemsstater, medan definitionerna i utlänningsförordningen liksom definitionerna i Schengenkonventionen utgår från Schengenstat respektive avtalsslutande part. Den största skillnaden är att sjögränserna är något reviderade. Tidigare var en sjögräns alltid yttre gräns, utom vad avsåg hamnar för reguljära färjeförbindelser direkt med en annan Schengenstat. Nu anges i gränskodexen att inre gränser bl.a. är medlemsstaternas gemensamma landgränser, inklusive flod- och insjögränser. Vidare är definitionen av inre gräns i kodexen mer detaljerad, t.ex. genom att det tydligt i definitionen specificeras att hamn för en reguljär färjeförbindelse kan vara såväl kust-, som flod- eller insjöhamn.

Eftersom definitionen av yttre respektive inre gräns numera anges i gränskodexen kan definitionen i 1 kap. 3 § UtlF inte vara kvar. I 6 kap. UtlF finns bestämmelser som kompletterar bestämmelserna i gränskodexen om passerande av gräns och gränskontroll. I dessa bestämmelser används uttrycken inre och yttre gräns. Eftersom uttrycken används i utlänningsförordningen bör det i förordningen anges att dessa har samma innebörd som artikel 2.1 och 2.2 i gränskodexen. En sådan bestämmelse bör lämpligen tas in i 1 kap. 3 § UtlF.

5.2 Passage av yttre gränser

5.2.1 Bakgrund

Bestämmelser i gränskodexen om passage av yttre gränser

Gränskodexen innehåller bestämmelser om var och när en yttre gräns får passeras. I artikel 2.8 finns en definition av *gränsövergångsställe*. I artikel 4.1 anges att yttre gränser endast får passeras vid gränsövergångsställe under fastställda tider för öppethållande. I artikel 4.2 finns vissa undantag från den regeln. Undantag får göras för fritidsbåtstrafik eller kustfiske och, under vissa förutsättningar, för sjömän som går i land. När det föreligger särskilda behov får vidare undantag göras för personer eller grupper av personer. Sådant undantag förutsätter dock innehav av de tillstånd som krävs enligt nationell lagstiftning. Det förutsätter också att undantaget inte strider mot medlemsstaternas allmänna ordning eller inre säkerhet. Vid en oförutsedd nödsituation får undantag också göras för personer eller grupper av personer.

Formuleringen i den inledande meningen i artikel 4.2 kan ge intryck av att undantagen från huvudregeln i fråga om passage av yttre gräns regleras uttömmande i artikeln. Bestämmelser om passage av yttre gränser finns emellertid även i bilagorna VI och VII. Ett undantag finns t.ex. för kryssningsfartyg som rör sig uteslutande mellan hamnar på medlemsstaternas territorium. Fritidsbåtar som kommer från eller avgår till en hamn i en medlemsstat får gå in i en hamn som inte är gränsövergångsställe. Även en fritidsbåt som kommer från ett tredjeland får under vissa förutsättningar gå in i en hamn som inte är gränsövergångsställe. Under vissa förutsättningar gäller också undantag från bestämmelserna om gränsövergångsställe beträffande kustfiske. Vidare framgår av bilaga VII punkt 3.1 att medlemsstaterna under vissa förutsättningar får tillåta sjömän att gå i land utan att anmäla sig till ett gränsövergångsställe.

Bestämmelser i utlänningsförordningen om passage av yttre gränser

I 6 kap. 1 § första stycket UtlF anges att inresa och utresa över en yttre gräns inte får ske vid annat ställe än ett gränsövergångsställe utan tillstånd av polismyndigheten eller, vid inresa eller utresa med fartyg, Kustbevakningen. I vilka kommuner det finns gränsövergångsställen anges i paragrafens andra stycke.

I 6 kap. 2 § UtlF finns tre generella undantag från regeln att inresa och utresa inte får ske vid annat ställe än gränsövergångsställe. Sådant undantag gäller för medborgare i Schengenstat som reser direkt in från eller ut till en Schengenstat på ett fritidsfartyg. Undantag gäller också för besättningsmän och passagerare på luftfartyg som kommer från en ort utanför Schengenstaterna och som har särskilda skäl. Undantag gäller slutligen för besättningsmän och passagerare på fartyg som kommer från utrikes ort och som har särskilda skäl. För de två sistnämnda undantagssituationerna föreskrivs i andra och tredje styckena en anmälningsskyldighet för befälhavare på luftfartyget respektive fartyget. De särskilda bestämmelserna för besättningsmän och passagerare på fartyg och luftfartyg fördes in år 2004 för att underlätta gränspassage i situationer där det finns tvingande skäl för ankomst utanför angivet gränsövergångsställe t.ex. vid motorhaveri.

Vidare följer av den särskilda regleringen i 6 kap. 3 § andra stycket UtlF beträffande sjömän som går i land, att dessa under vissa närmare angivna förutsättningar får passera yttre gräns utanför ett gränsövergångsställe. Den bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.4.5.

5.2.2 Villkoren för passage av yttre gräns

Förslag: 6 kap. 1 § UtlF ska, vad gäller passage av yttre gräns, endast ange behörighet för polismyndigheten och Kustbevakningen att bevilja tillstånd till inresa och utresa över en yttre gräns vid annat ställe än ett gränsövergångsställe eller vid annan tidpunkt än under ett gränsövergångsställes fastställda öppettider.

Bestämmelserna i 6 kap. 2 § UtlF, som innehåller särskilda undantag från bestämmelsen att inresa och utresa över en yttre gräns inte får ske vid annat ställe än ett gränsövergångsställe, ska tas bort.

Skälen för förslagen

Behörighet att ge tillstånd till passage av yttre gräns utanför gränsövergångsställe eller vid annan tidpunkt än fastställda öppettider

I gränskodexen anges som huvudregel att en yttre gräns endast får passeras vid ett gränsövergångsställe. Motsvarande reglering i 6 kap. 1 § UtlF bör därför upphävas.

Som framgår ovan ger 6 kap. 1 § första stycket UtlF behörighet för polismyndigheten och Kustbevakningen att ge tillstånd att passera yttre gräns utanför gränsövergångsställe. Enligt artikel 4.2 c i gränskodexen får undantag göras för personer eller grupper av personer när det föreligger särskilda behov, under förutsättning att de innehar de tillstånd som krävs enligt nationell lagstiftning och det inte strider mot allmän ordning och säkerhet i medlemsstaterna. Bestämmelsen i 6 kap 1 § UtlF som ger polismyndigheten och Kustbevakningen behörighet att bevilja sådana undantag som anges i gränskodexen bör därför finnas kvar. Bestämmelsen bör kompletteras så att nämnda myndigheter även är behöriga att ge sådant undantag till passage vid annan tidpunkt än under ett gränsövergångsställes fastställda öppethållandetider som anges i gränskodexen.

De särskilda undantagen i utlänningsförordningen från regeln om passage vid gränsövergångsställe tas bort

Gränskodexen anger, som nämns ovan, ett antal situationer som undantas från regeln om passage av yttre gräns vid ett gränsövergångsställe under fastställda tider för öppethållande. Någon nationell reglering angående passerande av yttre gräns bör därför inte finnas annat än när det i gränskodexen uttryckligen anges att medlemsstaterna får tillåta undantag (jfr bestämmelsen om sjömän, bilaga VII punkten 3.1) eller om det lämnats uttryckligt utrymme för nationella bestämmelser eller bilaterala avtal (jfr bilaga VI punkten 2.3.4, angående in och utresa för bl.a. segelflygplan). Mot denna bakgrund bör undantagen i 6 kap. 2 § första stycket UtIF och den därtill anknutna anmälningsskyldigheten tas bort.

De undantag som anges i 6 kap. 2 § första stycket motsvaras för övrigt av liknade bestämmelser i gränskodexen. Undantaget i punkten 1 avseende vissa fritidsfartyg motsvaras av innehållet i bestämmelsen i bilaga V punkten 3.2.5. Undantagen för besättningsmän och passagerare på fartyg respektive luftfartyg i punkterna 2 och 3 och den därmed sammanhängande anmälningsskyldigheten i andra och tredje styckena samma paragraf är, som nämnts ovan, avsedda att kunna användas i situationer där det finns särskilda skäl på grund av t.ex. motorhaveri. Gränskodexen innehåller ett särskilt undantag för oförutsedda nödsituationer. Vidare följer av de särskilda bestämmelserna i bilaga VI punkten 2.1.4 att flygplan på grund av force majeure, överhängande fara eller instruktioner från myndigheterna får landa på en flygplats som inte är gränsövergångsställe. En force majeure-bestämmelse finns också för fritidsbåtar från tredje land (bilaga VI punkten 3.2.6).

5.2.3 Otillåtet passerande av yttre gräns

Förslag: I 20 kap. 4 § UtlL, som straffsanktionerar otillåtet passerande av yttre gräns, ska hänvisningen till Schengenkonventionen ersättas med en hänvisning till gränskodexen.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 4.3 i gränskodexen ska medlemsstaterna i enlighet med sin nationella lagstiftning införa sanktioner för passage utan tillstånd av de yttre gränserna utanför gränsövergångsställena och de fastställda tiderna för öppethållande. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande.

I svensk rätt finns en straffsanktion för otillåtet passerande av yttre gräns i 20 kap. 4 § UtlL. En utlänning som uppsåtligt på ett otillåtet sätt passerar en yttre gräns enligt Schengenkonventionen ska dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Bestämmelsen tillkom i samband med Sveriges anslutning till Schengensamarbetet (prop. 1999/2000:64).

Eftersom passerande av yttre gräns numera regleras i gränskodexen ska hänvisningen i 20 kap. 4 § UtlL justeras i enlighet därmed.

5.3 Inresevillkor och nekad inresa

5.3.1 Bakgrund

Bestämmelser i gränskodexen om inresevillkor för tredjelandsmedborgare

I artikel 5.1 i gränskodexen anges inresevillkor för tredjelandsmedborgare avseende vistelser som inte överstiger tre månader under en sexmånadersperiod. För inresa i sådana fall krävs en giltig resehandling som tillåter passage av gränsen. Vidare uppställs i vissa fall krav på giltig visering. Tredjelandsmedborgaren ska också kunna styrka syftet med och villkoren

för den avsedda vistelsen. Vidare ska tillräckliga medel för uppehållet finnas eller på laglig väg kunna anskaffas för planerad vistelse och återresa. En ytterligare förutsättning för inresa är att tredjelandsmedborgaren inte är registrerad i Schengens informationssystem (SIS) i syfte att nekas inresa. Vidare ställs krav på att tredjelandsmedborgaren inte kan anses utgöra en risk för någon av medlemsstaternas allmänna ordning, inre säkerhet, folkhälsa eller internationella förbindelser.

De inresevillkor som anges i artikel 5.1 i gränskodexen motsvarar villkoren i den nu upphävda artikel 5.1 i Schengenkonventionen med den skillnaden att hot mot folkhälsa lagts till. Hot mot folkhälsa definieras i artikel 2.19 i gränskodexen som en sjukdom med epidemisk potential enligt definitionen i Världshälsoorganisationens internationella hälsostadga och andra infektionssjukdomar eller smittsamma parasitsjukdomar om de omfattas av skyddsbestämmelser som är tillämpliga på medlemsstaternas medborgare.

Artikel 5.4 innehåller vissa undantag från inresevillkoren. Bland annat får en medlemsstat av humanitära skäl, i nationens eget intresse eller på grund av internationella förpliktelser, bevilja en tredjelandsmedborgare inresa på det egna territoriet även om tredjelandsmedborgaren inte uppfyller ett eller flera av inresevillkoren. Om en medlemsstat beviljar tillstånd till inresa på sitt territorium med stöd av denna bestämmelse och tredjelandsmedborgaren är registrerad i SIS i syfte att nekas inresa, ska medlemsstaten underrätta övriga medlemsstater.

Bestämmelser i gränskodexen avseende inresevillkor för vissa personkategorier

I artikel 19 hänvisas till de bestämmelser som finns i bilaga VII angående kontroller av vissa personkategorier. I artikeln anges att aktuella bestämmelser i bilagan får innehålla undantag från bl.a. bestämmelserna om inresevillkor. Sådana särskilda bestämmelser avseende inresevillkor finns för statschefer och

medlemmar av deras delegationer. Undantaget avser bestämmelserna om inresevillkor i deras helhet. Vidare finns ett begränsat undantag för flygplanspiloter och andra besättningsmedlemmar. Vidare får medlemsstaterna i vissa fall tillåta sjömän att gå i land och stanna i närområdet utan att genomgå gränskontroll. Dessutom finns en särskild bestämmelse som anger att innehavare av bl.a. diplomatpass som reser i tjänsten med avvikelse från artikel 5.1 c inte ska avkrävas bevis på att de har tillräckliga medel för sitt uppehälle.

Bestämmelser i gränskodexen om nekad inresa

Enligt artikel 13.1 i gränskodexen ska de tredjelandsmedborgare som inte uppfyller villkoren för inresa som huvudregel nekas inresa till medlemsstaternas territorium. Bestämmelsen om nekad inresa inte ska dock inte påverka tillämpningen av de särskilda bestämmelserna om rätt till asyl och internationellt skydd eller utfärdande av viseringar för längre vistelser.

I artikel 13.2 föreskrivs att inresa endast får nekas genom ett motiverat beslut med uppgift om de exakta skälen för nekad inresa. Beslutet ska fattas av den myndighet som är behörig enligt nationell lagstiftning och det ska ges omedelbar verkan. Beslutet ska lämnas i form av ett standardformulär som utformats i enlighet med del B i bilaga V till gränskodexen. Personer som nekats inresa ska ha rätt att överklaga beslutet. Närmare föreskrifter för nekad inresa finns i del A i bilagan.

I bilaga VII finns i punkten 4.3 en särskild reglering för innehavare av bl.a. diplomatpass som innebär viss avvikelse från förfarandet i artikel 13.1.

Bestämmelser i utlänningslagen om krav på pass och visering vid inresa

I 2 kap. UtlL finns bestämmelser om villkoren för att en utlänning ska få resa in i samt vistas och arbeta i Sverige. Där anges bl.a. huvudregeln att en utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha pass och visering (2 kap. 1 och 3 §§ UtlL). Undantag från pass- och viseringskraven finns i 2 kap. UtlL samt 2 och 3 kap. UtlF. Undantagen omfattar bl.a. personer som har rätt till fri rörlighet enligt EU-lagstiftningen.

Bestämmelser i utlänningslagen om avvisning

I 8 kap. 1 § UtlL finns de formella grunderna för avvisning, dvs. sådana grunder som har samband med den generella utlänningskontrollen. Grunden för avvisning i 8 kap. 1 § första stycket 5 UtlL, som hänvisar till inresevillkoren i Schengenkonventionen, tillkom med anledning av Sveriges anslutning till Schengensamarbetet (prop. 1999/2000:64). I 8 kap. 2 § UtlL finns grunder för avvisning som har samband med den individuella utlänningskontrollen. I 8 kap. 3 § tredje stycket UtlL finns en hänvisning till kravet i artikel 5.1 c i Schengenkonventionen i fråga om tillräckliga medel för uppehälle. En EES-medborgare och hans eller hennes familjemedlem får inte avvisas enbart på denna grund. Den sistnämnda begränsningen infördes med anledning av genomförandet av rörlighetsdirektivet (prop. 2005/06:77). I 8 kap. 3 a § UtlF anges det referensbelopp som avses i artikel 5 i gränskodexen och som används vid bedömningen av om det finns tillräckliga medel för uppehälle.

5.3.2 Ett beslut om nekad inresa ska gälla som ett avvisningsbeslut

Förslag: I utlänningslagen tas in en bestämmelse som föreskriver att bestämmelserna om avvisning ska gälla i tillämpliga delar också för beslut om nekad inresa enligt gränskodexen.

Hänvisningarna till Schengenkonventionen i 8 kap. 1 § första stycket 5 och tredje stycket UtIL ska ersättas med hänvisningar till gränskodexen.

Skälen för förslaget

Kan nekad inresa enligt gränskodexen jämföras med ett beslut om avvisning?

Enligt 8 kap. 1 § första stycket 5 UtIL får en utlänning avvisas om han eller hon inte uppfyller de krav för inresa som föreskrivs i artikel 5 i Schengenkonventionen.

Denna avvisningsgrund tillkom i samband med Sveriges anslutning till Schengensamarbetet (prop. 1999/2000:64). I det lagstiftningsärendet konstaterades att bestämmelserna i Schengenkonventionen avseende inresevillkor och de nationella bestämmelserna om avvisning i stora delar överensstämde. Vidare gjordes bedömningen att villkoren för inresa enligt artikel 5 i Schengenkonventionen i huvudsak överensstämde med de avvisningsgrunder som anges i utlänningslagen. För att helt svara mot konventionens krav ansågs dock att en ny formell grund för avvisning, som motsvarade inresevillkoren i artikel 5 i Schengenkonventionen, skulle införas (prop. 1999/2000:64 s. 70 ff.).

I lagstiftningsärendet ansågs det vara förenligt med Schengenkonventionen att i den aktuella bestämmelsen behålla uttryckssättet att en utlänning *får avvisas*. Det anfördes därvid att undantagen i artikel 5.2 i konventionen medger för

myndigheterna samma handlingsfrihet i det enskilda fallet som följer av utlänningslagens uttryckssätt.

Bestämmelserna om inresevillkor och nekad inresa i artiklarna 5 och 13 i gränskodexen överensstämmer i allt väsentligt med regleringen i Schengenkonventionen.

Grunderna för avvísning enligt utlänningslagen har inte varit föremål för några större ändringar i förhållande till vad som gällde vid tiden för Schengenanslutningen. En förändring är dock den begränsning i tiden som numera gäller för ett beslut om avvísning. Ett beslut om avvísning i första instans får inte fattas senare än tre månader efter det att den första ansökan om uppehållstillstånd gjorts efter ankomsten till Sverige (8 kap. 5 § UtlL). I förhållande till bestämmelserna i gränskodexen om nekad inresa innebär den förändringen att innebörden av ett avvísningsbeslut och ett beslut om nekad inresa i ännu större utsträckning sammanfaller.

Vidare har förvarsutredningen gett uttryck för uppfattningen att nekad inresa enligt gränskodexen i princip kan jämföras med ett beslut om avvísning enligt utlänningslagen (Återvändandedirektivet och svensk rätt, SOU 2009:60).

Sammantaget görs bedömningen att nekad inresa enligt gränskodexen kan jämföras med ett beslut om avvísning.

Nekad inresa bör inte anses som ett nytt institut

Som framgår ovan anser förvarsutredningen att nekad inresa enligt gränskodexen i princip kan jämföras med ett beslut om avvísning enligt utlänningslagen. Utredningen menar ändå att nekad inresa bör ses som ett nytt institut i svensk rätt. Utredningen föreslår på grund härav att grunden för avvísning i 8 kap. 1 § första stycket 5 UtlL upphävs och att det i en ny paragraf lämnas upplysning om att bestämmelser om nekad inresa för utlänningar finns i gränskodexen.

Gränskodexen förutsätter i flera avseenden kompletterande nationella bestämmelser. Det gäller bl.a. i fråga om nekad inresa.

I artikel 13.2 och 13.3 anges att beslutet att neka en tredjelandsmedborgare inresa enligt kodexen ska fattas av den myndighet som är behörig enligt nationell lagstiftning. Beslutet ska lämnas med användande av ett standardformulär som bifogats kodexen. Av formuläret framgår att det ska göras en hänvisning till nationell lagstiftning för aktuellt fall av nekad inresa. En tredjelandsmedborgare som nekats inresa ska enligt artikel 13.3 ha rätt att överklaga beslutet och det anges därvid att överklagandet ska följa nationell lagstiftning.

Om nekad inresa skulle utgöra ett eget institut skulle det således vara nödvändigt att reglera frågor om bl.a. överklagande av beslut om nekad inresa på motsvarande sätt som gäller för avvisning.

Vidare har Rikspolisstyrelsen i sitt remissvar till det ovan nämnda delbetänkandet påpekat att grunden för avvisning i 8 kap. 1 § första stycket 5 UtlL tillämpas av polismyndigheten även innanför gränsen. En konsekvens av utredningens förslag att upphäva 8 kap. 1 § första stycket 5 UtlL är därför att möjligheten att avvisa en utlänning på denna grund i samband med inre utlänningskontroll går förlorad. Det kan, enligt Rikspolisstyrelsen, gälla situationer när utlänningen inte kan styrka syftet med vistelsen, finns registrerad på spärrlista i Schengens informationssystem (SIS) eller anses utgöra en risk för den allmänna ordningen.

Dessutom förutsätter tillämpningen av flera bestämmelser i utlänningslagen, däribland bestämmelsen om förvar i 10 kap. 1 § andra stycket 3 UtlL, att ett beslut om avvisning har fattats.

Mot den angivna bakgrunden och då gränskodexen inte kräver att begreppet nekad inresa ska användas bör institutet avvisning kunna användas när en tredjelandsmedborgare ska nekas inresa enligt gränskodexen. Grunden för avvisning avseende bristande uppfyllelse av inresevillkor i 8 kap. 1 § första stycket 5 UtlL bör därför vara kvar. När en utlänning genom avvisning ska nekas inresa bör det, i ljuset av bestämmelserna i gränskodexen, inte komma i fråga att använda annan grund för beslutet än 8 kap. 1 § första stycket 5 UtlL.

För att det ska stå helt klart att bestämmelser om bl.a. förvar, överklagande och omedelbar verkställighet är tillämpliga också när en tredjelandsmedborgare nekas inresa bör en ny bestämmelse tas in i utlänningslagen av vilken framgår att det som föreskrivs om avvisning i utlänningslagen i tillämpliga delar också gäller för beslut om nekad inresa enligt gränskodexen. Bestämmelsen bör utformas på samma sätt som bestämmelsen i 1 kap. 9 § UtL angående beslut om överföring enligt rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat (Dublin-förordningen)¹⁹ och också placeras i anslutning till den bestämmelsen.

Ändrade hänvisningar

Hänvisningen till Schengenkonventionen i 8 kap. 1 § första stycket 5 § UtL bör ersättas med en hänvisning till gränskodexen. Motsvarande gäller hänvisningen i tredje stycket i samma paragraf som innehåller ett särskilt undantag för EES-medborgare. Den hänvisningen bör justeras så att den hänvisar till artikel 5.1 i gränskodexen.

5.4 In- och utresekontroller

5.4.1 Bakgrund

Bestämmelser i gränskodexen om genomförandet av in- och utresekontroller

I artikel 7.1 anges att gränstrafiken vid de yttre gränserna ska kontrolleras av gränskontrolltjänstemän. Artikel 2.13 innehåller

¹⁹ EUT L 50, 25.2.2003, s. 1 (Celex 32003R0343).

en definition av gränskontrolltjänsteman. Den hänvisar delvis till nationell lagstiftning. I artikel 7.1 anges vidare att kontrollerna ska utföras i enlighet med bestämmelserna i kapitel II (artiklarna 6–13). Det anges också att kontrollerna kan omfatta transportmedel och föremål som medförs av personer vid gränspassagen samt att nationell lagstiftning ska tillämpas vid all kroppsvisitation och genomsökning. Vid utförandet av gränskontrollen ska alla åtgärder som vidtas av gränskontrolltjänstemän vid deras tjänsteutövning stå i proportion till de syften som eftersträvas (artikel 6.1). I artikel 6.2 finns en bestämmelse som förbjuder diskriminering på grund av kön, ras eller etnisk tillhörighet, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

I artikel 7.2 anges att alla personer som passerar de yttre gränserna ska underkastas en minimikontroll för fastställande av identiteten genom uppvisande av resehandlingar. Vid behov ska kontrollen göras med hjälp av tekniska anordningar och sökning i relevanta databaser. Sökningen ska avse information om stulna, förskingrade, borttappade och ogiltigförklarade handlingar. En minimikontroll är huvudregel beträffande personer som åtnjuter fri rörlighet enligt unionslagstiftningen. I artikel 7.6 anges att kontroller av personer som åtnjuter fri rörlighet enligt unionslagstiftningen ska genomföras i enlighet med direktiv 2004/38/EG.

Artikel 7.3 reglerar kontroll av tredjelandsmedborgare vid inresa och utresa. Vid inresa ska det noggrant kontrolleras att tredjelandsmedborgarna uppfyller de villkor för inresa som gäller enligt artikel 5.1. Vidare ska, i förekommande fall, kontrollen omfatta handlingar som ger tillstånd till vistelse och utövande av yrkesverksamhet. Det anges närmare i artikel 7.3 hur kontrollen ska genomföras. Bland annat föreskrivs att resehandlingen ingående ska granskas i syfte att upptäcka tecken på förfalskning.

I artikel 8 anges att in- och utresekontroller vid de yttre gränserna får förenklas vid exceptionella och oförutsedda omständigheter. Sådana omständigheter ska anses föreligga om oförutsebara händelser leder till en sådan trafikintensitet att

väntetiden vid gränsövergångsstället blir alltför lång och alla resurser när det gäller personal, medel och organisation har uttömts. Inresekontroller ska i princip ges företräde framför utresekontroller. Förenklade in- och utresekontroller innebär att kontrollerna inte behöver genomföras helt i enlighet med bestämmelserna i artikel 7.

Artikel 10 i gränskodexen handlar om påförande av inrese- och utresestämplar i tredjelandsmedborgares resehandlingar. Där anges huvudregeln att tredjelandsmedborgares resehandlingar systematiskt ska stämplas vid inresa och utresa. I vissa fall ska emellertid inrese- och utresestämpel inte påföras. Det gäller bl.a. resehandlingar för statschefer, flygplansbesättningar och i vissa fall för sjömän. Närmare föreskrifter om påförande av inrese- och utresestämplar finns i bilaga IV till kodexen.

Beträffande sjömän finns i punkten 3.1 i bilaga VII till gränskodexen en möjlighet för medlemsstaterna att tillåta undantag från bl.a. gränskontroll under vissa särskilt angivna förutsättningar. Bestämmelsen, som tidigare fanns i punkten 6.5.2 i den gemensamma handboken, har ändrats genom tillägget att hot mot folkhälsan kan utgöra skäl att vägra tillstånd att gå i land.

I bilaga VI finns särskilda bestämmelser som gäller bl.a. vid kontroll på flygplatser och av sjötrafik.

2009 års ändringar av gränskodexen

Som framgår av avsnitt 3.2.2 har i artikel 7.3 i gränskodexen, genom förordning (EG) nr 81/2009, lagts till bestämmelser om användning av informationssystemet för viseringar (VIS) vid in- och utresekontroll av tredjelandsmedborgare.

Bestämmelser om upptagande av biometri (fingeravtryck och foto) finns i viseringskodexen. Enligt viseringskodexen ska biometri lämnas vid varje förstagångsansökan om visering och uppgifterna ska föras in i VIS. Barn under 12 år och personer som det är fysiskt omöjligt att ta fingeravtryck av, ska undantas

från kravet på att lämna fingeravtryck. Behandlingen av de biometriska uppgifterna regleras av VIS-förordningen. VIS-förordningen trädde i kraft den 2 september 2008. Kommissionen ska enligt VIS-förordningen besluta när VIS ska tas i drift. Förordningen ska tillämpas från och med den dagen. Det planerade datumet för driftsstart är den 11 oktober 2011.

Departementspromemorian Författningsändringar med anledning av VIS-förordningen (Ds 2009:5) innehåller förslag till författningsändringar som behövs med anledning av förordningen. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

VIS-förordningen innehåller vidare en s.k. broklausul, som medger att brottsbekämpande myndigheter och Europol ges tillgång till uppgifter i VIS för att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott och andra grova brott. Villkoren för åtkomst till VIS i detta syfte har fastställts i rådets beslut 2008/633/RIF. Riksdagen har godkänt utkastet till rådsbeslut (prop. 2007/08:132, bet. 2007/08:Ju27, rskr. 2007/08:250). Författningsändringar med anledning av rådsbeslutet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Enligt den ändrade lydelsen av artikel 7.3 i gränskodexen ska, om tredjelandsmedborgaren innehar visering, den noggranna kontrollen vid inresa även omfatta verifikation av viseringsinnehavarens identitet och av viseringens äkthet genom sökning i VIS i enlighet med artikel 18 i VIS-förordningen. Av artikel 18 i VIS-förordningen framgår att de behöriga gränskontrollmyndigheterna ska kunna göra sökningar på grundval av viseringmärkets nummer i kombination med verifiering av viseringsinnehavarens fingeravtryck. Med *verifiering* avses enligt artikel 4.9 i VIS-förordningen förfarandet att jämföra en grupp av uppgifter mot en annan för att fastställa om en påstådd identitet är den riktiga ("one-to-one-check"). Undantagsvis, under förutsättning att trafikintensiteten gör att väntetiden vid gränsövergången blir orimligt lång, alla tillgängliga resurser i fråga om personal, hjälpmedel och organisation redan har tagits i anspråk och det inte bedöms föreligga någon risk för

den inre säkerheten eller för olaglig invandring, får sökningar göras i VIS på grundval enbart av numret på viseringsmärket eller, vid slumpmässigt urval, numret på viseringsmärket i kombination med verifiering av viseringsinnehavarens fingeravtryck. Råder det emellertid någon tvekan om viseringsinnehavarens identitet eller viseringens äkthet, ska sökningar systematiskt göras i VIS på grundval av numret på viseringsmärket i kombination med verifiering av viseringsinnehavarens fingeravtryck.

Vidare föreskrivs i artikel 18.2 i VIS-förordningen att under en period av högst tre år efter det att VIS tagits i drift, sökningen får göras på grundval av enbart viseringsmärkets nummer.

Utöver den ovan beskrivna obligatoriska sökningen i VIS vid inresa, får enligt de införda tilläggen till artikel 7.3 i gränskodexen kontroll i enlighet med artikel 18 i VIS-förordningen även göras vid utresekontroll. Vidare föreskrivs att, i syfte att identifiera personer som inte, eller inte längre, uppfyller villkoren för inresa till, vistelse i eller bosättning på medlemsstaternas territorium sökning i VIS får utföras i enlighet med artikel 20 i VIS-förordningen. I den artikeln regleras förfarandet vid sökning i VIS för identifiering. Med *identifiering* avses enligt artikel 4.10 i VIS-förordningen förfarandet att fastställa en persons identitet genom sökning mot flera grupper av uppgifter ("one-to-many-check"). Av artikel 20.3 i VIS-förordningen framgår att för viseringsinnehavare sökningen i samband med kontroll enligt gränskodexen i första hand ska göras i enlighet med de mer begränsade möjligheter till sökning som föreskrivs i artikel 18, dvs. sökning för verifiering.

Bestämmelser i utlänningslagen och utlänningsförordningen om genomförande av in- och utresekontroller.

I 9 kap 1 § UtlL föreskrivs bl.a. att en utlännning vid inresa eller utresa ska överlämna sitt pass till polismyndigheten. Vidare

regleras Tullverkets, Kustbevakningens och Migrationsverkets medverkan vid kontroll av utlänningars inresa och utresa.

I 9 kap. 2 § UtlL anges vilka tvångsåtgärder som får vidtas i samband med inresekontroll. I paragrafen anges också hur sådana tvångsåtgärder ska utföras. Kroppsvisitation får inte göras mer ingående än vad som krävs med hänsyn till ändamålet med åtgärden och all den hänsyn som omständigheterna medger ska iakttas. Bagage, handresgods, handväskor och liknande får undersökas i den utsträckning som det är nödvändigt för att ta reda på en utlännings identitet eller för att ta reda på en utlännings resväg till Sverige, om den är av betydelse för bedömningen av rätten att resa in i och vistas här i landet.

Enligt 9 kap. 8 § UtlL får Migrationsverket eller en polismyndighet under vissa förutsättningar fotografera en utlänning och, om utlännen fyllt 14 år, ta hans eller hennes fingeravtryck. Fotografi och fingeravtryck får enligt denna bestämmelse tas om utlännen inte kan styrka sin identitet när han eller hon kommer till Sverige, om utlännen ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § UtlL eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § UtlL eller om det finns grund för att besluta om förvar. I 9 kap. 8 a och 8 b §§ UtlL finns bestämmelser om tagande av fotografi och fingeravtryck för lagring i och kontroll av uppehållstillståndskort.

Enligt 9 kap. 11 § UtlL är en utlänning skyldig att stanna kvar för utredning i samband med inresa eller utresa, dock inte längre än nödvändigt och inte i något fall längre än sex timmar.

I 6 kap. UtlF finns ytterligare regler om kontroll av utlänningar vid inresa eller utresa. I 6 kap. 3 § första stycket UtlF anges att utlänningar inte får resa in i eller ut från landet över en yttre gräns utan att kontrolleras. Kontrollen genomförs vid ett gränsövergångsställe om inte polismyndigheten har beslutat om kontroll vid ett annat ställe.

I 6 kap. 3 § andra stycket UtlF finns en bestämmelse avseende utländska besättningsmän som finns upptagna på en besättningslista för ett fartyg och har en giltig sjöfartsbok eller identitetshandling för sjömän. Dessa får, om inte polismyndigheten

bestämmer något annat, tillfälligt lämna sitt fartyg utan att genomgå kontroll och uppehålla sig i den tätort som finns närmast den hamn där fartyget ligger, om de inte bedöms utgöra ett hot mot allmän ordning eller rikets säkerhet.

I 6 kap. 4 § UtlF anges att en anteckning om inresa eller utresa ska göras i passet. Sådan anteckning ska inte göras på ID-kort eller i pass för EES-medborgare eller medborgare i Schweiz eller i pass för utlänning som har uppehållskort eller permanent uppehållskort.

Om en utlänning som kommer till landet inte kan styrka sin rätt till inresa, ska Tullverket, Kustbevakningen, Migrationsverket eller en särskilt förordnad passkontrollant omedelbart underrätta polismyndigheten och se till att utlänningen inte reser in i landet innan polismyndigheten har kontrollerat utlänningen (6 kap. 4 § tredje stycket UtlF).

I 6 kap. 6 § UtlF finns bestämmelser om kontroll vid flygplatstransitering.

5.4.2 Genomförandet av in- och utresekontroller

Förslag: I 9 kap. 1 § UtlL ska endast anges vilka myndigheter som har behörighet att utföra och medverka vid personkontroll enligt gränskodexen.

Hänvisningar till gränskodexen ska tas in i bestämmelserna i 9 kap. 2 § UtlL om kroppsvisitation vid inresekontroll.

Bestämmelserna i 6 kap. 3 § första stycket och 6 § UtlF, som behandlar genomförande av gränskontroll respektive kontroll vid flygplatstransitering, ska tas bort.

Skälen för förslagen: Gränskodexen anger hur in- och utresekontrollen av personer ska utföras. Kodexen innehåller också bestämmelser om kontroll vid flygplatstransitering. I vissa avseenden hänvisar gränskodexen i fråga om utförande av inrese- och utresekontroll till medlemsstaternas nationella lagstiftning.

Sådana hänvisningar görs dels i definitionen av gränskontrolltjänsteman (artikel 2.13), dels i fråga om kroppsvisitering och genomsökning av transportmedel och föremål som medförs av personer vid gränspassagen (artikel 7.1). 9 kap. UtlL och 6 kap. UtlF innehåller bestämmelser som dels anger vilka myndigheter som är behöriga att utföra och medverka vid in- och utresekontroll av personer, dels bestämmelser som anger hur sådan kontroll ska utföras.

Den nationella regleringen i fråga om in- och utresekontroll av personer bör ändras så att den anger vilka myndigheter som har behörighet att utföra och medverka vid personkontroll enligt gränskodexen. Regleringen bör därutöver endast innehålla bestämmelser om kroppsvisitering och genomsökning av transportmedel och föremål som medförs av personer vid gränspassagen.

Följaktligen bör 9 kap. 1 § UtlL ändras så att där endast anges att polismyndigheten och i viss utsträckning Kustbevakningen, Tullverket och Migrationsverket utför kontroll av personer enligt gränskodexen. Vidare bör en hänvisning till gränskodexen föras in i 9 kap. 2 § UtlL, som bl.a. behandlar kroppsvisitation vid inresekontroll, för att tydliggöra dels att det är inresekontroll enligt gränskodexen som avses, dels att passerande av gräns numera regleras i kodexen. Bestämmelserna i 6 kap. 3 § första stycket och 6 § UtlF som behandlar genomförande av gränskontroll respektive kontroll vid flygplatstransitering, bör upphävas.

5.4.3 Tagande av fingeravtryck

Förslag: Den som innehar visering ska vid inrese- eller utresekontroll som utförs enligt artikel 7.3 i gränskodexen vara skyldig att låta en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket ta hans eller hennes fingeravtryck, för kontroll av identiteten och av viseringens äkthet genom sökning i informationssystemet för viseringar (VIS).

Motsvarande skyldighet ska gälla för utlänning som vid sådan inrese- eller utresekontroll inte kan styrka sin identitet och som får kontrolleras mot VIS i identifieringssyfte.

När en kontroll har genomförts ska de fingeravtryck som tagits för kontrollen omedelbart förstöras. Det ska också gälla de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen.

Skälen för förslagen

Bakgrund

Som framgår av avsnitt 5.4.1 innebär den ändrade lydelsen av artikel 7.3 i gränskodexen att den kontroll av tredjelandsmedborgare som ska göras vid inresekontroll ska omfatta verifikation av viseringsinnehavarens identitet och av viseringens äkthet mot uppgifter i VIS i enlighet med artikel 18 i VIS-förordningen. Även vid utresekontroll får sådan kontroll göras. Kontrollen innebär bl.a. att viseringsinnehavarens fingeravtryck kontrolleras mot fingeravtryck som har sparats i VIS när ansökan om visering gjordes. Vidare får enligt gränskodexen en tredjelandsmedborgares fingeravtryck i identifieringssyfte kontrolleras mot uppgifter som finns sparade i VIS i enlighet med artikel 20 i VIS-förordningen.

Enligt 2 kap. 6 § första stycket regeringsformen, förkortad RF, är var och en skyddad gentemot det allmänna mot påtvingat kroppsligt ingrepp. Att ta fingeravtryck är ett sådant kroppsligt ingrepp som omfattas av bestämmelsen. Skyddet enligt 2 kap. 6 § RF är inte absolut. Det får begränsas i lag bl.a. enligt 2 kap. 25 § RF.

Genom lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna gäller Europakonventionen och vissa av dess tilläggsprotokoll som lag i Sverige. Av 2 kap. 19 § RF följer att lag eller annan föreskrift inte får meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen.

Av artikel 8.1 i Europakonventionen framgår att var och en har rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Denna rättighet inbegriper bl.a. en rätt till skydd mot att bli fotograferad (jfr Danelius, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, 3 uppl., 2007, s. 309). Likaså får det antas att tagande av fingeravtryck omfattas av skyddet enligt artikel 8.1. Enligt artikel 8.2 får en offentlig myndighet inte inskränka åtnjutande av rättigheterna enligt första punkten annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välstånd eller till förebyggande av oordning eller brott eller till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter. Motsvarande rätt till respekt för privat- och familjelivet, hemmet och korrespondensen gäller enligt artikel 7 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

Nationella föreskrifter om fingeravtryck

Bestämmelserna i gränskodexen gäller som lag i Sverige men innehållet i artikel 7.3 utgör inte tillräckligt rättsligt stöd för tagande av fingeravtryck för att utföra den föreskrivna kontrollen mot VIS. Gränskodexen bör därför kompletteras med nationella föreskrifter om tagande av fingeravtryck.

Den nuvarande bestämmelsen i 9 kap. 8 § UtlL om tagande av fingeravtryck täcker endast delvis de fall när fingeravtryck ska eller får tas enligt gränskodexen. Som nämns ovan finns i 9 kap. 8 a och 8 b §§ UtlL bestämmelser om bl.a. lämnande av fingeravtryck för kontroll av biometriska kännetecken sparade i uppehållstillståndskort. Utlänningslagen bör på motsvarande sätt kompletteras med en generellt utformad bestämmelse om skyldighet att lämna fingeravtryck i de situationer som följer av gränskodexen. För att tillförsäkra en ändamålsenlig tillämpning av gränskodexen och VIS-förordningen bör bestämmelsen omfatta såväl de situationer där gränskodexen anger att sökning i VIS med hjälp av upptagna fingeravtryck ska göras, som de situationer där det anges att en sådan sökning får göras.

Varken gränskodexen eller VIS-förordningen innehåller några föreskrifter om hur de av gränskontrolltjänstemännen upptagna fingeravtrycken ska hanteras efter det att kontrollen mot uppgifterna i VIS har genomförts. Fingeravtryck som tagits för kontroll av viseringen eller utlänningens identitet bör inte få användas för andra ändamål. När en kontroll av viseringen eller utlänningens identitet har genomförts bör därför de fingeravtryck som tagits för kontrollen omedelbart förstöras. Detsamma gäller de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen.

5.4.4 Underrättelse och rapport om förenklad sökning i VIS

Förslag: Rikspolisstyrelsen ska lämna sådana underrättelser och rapporter om förenklad sökning i VIS som föreskrivs i artikel 7.3 i gränskodexen.

Skälen för förslaget: Som framgår av avsnitt 5.4.1 innebär den ändrade lydelsen av artikel 7.3 i gränskodexen att en förenklad sökning i VIS får göras under vissa förutsättningar. Förfarandet med en förenklad sökning ska tillämpas under en begränsad

tidsperiod med början tre år efter det att användningen av VIS inleds. En medlemsstat ska underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om beslut att tillämpa en sådan förenklad sökning. Varje medlemsstat ska också årligen rapportera till Europaparlamentet och kommissionen om tillämpning som avviker från huvudregeln. Det föreskrivs närmare i artikel 7.3 vilken information en sådan rapport ska innehålla.

Det är lämpligt att Rikspolisstyrelsen ansvarar för att sådana underrättelser och rapporter lämnas. En bestämmelse av den innebörden bör därför när det förenklade förfarandet ska börja tillämpas tas in i förordningen (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen.

5.4.5 Sjömän som tillfälligt går i land

Förslag: Bestämmelsen i 6 kap. 3 § andra stycket UtIF, som undantar utländska besättningsmän från bl.a. gränskontroll, ska justeras så att den överensstämmer med de förutsättningar som anges i bilaga VII till gränskodexen.

Skälen för förslaget: Merparten av bestämmelserna för vissa personkategorier som finns i bilaga VII till gränskodexen är utformade så att de är direkt tillämpliga. Som framgår ovan får dock medlemsstaterna själva avgöra om undantaget avseende sjömän i punkten 3.1 ska tillåtas.

Bestämmelsen i 6 kap. 3 § andra stycket UtIF, som avser utländska besättningsmän, medger att en förenklad ordning kan tillämpas i fråga om sjömän som tillfälligt går i land. En förenklad ordning för dessa kategorier är motiverad och undantaget i punkten 3.1 bör därför utnyttjas. Den befintliga regleringen avviker i några avseenden från bestämmelsen i gränskodexen. Bestämmelsen i 6 kap. 3 § andra stycket UtIF bör därför justeras så de utländska besättningsmännen dels ska uppehålla sig inom området runt den hamn där deras fartyg

anlöper eller *i närliggande tätorter*, dels inte får anses utgöra *ett hot mot folkhälsan*.

5.4.6 Anteckning i resehandlingar

Förslag: Bestämmelserna i 6 kap. 4 § första och andra styckena UtlF, som behandlar anteckning i resehandlingar, ska tas bort.

Skälen för förslaget: Gränskodexen reglerar när och hur en anteckning om inresa och utresa genom påförande av stämpel ska göras i en resehandling. I den nationella regleringen bör därför inte längre anges när anteckning om inresa eller utresa ska göras i en utlännings pass. I avsnitt 5.4.2 föreslås att det i 9 kap. 1 § UtlL ska anges vilka nationella myndigheter som har behörighet att utföra kontroll av personer enligt gränskodexen. Mot den bakgrunden bör 6 kap. 4 § första och andra styckena UtlF, som behandlar anteckning om inresa och utresa i resehandlingar, i sin helhet upphävas.

5.5 Underrättelseskyldighet för befälhavare på luftfartyg och fartyg

5.5.1 Bakgrund

Bestämmelser i gränskodexen om underrättelseskyldighet för befälhavare på luftfartyg

I bilaga VI punkten 2.3.1 anges att befälhavare på ett privatflyg vid flygningar till eller från tredjeland före start ska överlämna en allmän deklaration, innehållande bl.a. färdplan och uppgifter om passagerarnas identitet, till gränskontrolltjänstemännen i destinationsmedlemsstaten.

Bestämmelser i utlänningsförordningen om underrättelseskyldighet för befälhavare på luftfartyg

I 6 kap. 8 § UtlF anges att befälhavaren på ett luftfartyg som kommer från en ort utanför Schengenstaterna före ankomsten ska underrätta flygplatschefen om ankomsten.

Bestämmelser i gränskodexen om underrättelseskyldighet för befälhavare på fartyg

I bilaga VI finns i punkten 3.1 bestämmelser om allmänna kontrollförfaranden för sjötrafik. Av punkten 3.1.2 framgår att en förteckning över besättningen och eventuella passagerare ska överlämnas till gränskontrolltjänstemännen senast vid ankomsten till hamnen. Varje förändring i besättningens sammansättning eller av antalet passagerare ska enligt punkten 3.1.4 meddelas utan dröjsmål. I punkten 3.1.5 anges att kaptenen i god tid och i enlighet med de bestämmelser som gäller i den berörda hamnen ska anmäla fartygets avresa till gränskontrolltjänstemännen.

I bilagan finns vidare i punkten 3.2 bestämmelser om särskilda kontrollförfaranden för vissa typer av sjöfart. Bestämmelser om underrättelseskyldighet som gäller för *kryssningsfartyg* finns i punkterna 3.2.1 och 3.2.4. I punkterna 3.2.6 och 3.2.7 finns motsvarande bestämmelser för *fritidsbåtstrafik*. Som nämns ovan anges i sistnämnda punkter bl.a. att en fritidsbåt som kommer från ett tredjeland under vissa förutsättningar får gå in i en hamn som inte är ett gränsövergångsställe. I punkten 3.2.9 finns en bestämmelse om underrättelseskyldighet som gäller vid *kustfiske*.

Bestämmelser i utlänningsförordningen om underrättelseskyldighet för befälhavare på fartyg

Enligt 6 kap. 9 § UtlF ska befälhavaren, eller dennes representant, på ett fartyg som kommer från utrikes ort skriftligen lämna uppgifter till Kustbevakningen om fartyget, besättningen, passagerarna, destinationsorten, hamnar som ska angöras och planerad tidpunkt för utresa ur svenskt sjöterritorium. Enligt huvudregeln ska uppgifterna lämnas senast 24 timmar före ankomst till destinationsorten. Om sjöresan är kortare än 24 timmar kan uppgifterna lämnas senast när fartyget lämnar avgångshamnen, dock senast sex timmar före ankomsten till destinationsorten. Är sjöresan kortare än sex timmar får i fråga om lots- och bogserbåtar uppgifterna lämnas senast när fartyget lämnar avgångshamnen. Befälhavaren ska vidare senast fyra timmar i förväg meddela ändrad tidpunkt för utresa och omedelbart meddela ändringar av övriga uppgifter. Uppgiftsskyldighet gäller inte vid reguljär färjetrafik direkt mellan Schengenstater. Vid övrig reguljär färjetrafik behöver inte uppgifter om passagerare lämnas.

I utlänningsförordningen finns inga särskilda bestämmelser för befälhavare på kryssningsfartyg. Däremot finns sådana för befälhavare på fritidsfartyg och fiskefartyg. Enligt 6 kap. 10 § UtlF ska befälhavaren på ett *fritidsfartyg* som kommer från eller reser till en ort utanför Schengenstaterna utan dröjsmål lämna uppgifter till Kustbevakningen om fartyget och om personer ombord samt beräknad tidpunkt för utresa ur svenskt sjöterritorium. Enligt 6 kap. 11 § UtlF ska befälhavaren, eller en representant för denne, på ett *fiskefartyg* som kommer från eller avgår till en ort utanför Schengenstaterna, senast sex timmar i förväg anmäla fartygets ankomst och planerade avgång till Kustbevakningen. Samtidigt ska uppgift lämnas om passagerare och om förändringar i besättningen.

5.5.2 Befälhavare på luftfartyg

Förslag: Bestämmelserna i 6 kap. 8 § UtlF, som behandlar underrättelseskyldighet för befälhavare på luftfartyg, ska ändras så att befälhavare på privatflyg undantas. Det ska vidare i paragrafen föras in en upplysning om att det finns bestämmelser om underrättelseskyldighet för sådana befälhavare i gränskodexen.

Skälen för förslaget: Underrättelseskyldigheten för befälhavare på luftfartyg i gränskodexen gäller endast för privatflyg. Bestämmelserna om underrättelseskyldighet för befälhavare på luftfartyg i 6 kap. 8 § UtlF gäller för såväl befälhavare på privatflyg som på andra luftfartyg. Bestämmelserna i 6 kap. 8 § UtlF bör därför ändras så att befälhavare på privatflyg undantas. Det ska vidare av paragrafen framgå att det för sådana befälhavare finns bestämmelser om underrättelseskyldighet i gränskodexen.

5.5.3 Befälhavare på fartyg

Förslag: Bestämmelserna i 6 kap. 9–11 §§ UtlF, som behandlar underrättelseskyldighet för befälhavare på fartyg, ska tas bort och ersättas av en upplysning om att bestämmelser om sådan underrättelseskyldighet finns i gränskodexen.

Skälen för förslaget: Gränskodexen innehåller bestämmelser om underrättelseskyldighet för befälhavare på fartyg. Den motsvarande nationella regleringen i 6 kap. 9–11 §§ UtlF bör därför upphävas. I 6 kap. 8 § UtlF bör för tydlighets skull föras in en upplysning om att underrättelseskyldighet för befälhavare på fartyg finns i gränskodexen.

5.5.4 Straffsanktion för bristande underrättelseskyldighet?

Bedömning: Brister i underrättelseskyldigheten för fartygsbefälhavare och befälhavare på privata luftfartyg enligt gränskodexen bör inte straffsanktioneras.

Skälen för bedömningen: Enligt 20 kap. 6 § UtL kan den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte gör anmälan som föreskrivs i en förordning som har utfärdats med stöd av utlänningslagen dömas till böter, eller när omständigheterna är försvårande, till fängelse i högst sex månader. Detsamma gäller den som i en anmälan eller ett ansökningsärende enligt utlänningslagen eller enligt en förordning som utfärdats med stöd av den lagen medvetet lämnar oriktig uppgift eller medvetet underlåter att tala om något förhållande av betydelse. Sådan anmälningsskyldighet för befälhavare som anges i 6 kap. 8–11 §§ UtLF är således straffsanktionerad. I avsnitt 5.5.3 föreslås att 6 kap. 8 § UtLF ska ändras på så sätt att befälhavare på privatflyg undantas och att 6 kap. 9–11 §§ UtLF ska tas bort och ersättas av en upplysning om den underrättelseskyldighet för befälhavare på fartyg och privata luftfartyg som följer av gränskodexen. Det bör därför övervägas om sådan underrättelseskyldighet för befälhavare på fartyg och privata luftfartyg som föreskrivs i gränskodexen bör vara straffsanktionerad i Sverige.

Gränskodexen innehåller inte några bestämmelser om sanktioner för den som inte fullgör underrättelseskyldigheten för befälhavare. Det nationella system för befälhavares underrättelseskyldighet som gällde innan ikraftträdandet av gränskodexen utgick från en skyldighet att i förväg inom viss angiven tid göra en anmälan om besättning och eventuella passagerare på ankommande fartyg. Också för befälhavare på privata luftfartyg fanns innan ikraftträdandet av gränskodexen ett krav på förhandsanmälan.

Ikraftträdandet av gränskodexen innebär att det inte längre finns något krav på att uppgifterna från befälhavaren ska lämnas

före ankomsten. För att fullgöra underrättelseskyldigheten enligt kodexen är det tillräckligt att uppgifterna lämnas när fartyget eller det privata luftfartyget ankommer till destinationshamnen eller flygplatsen.

Det har under senare år också i andra avseenden än gränspassage av personer tillkommit EU-rättsliga bestämmelser som innebär skyldigheter för sjöfarten att lämna underrättelser om fartyg och besättningar som ankommer från ett tredje land. Underrättelser ska lämnas enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 725/2004 av den 31 mars 2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar²⁰. I lagen (2004:487) om sjöfartsskydd finns kompletterande bestämmelser till den förordningen. De uppgifter som ska lämnas samt vilka fartyg som omfattas av underrättelseskyldigheten är till stor del desamma som i gränskodexen. För sjöfartsskyddsanmälan finns krav på att uppgifterna lämnas i förväg. I lagen om sjöfartsskydd finns vidare straffbestämmelser för den som inte genomför sjöfartsskyddet på det sätt som anges i förordningen eller på annat sätt bryter mot bestämmelserna i denna.

I samband med Schengeninträdet fick Kustbevakningen ansvar för den administrativa kontrollen av handelsfartyg. För att underlätta för befälhavare att fullgöra de skyldigheter att lämna information som följer dels av gränskodexen, dels av regelverket om sjöfartsskydd har Kustbevakningen under senare år infört ett samordnat system för befälhavares anmälan om ankommande fartyg. Endast en anmälan behöver lämnas och blanketterna för anmälan är utformade så att de uppfyller kraven enligt de båda regelverken. Kustbevakningen rekommenderar vidare att befälhavarna, även när det inte är ett krav, lämnar uppgifter om besättning och eventuella passagerare i förväg. I anvisningarna understryks att ett sådant förfarande innebär att tillstånd för att gå in i en hamn som inte är ett gränsövergångsställe eller att gå in till ett gränsövergångsställe som inte är öppet, kan ges före ankomsten. Förfarandet innebär också

²⁰ EUT L 129, 29.04.2004 s. 6 (Celex x2004R0725).

att det finns möjlighet att granska all dokumentation innan fartyget ankommer till hamn vilket medför att ingen onödig och ofta kostnadskrävande väntetid för fartyget behöver uppstå.

De ovan beskrivna rutinerna för befälhavares fullgörande av underrättelseskyldighet inom sjöfarten m.m. fungerar bra och innehåller också tydliga incitament för befälhavare att fullgöra sina skyldigheter enligt bl.a. gränskodexen.

Det har inte heller framkommit annat än att lagföringen av fall som avser brister i fullgörande av underrättelseskyldighet från såväl fartygsbefälhavare som befälhavare på privata luftfartyg är mycket begränsad.

Sammantaget görs bedömningen att det inte finns skäl att införa en straffsanktion specifikt för brister i underrättelseskyldighet för fartygsbefälhavare eller befälhavare på privata luftfartyg.

5.6 Passage av inre gräns

5.6.1 Bakgrund

Bestämmelser i gränskodexen om passage av inre gräns och kontroller inom territoriet

I artikel 20 i gränskodexen anges att de inre gränserna får passeras överallt utan att någon in- eller utresekontroll genomförs. Bestämmelsen gäller alla personer oavsett nationalitet. Artikeln motsvarar den numera upphävda artikel 2.1 i Schengenkonventionen.

Artikel 21 i gränskodexen handlar om befogenheter att utföra kontroller inom territoriet. I artikeln anges att avskaffandet av gränskontroll vid de inre gränserna inte ska påverka utövandet av polisiära befogenheter av de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna i enlighet med nationell lagstiftning. Detta gäller i den mån utövandet av dessa befogenheter inte har samma verkan som in- och utresekontroller. Bestämmelsen gäller även för

gränsområden. I bestämmelsen lämnas en exemplifierande uppräkningslista av fall där utövandet av polisiära befogenheter inte motsvarar sådana kontroller. De polisiära åtgärder som inte anses motsvara in- och utresekontroller är bl.a. sådana åtgärder som inte syftar till gränskontroll, sådana som syftar till att bekämpa gränsöverskridande brottslighet, sådana som utformas och utförs på ett sätt som klart skiljer sig från systematiska personkontroller vid de yttre gränserna och sådana som utförs som stickprovskontroller. En bestämmelse med liknade innebörd fanns tidigare i Schengenkonventionen (artikel 2.3). Den bestämmelsen var dock inte lika detaljerad och saknade exemplifiering.

Nationella bestämmelser om passage av inre gränser och kontroll av utlänningar under vistelsen i Sverige

I 6 kap. 5 § första stycket UtIF anges att en inre gräns får passeras utan att någon kontroll äger rum. Kontroll av utlänningars rätt att resa in och att visas i landet kan göras antingen vid gränsen i samband med att utlänningen reser in i Sverige via en yttre gräns eller inne i landet efter inpasseringen. Kontroll av det sistnämnda slaget syftar dels till att övervaka att utlänningar inte uppehåller sig här i landet utan erforderliga tillstånd, dels till att söka efter utlänningar som ska lämna landet enligt beslut om avvisning eller utvisning. Polisen har huvudansvaret för denna kontroll.

I 9 kap. 9 § UtIL anges att en utlänning som vistas i Sverige är skyldig att på begäran av en polisman visa upp sitt pass eller andra handlingar som visar att han eller hon har rätt att uppehålla sig i landet. Utlänningen är också skyldig att efter kallelse av Migrationsverket eller polismyndigheten inställa sig och lämna uppgifter om sin vistelse här. Skyldigheten för utlänningen att visa sitt pass innebär emellertid inte att han eller hon är tvungen att bära med sig passet under vistelsen i Sverige. Den som inte har sitt pass med sig får i stället uppmanas att senare inställa sig

hos polismyndigheten eller Migrationsverket för att visa upp passet. Övriga handlingar som utlänningen är skyldig att visa upp är exempelvis visering, arbetstillstånd och andra identitetshandlingar än pass. De nu angivna kontrollåtgärderna får, enligt 9 kap. 9 § tredje stycket UtL, vidtas endast om det finns anledning anta att utlänningen saknar rätt att uppehålla sig här i landet eller om det annars finns särskild anledning till kontroll.

Bestämmelserna i gränskodexen om tillfälligt införd gränskontroll

Enligt artikel 23 får gränskontroll vid de inre gränserna i undantagsfall införas om det föreligger ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten. I artikeln regleras vilken varaktighet och omfattning den tillfälligt införda gränskontrollen av de inre gränserna får ha. En tillfälligt införd gränskontroll får förlängas i förnybara perioder om högst 30 dagar.

I artiklarna 24–26 finns förfaranderegler för tillfälligt införande av gränskontroll vid de inre gränserna. Artikel 24 gäller förfarandet vid förutsebara fall. I sådana fall ska övriga medlemsstater och kommissionen meddelas så snart som möjligt. Upplýsningar om skäl, omfattning, datum och varaktighet för det planerade införandet ska lämnas så snart de är tillgängliga. Den medlemsstat som planerar att tillfälligt införa gränskontroll ska samråda med övriga medlemsstater och kommissionen minst femton dagar före införandet. Artikel 25 reglerar förutsättningar för och förfarandet vid brådskande fall. I artikel 26 finns motsvarande bestämmelser gällande förlängning av gränskontroll.

I artiklarna 27 och 29 finns bestämmelser om information och rapportering till Europaparlamentet, Europiska unionens råd och kommissionen för det fall att gränskontroll tillfälligt införs. Av artikel 28 framgår vilka bestämmelser i avdelning II som är tillämpliga när gränskontrollen införs. I artikel 30 finns bestämmelser om hur allmänheten ska informeras.

Förutsättningarna för att tillfälligt införa inre gränskontroll motsvarar i stort vad som tidigare gällde enligt artikel 2.2. i Schengenkonventionen.

Bestämmelser i utlänningsförordningen om tillfälligt införande av gränskontroll

Enligt 6 kap. 5 § andra stycket UtlF får regeringen om det är nödvändigt av hänsyn till allmän ordning eller rikets säkerhet besluta att en kontroll ska genomföras vid en inre gräns under en begränsad tid. Begäran hos regeringen om införande av en sådan kontroll görs av Rikspolisstyrelsen efter samråd med berörd polismyndighet. Innan sådan kontroll införs ska Sverige samråda med övriga Schengenstater. Om det krävs ett omedelbart ingripande får Rikspolisstyrelsen efter samråd med berörd polismyndighet besluta att genomföra en sådan kontroll. I sådant fall ska Rikspolisstyrelsen omedelbart underrätta regeringen och övriga Schengenstater om beslutet. Regeringen ska snarast pröva om åtgärderna ska bestå.

5.6.2 Tillfälligt införande av gränskontroll vid de inre gränserna

Förslag: Bestämmelsen i 6 kap. 5 § första stycket UtlF, som behandlar passage av inre gräns, ska tas bort.

Bestämmelserna i 6 kap. 5 § andra och tredje styckena UtlF, som reglerar det nationella förfarandet vid ett tillfälligt införande av gränskontroll vid en inre gräns, ska justeras så att förfarandet tillgodoser de krav som ställs i gränskodexen i fråga om samråd och information.

Skälen för förslagen

Fri passage av inre gräns regleras i gränskodexen

I artikel 20 i gränskodexen anges att de inre gränserna får passeras överallt utan att någon in- och utresekontroll genomförs, oavsett personens nationalitet. En motsvarande reglering infördes i utlänningsförordningen i samband med Sveriges anslutning till Schengensamarbetet. Eftersom fri passage av inre gräns numera regleras i gränskodexen bör motsvarande bestämmelse i 6 kap. 5 § första stycket UtfF tas bort.

Bestämmelserna i utlänningsförordningen om tillfälligt införd gränskontroll vid de inre gränserna justeras

Förutsättningarna för och förfarandet vid tillfälligt införande av gränskontroll vid inre gräns regleras i gränskodexen. Förfarandet skiljer sig i vissa avseenden från vad som tidigare gällde enligt Schengenkonventionen. Det gäller bl.a. omfattningen av den informationsskyldighet som föreligger om en medlemsstat tillfälligt inför kontroll vid inre gräns. Mot denna bakgrund bör bestämmelserna i 6 kap. 5 § andra och tredje styckena UtfF justeras så att förfarandet tillgodoser de krav som ställs i gränskodexen i fråga om samråd och information.

5.6.3 Kontroll under vistelsen i Sverige

Bedömning: Bestämmelserna om kontroller inom medlemsstatens territorium i artikel 21 i gränskodexen föranleder inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen: I gränskodexen anges att avskaffandet av gränskontroll vid de inre gränserna inte ska påverka medlemsstaternas rätt att bl.a. utöva polisiära befogenheter i

enlighet med nationell lagstiftning, i den mån utövandet av dessa befogenheter inte har samma verkan som in- och utresekontroller. Motsvarande bestämmelser fanns tidigare i Schengenkonventionen. I artikel 21 i gränskodexen förtydligas att polisiära befogenheter som inte har samma verkan som in- och utresekontroller får utövas också i gränsområdena. Vidare exemplifieras när de polisiära befogenheterna inte får anses motsvara in- och utresekontroller.

Den nationella regleringen i utlänningslagen i fråga om kontroll av utlänningar under vistelsen i Sverige bibehålls oförändrad i samband med Sveriges anslutning till Schengensamarbetet (prop. 1999/2000:64 s. 68 f). Regleringen, som numera finns i 9 kap. 9 § UtlL, har inte genomgått några större förändringar sedan Sveriges anslutning till Schengensamarbetet. Mot denna bakgrund görs bedömningen att formerna för den inre utlänningskontrollen i Sverige är förenlig med bestämmelserna om passage av inre gränser och kontroller inom territoriet i gränskodexen. Artikel 21 föranleder därför inte något behov av författningsändringar.

6 Övriga överväganden och förslag

6.1 Vissa ändringar i 5 kap. 8 § UtL om uppskjuten invandring

Förslag: Bestämmelsen om tidsbegränsat uppehållstillstånd vid första beslutstillfället (uppskjuten invandring) i 5 kap. 8 § UtL ska ändras så att den uttryckligen omfattar en utlänning som beviljas uppehållstillstånd på grund av familjanknytning till en sambo enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 UtL. Upphållstillståndet ska tidsbegränsas vid första beslutstillfället, om inte utlänningen sammanbott med sin make eller sambo under en längre tid utomlands och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat. Dessutom förtydligas att det endast är barn som beviljas uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 3 § andra stycket 2 b eller 3 a § andra stycket UtL som omfattas av bestämmelsen om uppskjuten invandring.

Skälen för förslaget

Bestämmelsen om uppskjuten invandring ska uttryckligen omfatta sambor

Bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av familjanknytning finns i 5 kap. UtL. Huvudregeln vid uppehålls-

tillstånd på grund av familjeanknytning är att permanent uppehållstillstånd beviljas när en utlänning medges bosättning i Sverige. Detta gäller t.ex. vid anknytning till make eller sambo. När uppehållstillstånd beviljas vid familjeanknytning ska emellertid i vissa angivna fall s.k. uppskjuten invandringsprövning tillämpas. Sådan prövning innebär att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ges vid det första beslutstillfället och att ett fortsatt tillstånd som huvudregel ska beviljas endast om förhållandet mellan utlänningen och anknytningspersonen består efter en prövotid som normalt uppgår till två år.

En viktig princip i fråga om uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning i svensk rätt är att samma förutsättningar bör gälla för makar, sambor och registrerade partners. Detta var också utgångspunkten när bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning i 5 kap. UtlL ändrades med anledning av genomförandet av rådets direktiv 86/2003/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening²¹ (prop. 2005/06:72). Direktivet innebär inte något krav på rätt till familjeåterförening för sambor. Vid genomförandet av direktivet ansågs emellertid att sambor fortsatt skulle likställas med makar (a. prop. s. 32). Bestämmelserna om uppehållstillstånd i 5 kap. 3 § UtlL, som har utformats i syfte att tillgodose de krav som ställs i familjeåterföreningsdirektivet, omfattar därför också utlänning som söker uppehållstillstånd på grund av anknytning till en sambo. Att författningsbestämmelser med anknytning till äktenskap och makar tillämpas på motsvarande sätt på tidigare registrerade partnerskap framgår av 3 kap. 1 § lagen (1997:1117) om registrerat partnerskap jämfört med 2 § lagen (2009:260) om upphävande av lagen (1994:117) om registrerat partnerskap. I samband med upphävandet av lagen om registrerat partnerskap gjordes lagstiftningen om äktenskap, på samma som sedan tidigare gällde för samboförhållanden, könsneutral (Jfr. 1 kap. 1 § äktenskapsbalken respektive 1 § sambolagen [2003:376]).

²¹ EUT L 251, 3.10.2003, s. 12, (Celex 320030086).

Ändringarna i samband med genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet innebär att det inte längre i tillståndsgrunden i 5 kap. 3 § första stycket 1 UtlL uppställs något krav på att makarna eller samborna ska ha stadigvarande sammanbott utomlands. Detta krav placerades i stället i 5 kap. 8 § UtlL om uppskjuten invandringsprövning. Någon ändring i sak var inte avsedd (a. prop. s. 32 och 86 f.). Endast make omnämns dock särskilt i bestämmelsen. I propositionen anges vidare att personer som endast sammanbott under en kortare tid normalt sett inte är sambor i sambolagens (2003:376) mening varför dessa omfattas av 5 kap. 3 a § första stycket 1 UtlL, som gäller personer som avser att inleda ett samboförhållande (s.k. snabba anknytningar). Därvid framhålls att det av andra stycket i 5 kap. 8 § UtlL framgår att uppskjuten invandringsprövning ska gälla vid sådana förhållanden.

Avsikten när ändringarna i 5 kap. UtlL gjordes med anledning av familjeåterföreningsdirektivet var således att bibehålla den principiella ordningen där samma förutsättningar gäller för makar och sambor vid prövning av uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning. Det har dock visat sig att ändringen i 5 kap. 8 § UtlL har medfört vissa tillämpningsproblem vid gränsdragningen mellan den som redan är sambo och den som avser att bli sambo. Det har gjorts gällande att även sambor som har sammanbott under en längre tidsperiod och som har gemensamma barn kan få sin ansökan om uppehållstillstånd prövad enligt bestämmelserna för s.k. snabba anknytningar. Det har vidare ansetts oklart om ändringen innebär att en sambo som beviljas uppehållstillstånd med stöd av bestämmelsen om familjeåterförening vid första beslutstillfället alltid ska ges ett permanent uppehållstillstånd. Ett sådant förfarande skulle i så fall medföra att sambor får en mer förmånlig ställning än makar. Därtill kommer att Migrationsöverdomstolen i ett avgörande (MIG 2008:30) har uttalat att familjeanknytning när sammanboendet endast skett i Sverige ska prövas enligt bestämmelserna om uppehållstillstånd för dem som avser att inleda ett samboförhållande (5 kap. 3 a § första stycket 1 UtlL) samt att

det följer av 5 kap. 8 § UtlL att sådant uppehållstillstånd ska tidsbegränsas vid första beslutstillfället.

Mot ovan angiven bakgrund bör bestämmelsen om uppskjuten invandringsprövning i 5 kap. 8 § UtlL uttryckligen även omfatta sambor.

Vid uppskjuten invandringsprövning ska inte begreppet stadigvarande sammanbott användas

Av förarbetena till utlänningslagen framgår inte närmare hur lång tid sammanboendet utomlands ska ha varat för att man ska anse att förhållandet är väl etablerat och att det därmed finns förutsättningar för att direkt bevilja ett permanent uppehållstillstånd (jfr prop. 1999/2000:43). Av de riktlinjer som Migrationsverket tillämpar i fråga om uppskjuten invandringsprövning framgår att förutsättningen *stadigvarande sammanbott utomlands* i 5 kap. 8 § första stycket UtlL i regel anses uppfylld när den som söker uppehållstillstånd har sammanbott med anknytningspersonen utomlands under två år. Om parterna har ett gemensamt barn kan detta vara en omständighet som talar för att förhållandet är så etablerat att permanent uppehållstillstånd kan ges direkt även om sammanboendet inte varat i två år. Riktlinjerna i detta avseende sammanfaller således i princip med de förutsättningar som gäller för prövotidens längd enligt bestämmelsen om fortsatt uppehållstillstånd (5 kap. 16 § UtlL). Huvudregeln vid prövning av förutsättningarna för fortsatt uppehållstillstånd är nämligen att en utlänning som har familjeanknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket UtlL och som har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i två år får ges ett permanent uppehållstillstånd. Om det finns särskilda skäl får permanent uppehållstillstånd ges före tvåårsperiodens utgång. Ett sådant skäl kan enligt förarbetena vara att parterna har ett gemensamt barn (prop. 1999/2000:43 s. 51).

Enligt legaldefinitionen av sambor i 1 § sambolagen avses med sambor två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll. Av lagens förarbeten framgår att det i uttrycket *att stadigvarande bo tillsammans* ligger att sammanboendet ska ha en viss varaktighet eller åtminstone vara tänkt att ha det. Om ett par bor tillsammans och har gemensamma barn kan man regelmässigt utgå från att ett samboförhållande föreligger. Ett riktmärke i svårbedömda fall kan enligt förarbetena vara att de har bott tillsammans i minst sex månader (prop. 2002/03:80 s. 27 f och 43 f). I 1 § sambolagen anges att definitionen av sambo ska tillämpas också när begreppet sambor används i andra författningar.

Förutsättningarna för att tillämpa uppskjuten invandringssprövning enligt 5 kap. 8 § UtlL bör mot ovan angiven bakgrund förtydligas. För att undvika tillämpningssvårigheter bör ett annat begrepp än *stadigvarande sammanbott utomlands* användas för att ange i vilka situationer förfarandet med uppskjuten invandringssprövning för make eller sambo ska gälla. Det bör av lagtexten framgå att det som avses är sammanboende under en tid som motsvarar den tvååriga prövotid som anges i bestämmelsen om fortsatt uppehållstillstånd. En tänkbar lösning vore att i lagtexten ange en tidsfrist om två år, men på samma sätt som enligt nuvarande ordning bör bestämmelsen om uppskjuten invandringssprövning i 5 kap. 8 § UtlL formuleras så att den ger utrymme för en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Därför bör i stället uttrycket *en längre tid* användas. Det bör dessutom tydliggöras att varaktigheten av sammanboendet utomlands inte ensamt avgör om förhållandet är att anse som väl etablerat.

Sammantaget bör i 5 kap. 8 § första stycket UtlL anges att uppehållstillstånd ska tidsbegränsas vid första beslutstillfället, om inte utlänningen sammanbott med sin make eller sambo under en längre tid utomlands och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Övriga ändringar rörande uppskjuten invandringsprövning

Bestämmelsen om uppskjuten invandringsprövning bör även omarbetas redaktionellt så att bl.a. bestämmelserna om tidsbegränsat uppehållstillstånd för utlänningens barn förs till ett eget stycke i 5 kap. 8 § UtlL. Det bör därvid förtydligas att det endast är barn som beviljas uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 3 § andra stycket 2 b eller 3 a § andra stycket UtlL som omfattas av bestämmelsen (jfr. bl.a. regleringen i 5 kap. 16 § UtlL om fortsatt uppehållstillstånd).

6.2 Justering av hänvisning i 5 kap. 3 a § UtlL om uppehållstillstånd på grund av anknytning

Förslag: Hänvisningen till särskilda skäl mot att bevilja uppehållstillstånd i 5 kap. 3 a § UtlL, som reglerar uppehållstillstånd på grund av anknytning, ska omfatta såväl första som andra stycket i 5 kap. 17 § UtlL.

Skälen för förslaget: I bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund av anknytning i 5 kap. 3 a § UtlL finns en hänvisning till bestämmelsen i 5 kap. 17 § andra stycket UtlL.

Bestämmelserna i 5 kap. 17 § UtlL innehåller särskilda skäl mot att bevilja uppehållstillstånd. I paragrafen finns hänvisningar som omfattar bl.a. bestämmelserna om uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § UtlL. Sådana hänvisningar finns i såväl första som andra stycket i 5 kap. 17 § UtlL. I första stycket anges att det vid prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd enligt 5 kap. UtlL, utom vad avser flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande eller fall som avses i 3 eller 4 §, särskilt ska beaktas om den sökande gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet. I första stycket anges vidare att det vid prövning av uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 3 a § första

stycket 1 och andra stycket UtL särskilt ska beaktas om utlänningen eller utlännings barn kan antas bli utsatt för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, om uppehållstillstånd skulle beviljas. I andra stycket anges att uppehållstillstånd enligt 3 § första stycket 2 eller 3 och 3 a § andra stycket UtL får beviljas endast efter medgivande också av den förälder till vilken anknytning inte återopas, om den föräldern har del i vårdsnaden av barnet.

På grund av det anförda bör hänvisningen i 5 kap. 3 a § första stycket UtL ändras så att den omfattar såväl första som andra stycket i 5 kap. 17 § UtL.

6.3 Förtydligande av undantagen i 2 kap. 3 och 4 §§ UtL från krav på visering och uppehållstillstånd

Förslag: Bestämmelserna om undantag från krav på visering och uppehållstillstånd i 2 kap. 3 och 4 §§ UtL förtydligas så att det klart framgår att de som avses är personer med ställning som varaktigt bosatta i *Sverige*.

Skälen för förslaget: Bestämmelserna i 2 kap. 3 och 4 §§ UtL ändrades vid genomförandet av rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning²² (prop. 2005/06:77). När 2 kap. 3 och 4 §§ UtL anpassades till bestämmelserna i direktivet var avsikten att en person med ställning som varaktigt bosatt i *Sverige* skulle kunna resa in i och vistas i Sverige utan visering eller uppehållstillstånd (jfr prop. 2005/06:77 s. 150). Bestämmelsen bör förtydligas så att det klart framgår att en person som har ställning som varaktigt bosatt i en annan medlemsstat i EU inte omfattas av bestämmelserna.

²² EUT L 16, 23.11.2004 s.44, (Celex 32003L0109).

7 Konsekvenser av förslagen

Bedömning: Förslagen i promemorian medför endast marginella kostnadsökningar. Dessa ryms inom befintliga anslagsramar.

Förslagen får inte några konsekvenser för jämställdheten eller småföretagandet.

Skälen för bedömningen: Anpassningen av bestämmelserna i utlänningslagen och utlänningsförordningen till bestämmelserna i gränskodexen innebär inte någon ändring av gällande ordning med undantag av förslaget i avsnitt 5.4.3 om skyldighet att lämna fingeravtryck vid in- och utresekontroll. Förslaget innebär att en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket under vissa förutsättningar ska ta fingeravtryck. Regeringen bedömer att kostnadsökningarna för dessa myndigheter ryms inom befintliga anslagsramar.

Övriga ändringar i utlänningslagen är i huvudsak förtydliganden av gällande rätt. Föreslagna lagändringar bedöms därför inte medföra några ökade kostnader för det allmänna.

De författningsändringar som föreslås kan inte antas påverka jämställdheten. Inte heller kan förslagen antas påverka villkoren för småföretagandet.

8 Ikraftträdande m.m.

Förslag och bedömning: De föreslagna författningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2012. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Skälen för förslaget och bedömningen: Gränskodexen trädde i kraft den 13 oktober 2006. Ändringarna i gränskodexen om användning av VIS vid gränskontroll träder i kraft i samband med att VIS tas i drift. Driftstarten är planerad till den 11 oktober 2011. De föreslagna ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 juli 2012.

Det finns inte behov av några särskilda övergångsbestämmelser.

9 Författningskommentar

Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

1 kap.

6 a § Bestämmelser om gränspassage finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 av den 15 mars 2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna).

I paragrafen, som är ny, finns en hänvisning till bestämmelserna om gränspassage för personer i förordning (EG) nr 562/2006. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.1.

9 a § Vad som föreskrivs om avvisning i denna lag gäller i tillämpliga delar också för beslut om nekad inresa enligt förordning (EG) nr 562/2006.

Paragrafen, som är ny, behandlar nekad inresa. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.3.

Av paragrafen framgår att det som gäller för avvisning också gäller för beslut om nekad inresa enligt gränskodexen. Det innebär att den ordning som föreskrivs för att överklaga en polismyndighets beslut om avvisning och det som i 12 kap. 6 § föreskrivs om omedelbar verkställighet av avvisningsbeslut som inte vunnit laga kraft även gäller för beslut om nekad inresa. Det innebär också att förvar och uppsikt kan användas vid nekad inresa i samma utsträckning som vid avvisning.

2 kap.

3 § En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha Schengenvisering eller nationell visering, om han eller hon inte har uppehållstillstånd eller ställning som varaktigt bosatt *i Sverige*.

Paragrafen anger när visering krävs. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Tillägget av ”i Sverige” i slutet av andra meningen i paragrafen tydliggör att det endast är den som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige som kan resa in i och vistas i Sverige utan visering.

4 § Upphållstillstånd är ett tillstånd att vistas i Sverige under viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd) eller utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd). Den som har uppehållstillstånd eller ställning som varaktigt bosatt *i Sverige* får, om villkoret i 1 § är uppfyllt, resa in i Sverige.

Paragrafen behandlar uppehållstillstånd och ställning som varaktigt bosatt. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Tillägget av ”i Sverige” i andra meningen i paragrafen tydliggör att det endast är den som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige som i fråga om inresa jämföras med den som har uppehållstillstånd.

5 kap.

3 a § Upphållstillstånd får, om inte annat *följer av* 17 § första eller andra stycket ges till

1. en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges,

2. en utlänning som på något annat sätt än som avses i 3 § eller i denna paragraf är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om han eller hon

har ingått i samma hushåll som den personen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet,

3. en utlänning som ska utöva umgänge, som inte är av begränsad omfattning, med ett i Sverige bosatt barn, och

4. en utlänning som har svenskt ursprung eller som har vistats i Sverige under lång tid med uppehållstillstånd.

Om en utlänning har getts uppehållstillstånd enligt första stycket 1 ska uppehållstillstånd för samma tid också ges till utlänningens ogifta barn.

När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd också i andra fall än som avses i första och andra styckena beviljas en utlänning som

1. är adopterad i Sverige i vuxen ålder,
2. är anhörig till en utlänning, som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller
3. på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

I paragrafen finns bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av anknytning av annat slag än familjeåterförening. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Genom ändringen i *första stycket* framgår att det såväl i första som andra stycket i 5 kap. 17 § finns tillämpliga bestämmelser som anger särskilda skäl mot att bevilja uppehållstillstånd.

8 § Ett uppehållstillstånd som *beviljas en utlänning* enligt 3 § första stycket 1 *eller 3 a § första stycket 1* ska vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället, om *utlänningen* inte sammanbott med sin make eller sambo under en längre tid utomlands och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Första stycket gäller även när uppehållstillstånd enligt 3 § första stycket 2 b eller 3 a § andra stycket beviljas utlänningens barn.

Paragrafen reglerar i vilka fall ett uppehållstillstånd som beviljas på grund av familjeanknytning ska vara tidsbegränsat vid det första beslutstillfället. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Ändringarna i *första stycket* innebär att bestämmelsen om tidsbegränsat uppehållstillstånd även omfattar en sambo som beviljas uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 UtL.

I fråga om de närmare förutsättningarna för att tillämpa bestämmelsen har uttrycket ”om makarna stadigvarande sammanbott utomlands” ersatts av ”om utlänningen inte sammanbott med sin make eller sambo under en längre tid utomlands och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat”. Ändringen innebär att kravet på sammanboende utomlands inte längre är absolut. Har förhållandet inte etablerats genom sammanboende utomlands kan kravet undantagsvis efterges. Det gäller situationer där förhållandet ändå är så väl etablerat att det framstår som orimligt att inte direkt ge permanent uppehållstillstånd. Det kan gälla en sökande som under en legal vistelse i Sverige, t.ex. som studerande, har varit gift eller sambo med anknytningspersonen och där sökanden och anknytningspersonen har barn tillsammans. För att uppehållstillstånd ska kunna beviljas efter inresan måste dock sådana särskilda förutsättningar som anges i 5 kap. 18 § andra stycket UtL vara uppfyllda.

Av ändringarna i *andra stycket* framgår att det endast är barn som beviljas uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § andra stycket 2 b eller 3 a § andra stycket UtL som omfattas av regleringen.

Övriga ändringar är endast redaktionella.

8 kap.

1 § En utlänning får avvisas

1. om han eller hon saknar pass när det krävs pass för inresa eller vistelse i Sverige,

2. om han eller hon saknar visering, uppehållstillstånd eller något annat tillstånd som krävs för inresa, vistelse eller arbete i Sverige,

3. om det vid utlänningens ankomst till Sverige kommer fram att han eller hon tänker besöka något annat nordiskt land men saknar det tillstånd som krävs för inresa där,

4. om han eller hon vid inresan undviker att lämna begärda uppgifter, medvetet lämnar oriktiga uppgifter som är av betydelse för rätten att resa in i Sverige eller medvetet förtiger någon omständighet som är av betydelse för den rätten,

5. om han eller hon inte uppfyller de krav för inresa som föreskrivs i *artikel 5 förordning (EG) nr 562/2006*, eller

6. om han eller hon har avvisats eller utvisats från en stat som ingår i Europeiska unionen eller från Island, Norge eller Schweiz och förhållandena är sådana som avses i 7 kap. 6 § eller beslutet om avvisning eller utvisning har grundats på att utlänningen inte har följt gällande bestämmelser om en utlännings inresa eller vistelse i den staten.

En EES-medborgare får inte avvisas enligt första stycket 1, om han eller hon på annat sätt än genom innehav av pass kan styrka sin identitet. Detsamma *ska* gälla en EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare.

En EES-medborgare och hans eller hennes familjemedlem får inte avvisas enbart på den grunden att han eller hon inte uppfyller vad som föreskrivs i artikel 5.1 c i *förordning (EG) nr 562/2006* i fråga om tillräckliga medel för uppehälle.

I paragrafen anges de formella avvisningsgrunderna. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

Genom ändringarna i *första stycket punkten 5* och *tredje stycket* ersätts hänvisningarna till bestämmelser i Schengenkonventionen med motsvarande hänvisningar till bestämmelser i gränskodexen. Aktuella bestämmelser i Schengenkonventionen och gränskodexen överensstämmer med ett undantag. I kodexen uppställs

som nytt villkor för inresa att utlännningen inte anses utgöra en risk för någon av medlemsstaternas folkhälsa.

9 kap.

1 § *Polismyndigheten ansvarar för kontroll av personer enligt förordning (EG) nr 562/2006.* Tullverket och Kustbevakningen är skyldiga att hjälpa polismyndigheten vid *sådan kontroll*. Migrationsverket får efter överenskommelse med polismyndigheten hjälpa till vid kontrollen. Kustbevakningen ska medverka i polismyndighetens kontrollverksamhet genom att utöva kontroll av sjötrafiken.

Paragrafen reglerar utlännings skyldighet att bl.a. överlämna pass vid in- eller utresan och vilka myndigheter som utför kontrollen. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2.

Ändringen innebär att paragrafen i fortsättningen reglerar vilka myndigheter som har behörighet att utföra gränskontroll enligt gränskodexen. Kontrollen av personer i samband med in- eller utresa regleras i gränskodexen.

2 § En polisman får i samband med inresekontroll *enligt förordning (EG) nr 562/2006* kroppsvisitera en utlänning och därvid undersöka hans eller hennes bagage, handresgods, handväskor och liknande, i den utsträckning som det är nödvändigt för att ta reda på utlännings identitet. Sådana undersökningar får också göras för att ta reda på en utlännings resväg till Sverige, om den är av betydelse för bedömningen av rätten att resa in i och vistas här i landet. En polisman får i samband med inresekontrollen även undersöka bagageutrymmen och övriga slutna utrymmen i bilar och andra transportmedel i syfte att förhindra att en utlänning reser in i Sverige i strid med bestämmelserna i *förordning (EG) nr 562/2006*.

När inresekontrollen sköts av särskilt förordnade passkontrollanter, tulltjänstemän eller tjänstemän vid Kustbevakningen har de samma befogenheter som en polisman har enligt första stycket.

Kroppsvisitation får inte göras mer ingående än vad som krävs med hänsyn till ändamålet med åtgärden. All den hänsyn som omständigheterna medger *ska* iakttas. Om möjligt *ska* ett vittne närvara.

En kvinna får inte kroppsvisiteras av eller i närvaro av andra män än läkare eller legitimerade sjuksköterskor. Om en visitation innebär att enbart ett föremål som en kvinna har med sig undersöks, får visitationen dock genomföras och bevitnas av en man.

Protokoll *ska* föras över en kroppsvisitation. I protokollet *ska* anges vad som har förekommit vid visitationen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kroppsvisitation i samband med inresekontroll. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2.

Genom ändringarna i *första stycket* hänvisas till gränskodexen i fråga om inresekontroll och passerande av yttre gräns. Genom hänvisningarna klargörs att villkoren för att passera en yttre gräns anges i gränskodexen och att inresekontrollen utförs enligt bestämmelserna i den.

8 c § Den som innehar en visering är vid inrese- eller utresekontroll enligt artikel 7.3 i förordning (EG) nr 562/2006 skyldig att låta en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket ta hans eller hennes fingeravtryck, för kontroll av identiteten och av viseringens äkthet i enlighet med artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen).

Skyldighet att lämna fingeravtryck enligt första stycket gäller även för en utlännning som vid sådan inrese- eller utresekontroll inte kan styrka sin identitet och som får kontrolleras i identifieringssyfte i enlighet med artikel 20 i VIS-förordningen.

När en kontroll enligt första eller andra stycket har genomförts, ska de fingeravtryck som tagits för kontrollen omedelbart förstöras. Det gäller också de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om tagande av fingeravtryck i samband med inrese- eller utresekontroll enligt gränskodexen. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

Enligt *första stycket* är den som innehar en visering vid en inrese- eller utresekontroll enligt artikel 7.3 i gränskodexen skyldig att låta en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket ta hans eller hennes fingeravtryck. Inrese- eller utresekontroll enligt artikel 7.3 i gränskodexen avser endast sådana utläningar som är tredjelandsmedborgare enligt artikel 2.6 i gränskodexen. Syftet med åtgärden ska vara att utföra kontroll av identiteten och av viseringens äkthet i enlighet med artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen). Samtliga innehavare av visering, oavsett om viseringen har utfärdats av Sverige eller av en annan EU-stat, omfattas av bestämmelsen.

Enligt *andra stycket* gäller motsvarande skyldighet att lämna fingeravtryck för en tredjelandsmedborgare som vid en inrese- eller utresekontroll inte kan styrka sin identitet och som får kontrolleras i identifieringssyfte i enlighet med artikel 20 i VIS-förordningen.

Enligt *tredje stycket* ska de fingeravtryck som tagits för kontrollen förstöras så fort kontrollen har slutförts. Detsamma gäller de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen.

20 kap.

4 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms en utläning som uppsåtligen på ett otillåtet sätt passerar en yttre gräns enligt *förordning (EG) nr 562/2006*.

I paragrafen straffsanktioneras otillåtet passerande av yttre gräns. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.3.

Genom ändringen i *första stycket* ersätts hänvisningen till Schengenkonventionen med en hänvisning till gränskodexen. Gränskodexens bestämmelser om otillåtet passerande av yttre

gräns överensstämmer med motsvarande bestämmelser i Schengenkonventionen.

Bilaga - Gränskodexen

13.4.2006

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 105/1

I

(Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk)

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 562/2006

av den 15 mars 2006

om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 62.1 och 62.2 a,

med beaktande av kommissionens förslag,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) Antagandet av åtgärder i syfte att i överensstämmelse med artikel 62.1 i fördraget säkerställa att det inte förekommer någon gränskontroll av personer när de passerar inre gränser ingår i unionens målsättning att upprätta ett område utan inre gränser med fri rörlighet för personer i enlighet med artikel 14 i fördraget.
- (2) I enlighet med artikel 61 i fördraget skall upprättandet av ett område med fri rörlighet för personer åtföljas av andra åtgärder. Den gemensamma politiken för passage av de yttre gränserna i enlighet med artikel 62.2 i fördraget är ett exempel på en sådan åtgärd.
- (3) Antagandet av gemensamma åtgärder som avser personers passage av inre gränser och kontroll vid yttre gränser bör avspeglade bestämmelserna i Schengenregelverket, som har införlivats inom Europeiska unionens ramar, särskilt tillämpliga bestämmelser i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Frankrike om det gradvisa avskaffandet av kontroller vid de gemensamma gränserna ⁽²⁾ och den gemensamma handboken ⁽³⁾.

- (4) När det gäller gränskontroll vid de yttre gränserna, är införandet av ett gemensamt regelverk, bland annat genom en konsolidering och utveckling av det befintliga regelverket på området, ett av huvudinslagen i den gemensamma förvaltningen av de yttre gränserna, såsom den definieras i kommissionens meddelande "En framtida integrerad förvaltning av EU-medlemsstaternas yttre gränser" av den 7 maj 2002. Detta mål ingår i den strategi för förvaltning av EU-medlemsstaternas yttre gränser som godkändes av rådet den 13 juni 2002 och välkomnades av Europeiska rådet vid dess möten i Sevilla den 21 och 22 juni 2002 och Thessaloniki den 19 och 20 juni 2003.

- (5) Fastställandet av en gemensam ordning för gränspassage för personer varken ifrågasätter eller påverkar rätten till fri rörlighet för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar eller rättigheter som beviljats de tredjelandsmedborgare och deras familjemedlemmar som enligt överenskommelser mellan gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och dessa tredjeländer å andra sidan åtnjuter samma rätt till fri rörlighet som unionsmedborgare.

- (6) Gränskontroll är av intresse inte endast för de medlemsstater vid vars yttre gränser den utförs utan för samtliga medlemsstater som har avskaffat inre gränskontroll. Gränskontrollen bör bidra till kampen mot olaglig invandring och människohandel samt till förebyggande av alla typer av hot mot medlemsstaternas inre säkerhet, allmänna ordning, folkhälsa och internationella förbindelser.

- (7) In- och utresekontroller bör genomföras på ett sådant sätt att mänsklig värdighet respekteras fullt ut. Gränskontroll bör genomföras på ett professionellt och respektfullt sätt och stå i proportion till de syften som eftersträvas.

- (8) Gränskontroll omfattar inte bara kontroll av personer vid gränsövergångsställen och bevakning mellan dessa gränsövergångsställen utan även en analys av riskerna för den inre säkerheten och analys av de hot som kan påverka de yttre gränsernas säkerhet. Det är därför nödvändigt att fastställa villkor, kriterier och regler för kontrollen vid gränsövergångsställena och för gränsövervakningen.

⁽¹⁾ Europaparlamentets yttrande av den 23 juni 2005 (ännu ej offentliggjort i EUT) och rådets beslut av den 21 februari 2006.

⁽²⁾ EGT L 239, 22.9.2000, s. 19. Konventionen senast ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1160/2005 (EUT L 191, 22.7.2005, s. 18).

⁽³⁾ EGT C 313, 16.12.2002, s. 97. Gemensamma handboken senast ändrad genom rådets förordning (EG) nr 2133/2004 (EUT L 369, 16.12.2004, s. 5).

- (9) Det bör införas möjligheter att förenkla kontrollerna vid de yttre gränserna vid exceptionella och oförutsebara omständigheter för att undvika alltför lång väntetid vid gränserna. Vid förenklade in- och utresekontroller föreligger det alltså en skyldighet att systematiskt stämpla tredjelandsmedborgares handlingar. Stämplingen gör det möjligt att med visshet fastställa datum och plats för passerandet av gränsen utan att i alla enskilda fall fastställa att alla erforderliga åtgärder för kontroll av resehandlingar har genomförts.
- (10) För att minska väntetiden för de personer som åtnjuter fri rörlighet enligt gemenskapslagstiftningen bör man när omständigheterna så tillåter inrätta skilda köer skyltade med enhetliga beteckningar i samtliga medlemsstater, vid gränsövergångsställena vid de yttre gränserna. Köerna bör vara skilda vid internationella flygplatser. Där det bedöms lämpligt och om lokala omständigheter gör det möjligt bör medlemsstaterna överväga att inrätta skilda köer vid sjö- och landgränsövergångsställen.
- (11) Medlemsstaterna bör se till att kontrollförfarandena vid de yttre gränserna inte utgör ett betydande hinder för handeln eller för socialt och kulturellt utbyte. De bör därför tillhandahålla tillräckligt med personal och resurser.
- (12) Medlemsstaterna bör utse den eller de nationella myndigheter som enligt deras nationella lagstiftning ansvarar för gränskontrollen. När flera olika myndigheter i samma medlemsstat är ansvariga, bör de ha ett nära och kontinuerligt samarbete.
- (13) Det operativa samarbetet och biståndet mellan medlemsstaterna i fråga om gränskontroll bör förvaltas och samordnas av Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid medlemsstaternas yttre gränser, som inrättades genom förordning (EG) nr 2007/2004 ⁽¹⁾.
- (14) Denna förordning påverkar inte kontroller som utförs inom ramen för polisens allmänna befogenheter, de säkerhetskontroller av personer som är identiska med sådana som utförs för inrikesflyg, medlemsstaternas möjlighet att undantagsvis utföra kontroller av bagage i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 3925/91 av den 19 december 1991 om avskaffande av de kontroller och formaliteter som gäller för handbagage och incheckat bagage som tillhör personer som reser med flyg inom gemenskapen, samt för bagage som tillhör personer som reser med fartyg inom gemenskapen ⁽²⁾ eller enskilda medlemsstaters lagstiftning om skyldigheten att bära på sig rese- och identitetshandlingar eller att meddela myndigheterna närvaro på den berörda medlemsstatens territorium.
- (15) Om allvarliga hot föreligger mot medlemsstaters allmänna ordning eller inre säkerhet, bör dessa stater också ha möjlighet att tillfälligt återinföra gränskontroll vid sina inre gränser. Det bör fastställas villkor och förfaranden för detta, så att åtgärdens exceptionella karaktär och proportionalitetsprincipen garanteras. Omfattningen och varaktigheten av allt tillfälligt återinförande av gränskontroll vid de inre gränserna bör begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att reagera på det hotet.
- (16) Återinförandet av gränskontroll för personer vid de inre gränserna bör förläna en exceptionell åtgärd inom ett område med fri rörlighet för personer. Gränskontroll och formaliteter som enbart grundas på själva gränspassagen bör inte förekomma.
- (17) Det bör införas ett förfarande som gör det möjligt för kommissionen att anpassa vissa närmare föreskrifter för gränskontroll. I sådana fall bör de åtgärder som krävs för att genomföra denna förordning antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter ⁽³⁾.
- (18) Det bör även införas ett förfarande som gör det möjligt för medlemsstaterna att anmäla ändringar av andra närmare föreskrifter för gränskontroll till kommissionen.
- (19) Eftersom målet för förordningen, det vill säga inrättandet av regler för gränspassage för personer inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (20) Denna förordning respekterar de grundläggande rättigheter och iaktar de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Förordningen bör tillämpas med iakttagande av medlemsstaternas skyldigheter i fråga om internationellt skydd och principen om "non-refoulement".
- (21) Genom undantag från artikel 299 i fördraget omfattar denna förordning endast Frankrikes och Nederländernas europeiska territorier. Den påverkar inte den särskilda ordning som gäller för städerna Ceuta och Melilla, såsom fastställs i avtalet om Spaniens anslutning till konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EG) nr 2007/2004 av den 26 oktober 2004 om inrättande av en europeisk byrå för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser (EUT L 349, 25.11.2004, s. 1).

⁽²⁾ EGT L 374, 31.12.1991, s. 4. Förordningen ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003 (EUT L 284, 31.10.2003, s. 1).

⁽³⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁽⁴⁾ EGT L 239, 22.9.2000, s. 69.

- (22) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i det till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen fogade protokollet om Danmarks ställning, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig i Danmark. Eftersom denna förordning bygger på Schengenregelverket enligt bestämmelserna i avdelning IV i tredje delen av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, bör Danmark, i enlighet med artikel 5 i nämnda protokoll, inom en tid av sex månader efter antagandet av denna förordning besluta om huruvida landet skall genomföra förordningen i sin nationella lagstiftning.
- (23) När det gäller Island och Norge, utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa två staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ⁽¹⁾, en utveckling av bestämmelser i Schengenregelverket vilka omfattas av det område som avses i artikel 1.A i rådets beslut 1999/437/EG ⁽²⁾ om vissa tillämpningsföreskrifter för avtalet.
- (24) Det måste göras ett arrangemang för att företrädare för Island och Norge skall kunna anslutas till arbetet i de kommittéer som biträder kommissionen vid utövandet av dess genomförandebefogenheter. Ett sådant arrangemang har utformats i skriftväxlingen mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om de kommittéer som bistår Europeiska kommissionen i utövandet av dess verkställande befogenheter ⁽³⁾, vilken är fogad till det ovan nämnda avtalet.
- (25) När det gäller Schweiz, utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av bestämmelser i Schengenregelverket vilka omfattas av det område som avses i artikel 1.A i beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 4.1 i rådets beslut 2004/849/EG ⁽⁴⁾ och 2004/860/EG ⁽⁵⁾.
- (26) Det måste göras ett arrangemang för att företrädare för Schweiz skall kunna anslutas till arbetet i de kommittéer som biträder kommissionen vid utövandet av dess genomförandebefogenheter. Ett sådant arrangemang har utformats i skriftväxlingen mellan gemenskapen och Schweiz, vilken bifogas ovannämnda avtal.
- (27) Förordningen innebär en utveckling av bestämmelser i Schengenregelverket, i vilka Förenade kungariket inte deltar enligt rådets beslut 2000/365/EG av den 29 maj 2000 om en begäran från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket ⁽⁶⁾. Förenade kungariket deltar därför inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig i Förenade kungariket.
- (28) Förordningen innebär en utveckling av bestämmelser i Schengenregelverket, i vilka Irland inte deltar enligt rådets beslut 2002/192/EG av 28 februari 2002 om en begäran från Irland om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket ⁽⁷⁾. Irland deltar därför inte i antagandet av förordningen, som inte är bindande för eller tillämplig i Irland.
- (29) Artikel 1 första meningen och artikel 5.4 a i avdelning III samt de bestämmelser i avdelning II och dess bilagor i denna förordning som hänvisar till Schengens informationssystem (SIS) utgör bestämmelser som bygger på Schengenregelverket eller på annat sätt anknyter till det enligt artikel 3.2 i 2003 års anslutningsakt.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte och principer

Enligt denna förordning skall ingen gränskontroll ske av personer vid passage av de inre gränserna mellan Europeiska unionens medlemsstater.

Genom förordningen införs regler för gränskontroll av personers passage av EU-medlemsstaternas yttre gränser.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning används följande beteckningar med de betydelse som här anges:

1. inre gränser:
 - a) medlemsstaternas gemensamma landgränser, inklusive flod- och insjögränser,

⁽¹⁾ EUT L 131, 1.6.2000, s. 43.

⁽²⁾ EGT L 64, 7.3.2002, s. 20.

⁽¹⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 36.

⁽²⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 31

⁽³⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 53.

⁽⁴⁾ Rådets beslut 2004/849/EG av den 25 oktober 2004 om undertecknande på Europeiska unionens vägnar och provisorisk tillämpning av vissa bestämmelser av avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 368, 15.12.2004, s. 26).

⁽⁵⁾ Rådets beslut 2004/860/EG av den 25 oktober 2004 om undertecknande på Europeiska gemenskapens vägnar och provisorisk tillämpning av vissa bestämmelser av avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 370, 17.12.2004, s. 78).

L 105/4

SV

Europeiska unionens officiella tidning

13.4.2006

- b) medlemsstaternas flygplatser för inrikesflyg,
- c) medlemsstaternas kust-, flod- och insjöhamnar för reguljära färjeförbindelser.
2. *yttre gränser*: medlemsstaternas landgränser, inklusive flod- och insjögränser, sjögränser samt flygplatser och flod-, kust- och insjöhamnar, såvida de inte räknas som inre gränser.
3. *inrikesflyg*: all flygtrafik som uteslutande ankommer till eller avgår från medlemsstaternas territorium utan landning i ett tredjeland.
4. *reguljära färjeförbindelser*: alla färjeförbindelser där fartyg går i trafik mellan samma två eller flera hamnar på medlemsstaternas territorium, utan anlöpning av hamnar utanför detta territorium, där förbindelserna utgör transport av personer och fordon enligt en offentliggjord tidtabell.
5. *personer som åtnjuter fri rörlighet enligt gemenskapslagstiftningen*:
- a) unionsmedborgare, i den mening som avses i artikel 17.1 i fördraget, samt tredjelandsmedborgare vilka är familjemedlemmar till en unionsmedborgare som utövar sin rätt till fri rörlighet och vilka omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG⁽¹⁾ av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier,
- b) tredjelandsmedborgare och deras familjemedlemmar, oavsett nationalitet, som enligt överenskommelser mellan gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och dessa tredjeländer å den andra åtnjuter samma rätt till fri rörlighet som unionsmedborgare.
6. *tredjelandsmedborgare*: varje person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 17.1 i fördraget och som inte omfattas av punkt 5 i denna artikel.
7. *personer registrerade i syfte att nekas inresa*: varje tredjelandsmedborgare som har registrerats i Schengens informationssystem (SIS) enligt vad som föreskrivs i artikel 96 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och i det syfte som anges där.
8. *gränsövergångsställe*: varje gränsövergångsställe som de behöriga myndigheterna har godkänt för passage av de yttre gränserna.
9. *gränskontroll*: verksamhet vid en gräns, i enlighet med och för att uppnå målen i denna förordning, som utan hänsyn till andra skäl enbart bedrivs som svar på en avsikt att passera gränsen eller själva passagen av den och består av in- och utresekontroller och gränsövervakning.
10. *in- och utresekontroller*: kontroller vid gränsövergångsställen för att säkerställa att personer, deras transportmedel och föremål i deras besittning kan tillåtas att resa in i medlemsstaternas territorium eller att lämna det.
11. *gränsövervakning*: övervakning av gränser mellan gränsövergångsställen och övervakning av gränsövergångsställen utanför de fasta tiderna för öppethållande för att hindra personer från att kringgå in- och utresekontrollerna.
12. *fördjupad kontroll*: en ytterligare kontroll som kan genomföras på en särskild plats ett stycke bort från den plats där alla personer kontrolleras (primärkontroll).
13. *gränskontrolltjänsteman*: en offentlig tjänsteman som i enlighet med nationell lagstiftning tjänstgör vid ett gränsövergångsställe eller längs gränsen eller i omedelbar närhet av en sådan gräns och som enligt denna förordning och den nationella lagstiftningen i varje medlemsstat utgör gränskontroll.
14. *transportör*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver yrkesmässig persontrafik.
15. *uppehållstillstånd*:
- a) alla uppehållstillstånd som utfärdats av medlemsstaterna med den enhetliga utformning som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland⁽²⁾,
- b) alla övriga handlingar som utfärdats av en medlemsstat till tredjelandsmedborgare och som ger tillstånd till vistelse på eller förnyad inresa till dess territorium, med undantag för tillfälliga tillstånd som utfärdas i avvaktan på prövningen av en första ansökan om uppehållstillstånd enligt vad som avses i punkt a eller ansökan om asyl.
16. *kräsningsfartyg*: ett fartyg som följer en given rutt enligt ett i förväg upprättat program som innefattar ett program med turistverksamhet i de olika hamnarna, varvid i princip inga passagerare får embarkera eller debarkera under resan.
17. *fritidsbåtstrafik*: användning av fritidsbåtar för sport och turism.
18. *kustfiske*: fiske som bedrivs med hjälp av fartyg som varje dag eller inom 36 timmar återkommer till en hamn som är belägen på en medlemsstats territorium utan att anlöpa någon hamn som är belägen i ett tredjeland.

⁽¹⁾ EUT L 158, 30.4.2004, s. 77.⁽²⁾ EUT L 157, 15.6.2002, s. 1.

13.4.2006

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 105/5

19. *hot mot folkhälsan*: en sjukdom med epidemisk potential enligt definitionen i Världshälsorganisationens internationella hälsostadga och andra infektionssjukdomar eller smittsamma parasitsjukdomar, om de omfattas av skyddsbestämmelser som är tillämpliga på medlemsstaternas medborgare.

Artikel 3

Tillämpningsområde

Denna förordning skall tillämpas på varje person som passerar medlemsstaternas inre eller yttre gränser, utan att det påverkar

- a) rättigheterna för personer som åtnjuter fri rörlighet enligt gemenskapslagstiftningen,
- b) rättigheterna för flyktingar och personer som ansöker om internationellt skydd, särskilt när det gäller principen om "non-refoulement".

AVDELNING II

YTTRE GRÄNSER

KAPITEL I

Passage av yttre gränser och inresevillkor

Artikel 4

Passage av yttre gränser

1. De yttre gränserna får passeras endast vid gränsövergångsställen och under fastställda opphållandetiderna. Opphållandetiderna skall tydligt anges vid gränsövergångsställen som inte är öppna dygnet runt.

Medlemsstaterna skall till kommissionen anmäla förteckningen över sina gränsövergångsställen i enlighet med artikel 34.

2. Trots vad som sägs i punkt 1 får följande undantag göras från skyldigheten att passera de yttre gränserna endast vid gränsövergångsställena och under de fastställda opphållandetiderna:

- a) För fritidsbåttrafik eller kustfiske.
- b) För sjömän som går i land och stannar inom området runt den hamn som deras fartyg anlöper eller i närliggande tätorter.
- c) För personer eller grupper av personer, när det föreligger särskilda behov, under förutsättning att de innehar de tillstånd som krävs enligt nationell lagstiftning och det inte strider mot medlemsstaternas allmänna ordning eller inre säkerhet.
- d) För personer eller grupper av personer vid en oförutsedd nödsituation.

3. Utan att det påverkar undantagen i punkt 2 eller medlemsstaternas skyldigheter i fråga om internationellt skydd, skall medlemsstaterna införa sanktioner, i enlighet med sin nationella lagstiftning, för passage utan tillstånd av de yttre gränserna utanför gränsövergångsställena och de fasta opphållandetiderna. Sanktionerna skall vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Artikel 5

Inresevillkor för tredjelandsmedborgare

1. För vistelse som inte överstiger tre månader under en sex-månadersperiod skall följande villkor gälla för inresa för tredjelandsmedborgare:

- a) De är innehavare av en eller flera giltiga resehandlingar som tillåter passage av gränsen.
 - b) De innehar giltig visering, om sådan krävs enligt rådets förordning (EG) nr 539/2001 av den 15 mars 2001 om fastställande av förteckningen över tredje länder vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredje länder vars medborgare är undantagna från detta krav (⁽¹⁾), utom när de innehar ett giltigt uppehållstillstånd.
 - c) De kan styrka syftet med och villkoren för den avsedda vistelsen och de har tillräckliga medel för sitt uppehälle för såväl den planerade vistelsens längd som återresan till ursprungslandet eller transitresan till ett tredjeland som med säkerhet tillåter inresa eller är i stånd att på laglig väg anskaffa sådana medel.
 - d) De finns inte registrerade i SIS i syfte att nekas inresa.
 - e) De anses inte utgöra en risk för någon av medlemsstaternas allmänna ordning, inre säkerhet, folkhälsa eller internationella förbindelser, särskilt när det inte finns någon registrering i medlemsstaternas nationella dataregister som syftar till att neka inresa av samma skäl.
2. En icke uttömmande förteckning över verifikationer som gränskontrolltjänstemannen får begära av tredjelandsmedborgare för att kontrollera att villkoren i punkt 1 c är uppfyllda ingår i bilaga I.

3. Bedömningen av medlen för uppehållet skall göras utifrån syftet med vistelsen och dess längd samt med hänvisning till genomsnittliga kostnader för kost och logi i den berörda medlemsstaten/de berörda medlemsstaterna i lägbudgetinkvartering multiplicerade med antalet dagar för vistelsen.

(¹) EGT L 81, 21.3.2001, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 851/2005 (EGT L 141, 4.6.2005, s. 3).

De referensbelopp som fastställs av medlemsstaterna skall anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 34.

Bedömningen av om det finns tillräckliga medel för uppehållet får byggas på tredjelandsmedborgarens innehav av kontanta medel, resecheckar och kreditkort. Åtagandeförklaringar, om det föreskrivs sådana i en medlemsstats nationella lagstiftning, och garantibrev från värdfolk enligt nationell lagstiftning, om tredjelandsmedborgaren bor hos en värd, kan även utgöra bevis på att det finns tillräckliga medel för uppehållet.

4. Med undantag från punkt 1 gäller följande:

a) Tredjelandsmedborgare som inte uppfyller alla villkor i punkt 1 men som innehar uppehållstillstånd eller visering för förnyad inresa utfärdad av någon av medlemsstaterna eller, om så erfordras, båda dessa handlingar, skall tillåtas inresa till de övriga medlemsstaternas territorier i transiteringssyfte, så att de kan nå den medlemsstat som har utfärdat uppehållstillståndet eller viseringen för förnyad inresa, såvida inte deras namn finns upptagna på den nationella spärllistan i den medlemsstat vars yttre gränser de avser att passera och registrering åtföljs av instruktioner om att neka inresa eller transitresa.

b) Tredjelandsmedborgare som uppfyller villkoren i punkt 1, förutom led b, och som finner sig vid gränsen, får beviljas inresa till medlemsstaternas territorier, om en visering utfärdas vid gränsen i enlighet med rådets förordning (EG) nr 415/2003 av den 27 februari 2003 om utfärdandet av viseringar vid gränsen, inbegripet till sjömän i transit (*).

De viseringar som utfärdas vid gränsen skall registreras i en förteckning.

Om det inte är möjligt att placera en visering i resehandlingen, skall den undantagsvis placeras på ett separat blad som förs in i resehandlingen. I sådana fall skall den enhetliga modell för blad för påförande av visering som fastställs i rådets förordning (EG) nr 333/2002 av den 18 februari 2002 om fastställande av en enhetlig modell för blad för påförande av visering som utfärdas av medlemsstaterna för personer som innehar resehandlingar som inte erkänns av den medlemsstat som utfärdar bladet (†) användas.

c) Tredjelandsmedborgare som inte uppfyller ett eller flera av villkoren i punkt 1 får av en medlemsstat beviljas tillstånd till inresa på dess territorium av humanitära skäl, av nationellt intresse eller på grund av internationella förpliktelser. Om den berörda tredjelandsmedborgaren är registrerad på spärllista enligt punkt 1 d, skall den medlemsstat som ger tillstånd till inresan på sitt territorium informera övriga medlemsstater om detta.

(*) EUT L 64, 7.3.2003, s. 1.

(†) EGT L 53, 23.2.2002, s. 4.

KAPITEL II

Kontroll av yttre gränser och nekad inresa

Artikel 6

Genomförande av in- och utresekontroller

1. Gränskontrolltjänstemän skall vid sin tjänsteutövning fullt ut respektera människans värdighet.

Alla åtgärder som vidtas vid tjänsteutövningen skall stå i proportion till de syften som eftersträvas genom sådana åtgärder.

2. När gränskontrolltjänstemän utför in- och utresekontroller får de inte diskriminera personer på grund av något av följande: kön, ras eller etnisk tillhörighet, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

Artikel 7

In- och utresekontroll av personer

1. Gränstrafiken vid de yttre gränserna skall underkastas kontroll av gränskontrolltjänstemän. Kontrollerna skall utföras i enlighet med detta kapitel.

Kontrollerna kan också omfatta transportmedel och föremål som medförs av personer vid gränspassagen. Vid all kroppsvisitering och genomsökning skall den berörda medlemsstatens nationella lagstiftning tillämpas.

2. Alla personer skall underkastas en minimikontroll för fastställande av identiteten genom uppvisande av resehandlingar. Denna minimikontroll skall bestå av en snabb och enkel kontroll, vid behov med hjälp av tekniska anordningar och genom sökning, i relevanta databaser, av information enbart om stulna, förskingrade, borttappade och ogiltigförklarade handlingar, av giltigheten hos den resehandling som tillåter den rättmätige innehavaren gränspassage och av förekomsten av tecken på del- eller helförfalskning.

Den minimikontroll som avses i första stycket skall vara regel för personer som åtnjuter fri rörlighet enligt gemenskapslagstiftningen.

Vid minimikontroller av personer som åtnjuter fri rörlighet enligt gemenskapslagstiftningen får dock gränskontrolltjänstemän osystematiskt göra sökning i nationella och europeiska databaser för att säkerställa att sådana personer inte utgör ett verkligt, aktuellt och tillräckligt allvarligt hot mot den inre säkerheten, den allmänna ordningen, medlemsstaternas internationella förbindelser eller ett hot mot folkhälsan.

Resultatet av sådana sökningar får inte äventyra rätten för personer som åtnjuter fri rörlighet enligt gemenskapslagstiftningen att resa in på den berörda medlemsstatens territorium i enlighet med direktiv 2004/38/EG.

13.4.2006

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 105/7

3. Vid inresa och utresa skall tredjelandsmedborgare underkastas noggranna kontroller.
- a) Den noggranna kontrollen vid inresa skall omfatta kontroll av de villkor för inresa som fastställs i artikel 5.1 samt, i förekommande fall, av handlingar som ger tillstånd till vistelse och utövande av yrkesverksamhet. Detta skall innefatta en ingående undersökning av följande aspekter:
- Kontroll av att tredjelandsmedborgaren är i besittning av en resehandling som gäller för gränsöversgång, att den inte har upphört att gälla och att handlingen i erforderliga fall åtföljs av den visering eller det uppehållstillstånd som krävs.
 - Ingående granskning av resehandlingen för att upptäcka tecken på del- eller helförfalskning.
 - Undersökning av inrese- och utresestämplarna i den berörda tredjelandsmedborgarens resehandling, i syfte att genom jämförelse av inrese- och utresedatum kontrollera att personen inte redan har överskridit den maximalt tillåtna längden för vistelse på medlemsstaternas territorium.
 - Kontroll av den berörda tredjelandsmedborgarens avrese- och bestämmelseort samt syftet med den planerade vistelsen och, vid behov, kontroll av de handlingar som styrker detta.
 - Kontroll av att den berörda tredjelandsmedborgaren har tillräckliga medel för sitt uppehälle för den planerade vistelsens längd och syfte, för återresan till ursprungslandet eller för transitresan till ett tredjeland till vilket han eller hon tillåts inresa eller av att han eller hon är i stånd att på laglig väg anskaffa sådana medel.
 - Kontroll av att den berörda tredjelandsmedborgaren, hans eller hennes transportmedel och de föremål som han eller hon medför inte äventyrar allmän ordning, inre säkerhet, folkhälsa eller internationella förbindelser i någon av medlemsstaterna. Denna kontroll skall bland annat omfatta direkt slagning på personer och, vid behov, föremål som registrerats i SIS och i nationella dataregister och de eventuella åtgärder som skall vidtas till följd av en registrering.
- b) Den noggranna kontrollen vid utresa skall omfatta följande:
- Kontroll av att tredjelandsmedborgaren är i besittning av en giltig resehandling för gränsöversgång.
 - Kontroll av resehandlingen för att upptäcka tecken på del- eller helförfalskning.
 - Om möjligt, kontroll av att tredjelandsmedborgaren inte anses vara ett hot mot allmän ordning, inre säkerhet eller någon av medlemsstaternas internationella förbindelser.
- c) Förutom kontrollerna i punkt b får den noggranna kontrollen vid utresa också omfatta följande:
- Kontroll av att personen innehar en giltig visering, om detta krävs enligt förordning (EG) nr 539/2001, utom när personen i fråga innehar ett giltigt uppehållstillstånd.
 - Kontroll av att personen inte har överskridit den maximalt tillåtna längden för vistelse på medlemsstaternas territorium.
 - Slagning på personer och föremål som registrerats i SIS och i nationella dataregister.
4. Om det finns möjligheter och om det begärs av tredjelandsmedborgaren skall de noggranna kontrollerna genomföras på ett icke-offentligt område.
5. Tredjelandsmedborgare som genomgår en noggrann fördjupad kontroll skall informeras om ändamålet med och förfarandet för en sådan kontroll.
- Denna information skall vara tillgänglig på unionens alla officiella språk och på språket (språken) i det land eller de länder som gränsar till den berörda medlemsstaten och skall ange att tredjelandsmedborgaren får begära att få veta namnet eller tjänsteidentifikationsnumret på de gränskontrolltjänstemän som utför den noggranna fördjupade kontrollen samt namnet på gränsövergångsstället och datum för gränspassagen.
6. Kontroller av en person som åtnjuter fri rörlighet enligt gemenskapslagstiftningen skall genomföras i enlighet med direktiv 2004/38/EG.
7. Närmare föreskrifter om den information som skall registreras fastställs i bilaga II.

Artikel 8

Förenklade in- och utresekontroller

1. In- och utresekontrollerna vid de yttre gränserna får förenklas vid exceptionella och oförutsedda omständigheter. Sådana exceptionella och oförutsedda omständigheter skall anses föreligga, om oförutsebara händelser leder till en sådan trafikintensitet att väntetiden vid gränsövergångsstället blir alltför lång och alla resurser när det gäller personal, medel och organisation har uttömts.

2. Om in- och utresekontrollerna förenklas i enlighet med punkt 1, skall inresekontroller i princip ges företräde framför utresekontroller.

Beslutet om att förenkla kontrollerna skall fattas av den gränskontrolltjänsteman som är befäl vid gränsövergångsstället.

Denna förenkling av kontrollerna skall vara tillfällig, anpassas till de omständigheter som gör den motiverad och genomföras gradvis.

3. Även vid förenklade kontroller skall gränskontrolltjänstemannen stämpla tredjelandsmedborgarnas resehandlingar både vid inresa och utresa, i enlighet med artikel 10.

4. Varje medlemsstat skall en gång om året överlämna en rapport om tillämpningen av denna artikel till Europaparlamentet och kommissionen.

Artikel 9

Skilda köer och skyltning

1. Medlemsstaterna skall inrätta skilda köer, särskilt vid gränsövergångsställen vid luftgränser, för att utföra personkontroller, i enlighet med artikel 7. Dessa köer skall skiljas åt genom skyltar som är utformade enligt bilaga III.

Medlemsstaterna får organisera skilda köer vid gränsövergångsställena vid sjö- och landgränserna samt vid gränser mellan medlemsstater som inte tillämpar artikel 20 vid de gemensamma gränserna. Skyltar som är utformade enligt bilaga III skall användas om medlemsstaterna organiserar skilda köer vid dessa gränser.

Medlemsstaterna skall se till att dessa köer markeras med tydliga skyltar, även när reglerna om användningen av skilda köer upphävs i enlighet med punkt 4, för att garantera ett optimalt flöde av personer som passerar gränsen.

2. a) Personer som åtnjuter fri rörlighet enligt gemenskapslagstiftningen får använda de köer som markeras med skylten i del A i bilaga III. De får även använda de köer som markeras med skylten i del B i bilaga III.
- b) Alla övriga personer skall använda de köer som markeras med skylten i del B i bilaga III.

Beteckningarna på skyltarna i punkterna a och b får visas på det eller de språk som varje medlemsstat anser lämpligt.

3. Vid gränsövergångsställena vid sjö- och landgränserna får medlemsstaterna dela upp fordonstrafiken i skilda köer, för lätta och tunga fordon och bussar, med användning av de skyltar som visas i del C i bilaga III.

Medlemsstaterna får vid behov variera beteckningarna på dessa skyltar mot bakgrund av lokala omständigheter.

4. Om det råder tillfällig obalans i trafiken vid ett visst gränsövergångsställe, får de behöriga myndigheterna låta bli att tillämpa reglerna om användningen av skilda köer under den tid som behövs för att återställa balansen.

5. Anpassningen av befintliga skyltar till bestämmelserna i punkterna 1, 2 och 3 skall vara klar senast den 31 maj 2009. När medlemsstaterna ersätter befintliga skyltar eller sätter upp nya före detta datum, skall de följa anvisningarna i dessa punkter.

Artikel 10

Stämpling av tredjelandsmedborgares resehandlingar

1. Tredjelandsmedborgares resehandlingar skall systematiskt stämplas vid in- och utresa. Inrese- eller utrestestämpel skall särskilt påföras följande handlingar:

- a) Handlingar försedda med en giltig visering, vilka tillåter tredjelandsmedborgare att passera gränsen.
- b) Handlingar som tillåter tredjelandsmedborgare som vid gränsen har fått en visering utfärdad av en medlemsstat att passera gränsen.
- c) Handlingar som tillåter tredjelandsmedborgare som inte omfattas av viseringskrav att passera gränsen.

2. Inrese- eller utrestestämpel skall påföras resehandlingar för tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar till en unionsmedborgare som omfattas av direktiv 2004/38/EG, men som inte uppvisar det uppehållskort som anges i artikel 10 i det direktivet.

Inrese- eller utrestestämpel skall påföras resehandlingar för tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar till tredjelandsmedborgare som åtnjuter fri rörlighet enligt gemenskapslagstiftningen, men som inte uppvisar det uppehållskort som anges i artikel 10 i direktiv 2004/38/EG.

3. Inrese- eller utrestestämpel skall inte påföras

- a) resehandlingar för statschefer eller dignitärer, vilkas ankomst har meddelats i förväg via diplomatiska kanaler,
- b) certifikat för piloter eller besättningsmedlemmar på flygplan,
- c) resehandlingar för sjömän som vistas på en medlemsstats territorium endast medan fartyget befinner sig i hamn och inom den anlöpta hamnens område,
- d) resehandlingar för besättningsmedlemmar och passagerare på kryssningsfartyg som inte omfattas av in- och utresekontroller i enlighet med punkt 3.2.3 i bilaga VI,
- e) handlingar som tillåter medborgare i Andorra, Monaco och San Marino att passera gränsen.

13.4.2006

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 105/9

På begäran av en tredjelandsmedborgare får inrese- eller utresestämpel undantagsvis slopas, om en sådan stämpel riskerar att orsaka honom betydande problem. I sådana fall skall inresa eller utresa registreras på ett separat blad med namn och passnummer. Detta blad skall överlämnas till tredjelandsmedborgaren.

4. Närmare föreskrifter om stämpling fastställs i bilaga IV.
5. Tredjelandsmedborgare skall när så är möjligt informeras om gränskontrolltjänstemannens skyldighet att stämpla deras resehandlingar vid in- och utresa, även när kontrollerna är förenklade i enlighet med artikel 8.
6. Kommissionen skall senast i slutet av 2008 rapportera till Europaparlamentet och rådet om hur bestämmelserna om stämpling av resehandlingar fungerar.

Artikel 11

Presumtion om uppfyllande av villkoren för vistelsens varaktighet

1. Om en tredjelandsmedborgares resehandling saknar inresestämpel har de behöriga nationella myndigheterna rätt att anta att innehavaren inte uppfyller eller inte längre uppfyller de villkor för vistelsens varaktighet som är tillämpliga i den berörda medlemsstaten.
2. Antagandet i punkt 1 får vederläggas genom att tredjelandsmedborgaren på något trovärdigt sätt, t.ex. genom färdbiljetter eller handlingar som styrker att han eller hon vistats utanför medlemsstaternas territorium, visar att han eller hon har uppfyllt de villkor som gäller för varaktigheten av en kortare vistelse.

I sådana fall gäller följande:

- a) Om tredjelandsmedborgaren påträffas på territoriet i en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut skall de behöriga myndigheterna, i enlighet med nationell lag eller praxis, ange i tredjelandsmedborgarens resehandling datum och plats för personens passage av den yttre gränsen till en av de medlemsstater som tillämpar Schengenavtalet fullt ut.
- b) Om tredjelandsmedborgaren påträffas på territoriet i en medlemsstat för vilken det beslut som avses i artikel 3.2 i 2003 års anslutningsakt inte har antagits skall de behöriga myndigheterna, i enlighet med nationell lag och praxis, ange i tredjelandsmedborgarens resehandling datum och plats för hans eller hennes passage av en sådan medlemsstats yttre gräns.

Förutom vad som anges i leden a och b får ett formulär som utformats i enlighet med bilaga VIII ges till tredjelandsmedborgaren.

Medlemsstaterna skall informera varandra samt kommissionen och rådets generalsekretariat om sin nationella praxis beträffande det som anges i denna artikel.

3. Om det antagande som avses i punkt 1 inte vederläggs, får tredjelandsmedborgaren avvisas av de behöriga myndigheterna från den berörda medlemsstatens territorium.

Artikel 12

Gränsövervakning

1. Det huvudsakliga syftet med gränsövervakningen är att förhindra obehörig gränspassage, att bekämpa gränsöverskridande brottslighet och att vidta åtgärder mot personer som har passerat gränsen på olagligt sätt.
2. Gränskontrolltjänstemännen skall använda stationära eller rörliga enheter för gränsövervakning.

Denna övervakning skall utföras på ett sådant sätt att den hindrar och avskräcker personer från att kringgå kontrollerna vid gränsövergångsställena.

3. Övervakningen mellan gränsövergångsställena skall utföras av gränskontrolltjänstemän vilkas antal och metoder skall anpassas till befintliga eller förutsebara risker och hot. Den skall innefatta täta och plötsliga ändringar av övervakningsperioderna, så att det alltid innebär en risk för upptäckt att obehörigt passera gränsen.
4. Övervakningen skall utföras av stationära eller rörliga enheter som patrullerar eller posteras på platser som är kända för att vara eller antas vara känsliga, eftersom syftet med övervakningen är att gripa personer som olagligen passerar gränsen. Övervakningen kan även utföras med tekniska hjälpmedel, inklusive elektroniska hjälpmedel.

5. Ytterligare bestämmelser om övervakningen får antas i enlighet med förordandet i artikel 33.2.

Artikel 13

Nekad inresa

1. En tredjelandsmedborgare som inte uppfyller samtliga inresevillkor enligt artikel 5.1 och inte tillhör de kategorier av personer som anges i artikel 5.4 skall nekas inresa till medlemsstaternas territorium. Detta skall inte påverka tillämpningen av de särskilda bestämmelserna om rätt till asyl och internationellt skydd eller utfärdandet av viseringar för längre vistelse.
2. Inresa får endast nekas genom ett motiverat beslut med uppgift om de exakta skälen för nekad inresa. Beslutet skall fattas av den myndighet som är behörig enligt nationell lagstiftning. Det skall få verkan omedelbart.

Det motiverade beslutet med uppgift om de exakta skälen för nekad inresa skall lämnas i form av ett standardformulär som utformats i enlighet med del B i bilaga V, ifyllt av den myndighet som enligt nationell lagstiftning är behörig att neka inresa. Det ifyllda standardformuläret skall överlämnas till den berörda tredjelandsmedborgaren, som skall bekräfta att han har mottagit beslutet om nekad inresa genom detta formulär.

3. Personer som nekats inresa skall ha rätt att överklaga. Överklagande skall ske i enlighet med nationell lagstiftning. Skriftlig information skall också lämnas till tredjelandsmedborgaren om kontaktpunkter som kan tillhandahålla information om företrädare som är behöriga att agera på tredjelandsmedborgarens vägnar i enlighet med nationell lagstiftning.

Verkställigheten av beslutet om nekad inresa skall inte uppskjutas på grund av att ett överklagandeförfarande har inletts.

Utan att det påverkar en eventuell kompensation som beviljas i enlighet med nationell lag skall den berörda tredjelandsmedborgaren ha rätt att begära att den medlemsstat som nekad inresa korrigerar den annullerade inresestämpeln, och eventuella andra strykningar och tillägg som har gjorts, om det inom ramen för överklagandeförandet konstateras att beslutet om nekad inresa var orgrundat.

4. Gränskontrolltjänstemännen skall se till att en tredjelandsmedborgare som har nekats inresa inte reser in till den berörda medlemsstatens territorium.

5. Medlemsstaterna skall samla in statistik om antalet personer som nekats inresa, skälen för nekad inresa, nationaliteten på de personer som nekats inresa och vid vilken typ av gräns (land, luft eller sjö) som de nekats inresa. Medlemsstaterna skall överlämna denna statistik till kommissionen en gång om året. Kommissionen skall varantannat år offentliggöra en sammanställning av den statistik som lämnats av medlemsstaterna.

6. Närmare föreskrifter för nekad inresa finns i del A i bilaga V.

KAPITEL III

Personal och resurser för gränskontroll och samarbete mellan medlemsstater

Artikel 14

Personal och resurser för gränskontroll

Medlemsstaterna skall sätta in lämplig personal i tillräckligt antal och tillräckliga resurser för genomförandet av kontroll vid de yttre gränserna i enlighet med artiklarna 6–13 för att säkerställa en effektiv, hög och enhetlig nivå på kontrollen vid sina yttre gränser.

Artikel 15

Genomförande av kontroller

1. Gränskontroller enligt artiklarna 6–13 skall utföras av gränskontrolltjänstemän i enlighet med bestämmelserna i denna förordning och med nationell lagstiftning.

Vid utförandet av denna gränskontroll skall den befogenhet att inleda brottsutredningar som genom nationell lagstiftning tilldelats gränskontrolltjänstemän och som ligger utanför förordningens tillämpningsområde inte påverkas.

Medlemsstaterna skall se till att gränskontrolltjänstemännen är specialiserade och vederbörligen utbildade tjänstemän. Medlemsstaterna skall uppmuntra gränskontrolltjänstemän att lära sig språk, särskilt de språk som de behöver för att utföra sina arbetsuppgifter.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna en förteckning över de nationella myndigheter som ansvarar för gränskontrollen enligt deras nationella lagstiftning i enlighet med artikel 34.

3. För att åstadkomma en effektiv gränskontroll skall varje medlemsstat se till att alla nationella myndigheter med ansvar för gränskontroll har ett nära och kontinuerligt samarbete.

Artikel 16

Samarbete mellan medlemsstaterna

1. Medlemsstaterna skall bistå varandra och ha ett nära och kontinuerligt samarbete för genomförande av en effektiv gränskontroll i enlighet med artiklarna 6–15. De skall utbyta all relevant information.

2. Det operativa samarbetet mellan medlemsstaterna om förvaltningen av de yttre gränserna skall samordnas av Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid medlemsstaternas yttre gränser (nedan kallad "byrån"), som inrättades genom förordning (EG) nr 2007/2004.

3. Utan att det påverkar byråns befogenheter får medlemsstaterna fortsätta operativt samarbete med andra medlemsstater och/eller tredjeländer vid de yttre gränserna, inklusive utbyte av sambandsmän, om detta samarbete kompletterar byråns verksamhet.

Medlemsstaterna skall avvålla sig från alla åtgärder som kan äventyra byråns arbete eller uppnåendet av dess mål.

Medlemsstaterna skall rapportera till byrån om det operativa samarbete som avses i första stycket i denna punkt.

4. Medlemsstaterna skall tillhandahålla utbildning om reglerna för gränskontroll samt om grundläggande rättigheter. Härvid skall hänsyn tas till de gemensamma utbildningsstandarder som fastställts och vidareutvecklats av byrån.

Artikel 17

Gemensam kontroll

1. Medlemsstater som inte tillämpar artikel 20 på sina gemensamma landgränser får fram till tillämpningsdatumet för den artikeln gemensamt kontrollera dessa gemensamma gränser, och i så fall får en person stoppas endast en gång för inrese- och utresekontroller, utan att det påverkar medlemsstaternas individuella ansvar enligt artiklarna 6–13.

Medlemsstaterna får i det syftet ingå bilaterala överenskommelser.

2. Medlemsstaterna skall informera kommissionen om alla överenskommelser som ingås i enlighet med punkt 1.

KAPITEL IV

Särskilda bestämmelser angående in- och utresekontroller

Artikel 18

Särskilda bestämmelser angående olika typer av gränser och de olika transportmedel som används för passage av de yttre gränserna

De särskilda bestämmelser som anges i bilaga VI skall tillämpas på kontroller som utförs vid olika typer av gränser och på de olika transportmedel som används för passage av gränsovergångsställena.

Dessa särskilda bestämmelser får innehålla undantag från artiklarna 5 och 7–13.

Artikel 19

Särskilda bestämmelser angående kontroller av vissa personkategorier

1. De särskilda bestämmelser som anges i bilaga VII skall tillämpas på kontroller av följande personkategorier:

- a) Statschefer och medlemmar av deras delegationer.
- b) Flygplanspiloter och andra besättningsmedlemmar.
- c) Sjömän.
- d) Innehavare av diplomatpass, officiella pass eller tjänstepass och medlemmar av internationella organisationer.
- e) Gränsarbetare.
- f) Underåriga.

Dessa särskilda bestämmelser får innehålla undantag från artiklarna 5 och 7–13.

2. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om utformningen av de identitetskort som utfärdas av deras utrikesministerier till akrediterade medlemmar av diplomatiska

beskickningar och konsulara representationer och deras familjer i enlighet med artikel 34.

AVDELNING III

INRE GRÄNSER

KAPITEL I

Avskaffande av gränskontroll vid de inre gränserna

Artikel 20

Passage av inre gränser

De inre gränserna får passeras överallt utan att någon in- och utresekontroll genomförs, oavsett personens nationalitet.

Artikel 21

Kontroller inom territoriet

Avskaffandet av gränskontroll vid de inre gränserna skall inte påverka följande:

- a) Utöandet av polisiära befogenheter av de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna i enlighet med nationell lagstiftning, i den mån utöandet av dessa befogenheter inte har samma verkan som in- och utresekontroller; detta gäller också i gränsområden. Utöandet av polisiära befogenheter, i den betydelse som avses i första meningen, får särskilt inte anses motsvara in- och utresekontroller när de polisiära åtgärderna
 - i) inte syftar till gränskontroll,
 - ii) bygger på allmän polisinformation och poliserfarenhet när det gäller eventuella hot mot den allmänna säkerheten och särskilt syftar till att bekämpa gränsoverskridande brottslighet,
 - iii) utformas och utförs på ett sätt som klart skiljer sig från systematiska personkontroller vid de yttre gränserna,
 - iv) utförs som stickprovskontroller.
- b) Säkerhetskontroller av personer i hamnar eller på flygplatser vilka utförs av behöriga myndigheter i enlighet med varje medlemsstats lagstiftning, av hamn- eller flygplatsansvariga eller transportörer, under förutsättning att dessa kontroller även utförs på personer som reser inom en medlemsstat.
- c) Möjligheten för en medlemsstat att i sin nationella lagstiftning föreskriva en skyldighet att inneha eller bära på sig dokument och handlingar.

- d) Tredjelandsmedborgares skyldighet att anmäla sin närvaro på en medlemsstats territorium i enlighet med bestämmelserna i artikel 22 i Schengenkonventionen.

- b) Omfattningen av det planerade återinförandet med avseende på var gränskontroll skall återinföras.

- c) Namnen på de godkända gränsövergångsställena.

- d) Datum och varaktighet för det planerade återinförandet.

- e) I förekommande fall de åtgärder som skall vidtas av övriga medlemsstater.

Artikel 22

Undanröjande av hinder för trafiken vid gränsövergångsställen på vägar vid de inre gränserna

Medlemsstaterna skall undanröja alla hinder för ett smidigt trafikflöde vid gränsövergångsställen på vägar vid de inre gränserna, särskilt alla hastighetsbegränsningar som inte uteslutande grundas på trafiksäkerhetshänsyn.

Medlemsstaterna skall samtidigt vara beredda att tillhandahålla de anordningar som behövs för kontroller om kontrollerna vid de inre gränserna återinförs.

KAPITEL II

Tillfälligt återinförande av gränskontroll vid de inre gränserna

Artikel 23

Tillfälligt återinförande av gränskontroll vid de inre gränserna

1. Om det föreligger ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten får en medlemsstat i undantagsfall, under en period av högst 30 dagar eller så länge det allvarliga hotet kan förväntas kvarstå om det föreligger under mer än 30 dagar, återinföra gränskontroll vid sina inre gränser, i enlighet med förfarandet i artikel 24 eller i brådskande fall i enlighet med förfarandet i artikel 25. Omfattningen och varaktigheten av det tillfälliga återinförandet av gränskontroll vid de inre gränserna får inte överskrida vad som är absolut nödvändigt för att bemöta det allvarliga hotet.

2. Om det allvarliga hotet mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten kvarstår efter den period som anges i punkt 1 får medlemsstaten förlänga gränskontroll på samma grunder som anges i punkt 1 och, med beaktande av nya omständigheter, i förnybara perioder på högst 30 dagar, i enlighet med förfarandet i artikel 26.

Artikel 24

Förfarande i förutsebara fall

1. Om en medlemsstat planerar att återinföra gränskontroll vid de inre gränserna med stöd av artikel 23.1, skall den så snart som möjligt meddela övriga medlemsstater och kommissionen detta och lämna följande upplysningar så snart de är tillgängliga:

- a) Skälen för det planerade återinförandet med en beskrivning av de händelser som utgör ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten.

2. Kommissionen får avge ett yttrande efter meddelandet från den berörda medlemsstaten och inför det samråd som avses i punkt 3 utan att det påverkar tillämpningen av artikel 64.1 i fördraget.

3. De upplysningar som avses i punkt 1 och det yttrande som kommissionen får avge i enlighet med punkt 2 skall vara föremål för samråd mellan den medlemsstat som planerar att återinföra gränskontroll, övriga medlemsstater och kommissionen, med syftet att, om så är lämpligt, organisera ömsesidigt samarbete mellan medlemsstaterna och undersöka om åtgärderna står i proportion till de händelser som ger upphov till återinförande av gränskontroll och hoten mot allmän ordning eller inre säkerhet.

4. Det samråd som avses i punkt 3 skall äga rum minst femton dagar före det datum då gränskontrollerna planeras att återinföras.

Artikel 25

Förfarande i brådskande fall

1. Om hänsyn till en medlemsstats allmänna ordning eller inre säkerhet kräver att en brådskande åtgärd vidtas, får den berörda medlemsstaten i undantagsfall och omedelbart återinföra gränskontroll vid de inre gränserna.

2. Den medlemsstat som återinför gränskontroll vid sina inre gränser skall utan dröjsmål meddela övriga medlemsstater och kommissionen detta samt lämna de upplysningar som avses i artikel 24.1 och de skäl som rättfärdigar användningen av detta förfarande.

Artikel 26

Förfarande för förlängning av gränskontroll vid de inre gränserna

1. Medlemsstaterna får endast förlänga gränskontroll vid de inre gränserna i enlighet med bestämmelserna i artikel 23.2 efter att ha underrättat övriga medlemsstater och kommissionen.

2. Den medlemsstat som planerar att förlänga gränskontrollen skall förse övriga medlemsstater och kommissionen med all relevant information om skälen för förlängningen av gränskontroll vid de inre gränserna. Bestämmelserna i artikel 24.2 skall tillämpas.

Artikel 27

Information till Europaparlamentet

Den berörda medlemsstaten eller, i förekommande fall, rådet skall informera Europaparlamentet så snart som möjligt om de åtgärder som vidtagits med stöd av artiklarna 24, 25 och 26. Från och med den tredje förlängningen i följd med stöd av artikel 26 skall den berörda medlemsstaten, på begäran, rapportera till Europaparlamentet om behovet av gränskontroll vid de inre gränserna.

Artikel 28

Tillämpliga bestämmelser när gränskontroll vid de inre gränserna återinförs

När gränskontroller vid de inre gränserna återinförs, skall de tillämpliga bestämmelserna i avdelning II gälla i tillämpliga delar.

Artikel 29

Rapport om återinförandet av gränskontroll vid de inre gränserna

Den medlemsstat som har återinfört gränskontroll vid de inre gränserna i enlighet med artikel 23 skall bekräfta vilken dag kontrollen upphävs och samtidigt eller kort därefter överlämna en rapport om återinförandet av gränskontroll vid de inre gränserna till Europaparlamentet, rådet och kommissionen, med en kort beskrivning särskilt av kontrollernas funktion och effektiviteten i återinförandet av gränskontroll.

Artikel 30

Information till allmänheten

Beslutet om att återinföra gränskontroll vid de inre gränserna skall fattas på ett öppet sätt och allmänheten skall fullt ut informeras om beslutet, om det inte föreligger tvingande säkerhetsskäl för att inte göra detta.

Artikel 31

Sekretess

På begäran av den berörda medlemsstaten skall övriga medlemsstater, Europaparlamentet och kommissionen respektera sekretessen för de upplysningar som meddelas i samband med återinförande och förlängning av gränskontroll samt den rapport som upprättats i enlighet med artikel 29.

AVDELNING IV
SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 32

Ändringar av bilagorna

Bilagorna III, IV och VIII skall ändras i enlighet med förfarandet i artikel 33.2.

Artikel 33

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté, nedan kallad "kommittén".

2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet och under förutsättning att de genomförandeåtgärder som antas i enlighet med detta förfarande inte ändrar de väsentliga bestämmelserna i denna förordning.

Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader.

3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av de genomförandeåtgärder som redan har antagits skall bestämmelserna i denna förordning om antagande av tekniska bestämmelser och beslut i enlighet med fördraget i punkt 2 upphöra att tillämpas fyra år efter ikraftträdandet av denna förordning. På förslag från kommissionen får Europaparlamentet och rådet förlänga tillämpningen av de berörda bestämmelserna i enlighet med det förfarande som fastställs i artikel 251 i fördraget och de skall därför se över dem innan fyraårsperioden löper ut.

Artikel 34

Anmälningar

1. Medlemsstaterna skall till kommissionen anmäla
 - a) förteckningen över uppehållstillstånd,
 - b) förteckningen över deras gränsövergångsställen,
 - c) de referensbelopp som krävs för passage av deras yttre gränser och som fastställs årligen av de nationella myndigheterna,
 - d) förteckningen över nationella myndigheter som är ansvariga för gränskontroll,
 - e) utformningen av de identitetskort som utfärdas av utrikesministerierna.
2. Kommissionen skall göra den information som anmälts i enlighet med punkt 1 tillgänglig för medlemsstaterna och allmänheten genom offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning*, C-serien, och på andra lämpliga sätt.

Artikel 35

Lokal gränstrafik

Denna förordning skall inte påverka tillämpningen av gemenskapsbestämmelser om lokal gränstrafik och befintliga bilaterala överenskommelser om lokal gränstrafik.

Artikel 36

Ceuta och Melilla

Bestämmelserna i denna förordning skall inte påverka de särskilda bestämmelser som gäller för städerna Ceuta och Melilla, i enlighet med Konungariket Spaniens förklaring om städerna Ceuta och Melilla i slutakten till avtalet om Konungariket Spaniens anslutning till konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 ⁽¹⁾.

(¹) EGT L 239, 22.9.2000, s. 73.

Artikel 37

Medlemsstaternas meddelandeplikt

Senast den 26 oktober 2006 skall medlemsstaterna meddela kommissionen sina nationella bestämmelser rörande artikel 21 c och 21 d, de påföljder som avses i artikel 4.3 och de bilaterala överenskommelser som har ingåtts i enlighet med artikel 17.1. De skall meddela eventuella senare ändringar av dessa bestämmelser inom fem arbetsdagar.

Medlemsstaternas upplysningar skall offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*, C-serien.

Artikel 38

Rapport om tillämpningen av avdelning III

Kommissionen skall senast den 13 oktober 2009 rapportera om tillämpningen av avdelning III till Europaparlamentet och rådet.

Kommissionen skall fästa särskild uppmärksamhet vid de svårigheter som skulle kunna uppstå på grund av återinförande av gränskontroll vid de inre gränserna. Den skall, när det är lämpligt, lägga fram förslag som syftar till att åtgärda sådana svårigheter.

Artikel 39

Upphävanden

1. Artiklarna 2–8 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 skall upphöra att gälla från och med den 13 oktober 2006.

2. Följande skall upphöra att gälla den dag som avses i punkt 1:

- a) Den gemensamma handboken med bilagor.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater i enlighet med fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Utfärdad i Strasbourg den 15 mars 2006.

På Europaparlamentets vägnar
J. BORRELL FONTELLES
Ordförande

På rådets vägar
H. WINKLER
Ordförande

- b) Verkställande kommitténs beslut av den 26 april 1994 (SCH/Com-ex (94) 1, rev. 2), 22 december 1994 (SCH/Com-ex (94) 17, rev. 4) och 20 december 1995 (SCH/Com-ex (95) 20, rev. 2).
- c) Bilaga 7 till de gemensamma konsulära anvisningarna.
- d) Rådets förordning (EG) nr 790/2001 av den 24 april 2001 om att förbehålla rådet genomförandebefogenheterna avseende vissa detaljerade bestämmelser och praktiska förfaranden för genomförandet av in- och utresekontroller och övervakning (¹).
- e) Rådets beslut 2004/581/EG av den 29 april 2004 om fastställande av minimibeteckningar på skyltar vid gränsövergångsställen vid de yttre gränserna (²).
- f) Rådets beslut 2004/574/EG av den 29 april 2004 om ändring av den gemensamma handboken (³).
- g) Rådets förordning (EG) nr 2133/2004 av den 13 december 2004 om skyldighet för medlemsstaternas behöriga myndigheter att systematiskt förse tredjelandsmedborgares resehandlingar med stämpel då medlemsstaternas yttre gränser passeras och om ändring i detta syfte av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och den gemensamma handboken (⁴).
3. Hänvisningar till strukna artiklar och upprädda rättsakter skall tolkas som hänvisningar till den här förordningen.

Artikel 40

Kraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 13 oktober 2006. Artikel 34 träder dock i kraft dagen efter det att förordningen har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

(¹) EGT L 116, 26.4.2001, s. 5. Förordningen ändrad genom beslut 2004/927/EG (EUT L 396, 31.12.2004, s. 45).

(²) EUT L 261, 6.8.2004, s. 119.

(³) EUT L 261, 6.8.2004, s. 36.

(⁴) EUT L 369, 16.12.2004, s. 5.

BILAGA I

Verifikationer som styrker att villkoren för inresa är uppfyllda

De verifikationer som avses i artikel 5.2 kan bl.a. vara följande:

- a) Vid resor i arbetet:
 - i) inbjudan från ett företag eller en myndighet att delta i samtal, konferenser eller i handels- eller industrienemang eller evenemang med anknytning till tjänsten,
 - ii) andra handlingar som visar att det finns handelsförbindelser eller förbindelser med anknytning till tjänsten,
 - iii) inträdesbiljetter till mässor och kongresser, om man skall delta i någon.
- b) Vid resor i samband med studier eller annan typ av utbildning:
 - i) inskrivningsbevis från en utbildningsanstalt som visar att man skall delta i teoretiska eller praktiska utbildnings- och fortbildningskurser,
 - ii) studentlegitimation eller intyg på deltagande i kurser.
- c) Vid turist- eller privatesor:
 - i) verifikationer beträffande inkvarteringen.
 - en inbjudan från värden vid privat inkvartering,
 - en verifikation från hotellet eller pensionatet, eller ett annat lämpligt dokument med uppgift om den planerade inkvarteringen,
 - ii) verifikationer beträffande resvägen,
 - bekräftelse på att en organiserad resa beställts eller annat lämpligt dokument med uppgift om resplanerna,
 - iii) verifikationer beträffande returesan,
 - retur- eller rundtursbiljett.
- d) Vid resor som företas till politiska, vetenskapliga, kulturella, idrottsliga eller religiösa evenemang eller av andra skäl: inbjudningar, inträdesbiljetter, anmälningar eller program, om möjligt med angivande av värdeorganisationens namn och vistelsens längd, eller något annat lämpligt dokument med uppgift om besökets syfte.

*BILAGA II***Registrering av information**

Vid alla gränsövergångsställen skall all tjänsteinformation och all annan information som är av särskild vikt registreras manuellt eller elektroniskt. Den registrerade informationen skall inbegripa följande:

- a) Namn på den gränskontrolltjänsteman som är lokalt ansvarig för in- och utresekontrollen och på de övriga tjänstemännen i varje arbetslag.
 - b) Förenklade personkontroller i enlighet med artikel 8.
 - c) Utfärdande vid gränsen av handlingar som ersätter pass och viseringar.
 - d) Kvarhållande och klagomål (straffrättsliga och förvaltningsrättsliga överträdelser).
 - e) Beslut om nekad inresa i enlighet med artikel 13 (skäl till nekadent och nationaliteter).
 - f) Inrese- och utresestämplarnas säkerhetskoder, identiteten på de gränskontrolltjänstemän som tilldelas en viss stämpel vid en viss tidpunkt eller under ett visst arbetsskift samt information om försunna och stulna stämplat.
 - g) Klagomål från personer som utsatts för kontroller.
 - h) Övriga särskilt betydelsefulla polisiära eller rättsliga åtgärder.
 - i) Särskilda händelser.
-

BILAGA III

Utformning av skyltar för de olika köerna vid gränsövergångsställen

DEL A

(1)

(1) Ingen logotyp krävs för Norge och Island.

DEL B

SAMTLIGA

PASS

DEL C

⁽¹⁾⁽¹⁾⁽¹⁾

⁽¹⁾ Ingen logotyp krävs för Norge och Island.

<p>SAMTLIGA PASS</p>	 <p>BILAR</p>
---------------------------------	---

<p>SAMTLIGA PASS</p>	 <p>BUSSAR</p>
---------------------------------	--

<p>SAMTLIGA PASS</p>	 <p>LASTBILAR</p>
---------------------------------	---

BILAGA IV

Stämpningsföreskrifter

1. Resehandlingar för tredjelandsmedborgare skall systematiskt stämplas vid in- och utresa i enlighet med artikel 10. Närmare bestämmelser om dessa stämplat ges i verkställande kommitténs beslut SCH/COM-EX (94) 16 rev och SCH/Gem-Handb (93) 15 (CONFIDENTIEL).
2. Stämpelarnas säkerhetskoder skall bytas ut regelbundet och minst en gång i månaden.
3. När tredjelandsmedborgare som är underkastade viseringskyldighet reser in och ut, skall stämpeln om möjligt sättas så att den täcker viseringens kant utan att uppgifterna på viseringen eller de synliga säkerhetsdetaljerna på viseringsmärket blir oläsliga. Om flera stämplat måste påföras (till exempel vid en visering för flera inresor), skall detta göras på den sida som är motsatt den på vilken viseringen sitter.

Om denna sida inte kan användas, skall stämpeln sättas på närmast följande sida. Den maskinläsbara zonen skall inte stämplas.

4. Medlemsstaterna skall utse nationella kontaktpunkter som ansvarar för utbyte av information om säkerhetskoderna i de inrese- och utresestämplar som används vid gränsövergångsställena och underrätta de övriga medlemsstaterna, rådets generalsekretariat och kommissionen om detta. Dessa kontaktpunkter skall så fort som möjligt ha tillgång till information om de gemensamma inrese- och utresestämplar som används vid en medlemsstats yttre gränser, särskilt information om
 - a) vilket gränsövergångsställe som använder vilken stämpel,
 - b) identiteten på den gränskontrolltjänsteman som tilldelas en viss stämpel vid en viss tidpunkt,
 - c) säkerhetskoden för varje stämpel vid en viss tidpunkt.

Alla förfrågningar angående gemensamma inrese- och utresestämplar skall ske genom de ovan nämnda nationella kontaktpunkterna.

De nationella kontaktpunkterna skall dessutom genast underrätta de andra kontaktpunkterna, rådets generalsekretariat och kommissionen om en ändring av kontaktpunkterna samt om försvunna och stulna stämplat.

BILAGA V

DEL A

Förfaranden för nekad inresa vid gränsen

1. Vid nekad inresa skall den behöriga gränskontrolltjänstemannen förfara enligt följande:
 - a) Fylla i det standardformulär för nekad inresa som återfinns i del B. Den berörda tredjelandsmedborgaren skall underteckna formuläret och ges en kopia av det undertecknade formuläret. Om tredjelandsmedborgaren vägrar att underteckna formuläret, skall gränskontrolltjänstemannen ange denna vägran på formuläret under "Kommentarer".
 - b) Förse passet med en inrestämpel överkryssad med outplånligt svart bläck och på den motsatta högra sidan med outplånligt bläck införa den bokstav eller de bokstäver som anger skalet eller skälen till nekad inresa över dessa skäl finns i ovan nämnda standardformulär för nekad inresa.
 - c) Underkänna viseringen genom att stämpla beteckningen "UNDERKÄND" i de fall som anges i punkt 2. I sådana fall skall det optiskt variabla kännetecknet på viseringsmärket, säkerhetsegenskapen "latent bildeffekt" samt ordet "visering" utplånas genom överkorsning för att förhindra senare missbruk. Gränskontrolltjänstemannen skall omedelbart underrätta sina centrala myndigheter om detta beslut.
 - d) Notera varje nekad inresa i ett register eller i en förteckning med angivande av identitet och nationalitet för den berörda tredjelandsmedborgaren, referenser till den handling som tillåter tredjelandsmedborgaren att passera gränsen samt skäl och datum för den nekade inresan.
2. Viseringen skall underkännas i följande fall:
 - a) Om innehavaren av viseringen är registrerad i SIS i syfte att nekas inresa, utom när han eller hon har en visering eller visering för förnyad inresa som utfärdats av någon av medlemsstaterna och vill resa in av transitskäl för att nå territoriet i den medlemsstat som utfärdat dokumentet.
 - b) Om det finns tungt vägande skäl att anta att viseringen erhållits på bedrägligt sätt.

Om en tredjelandsmedborgare har underlåtit att vid gränsen lägga fram en eller flera av de verifierationer som avses i artikel 5.2, skall detta dock inte automatiskt leda till ett beslut om att underkänna viseringen.
3. Om en tredjelandsmedborgare som har nekats inresa har transporterats till gränsen av en transportör, skall den lokalt ansvariga myndigheten
 - a) beordra transportören att återigen ta ombord tredjelandsmedborgaren och utan dröjsmål transportera honom eller henne till det tredjeland som han/hon transporterades från, till det tredjeland som utfärdade den handling som tillåter gränspassage eller till något annat tredjeland som med säkerhet tillåter inresa, eller hitta sätt för vidarebefordran, i enlighet med artikel 26 i Schengenkonventionen och med rådets direktiv 2001/51/EG av den 28 juni 2001 om komplettering av bestämmelserna i artikel 26 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985⁽¹⁾).
 - b) i väntan på vidarebefordran, under iakttagande av nationell lagstiftning och med hänsyn till lokala omständigheter, vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att tredjelandsmedborgare som har nekats inresa reser in på olaglig väg.
4. Om det finns skäl både att neka en tredjelandsmedborgare inresa och att gripa honom eller henne, skall gränskontrolltjänstemannen ta kontakt med de ansvariga myndigheterna, så att beslut kan fattas om en åtgärd i enlighet med nationell lag.

(1) EGT L 187, 10.7.2001, s. 45.

DEL B

Standardformulär för nekad inresa vid gränsen

Statens namn Statens logotyp (Myndighetens namn)	
(1)	
NEKAD INRESA VID GRÄNSEN	
Den _____ kl. (tidpunkt) _____ vid gränsövergångsstället _____	
lämnar undertecknade tjänstemän, _____, följande uppgifter om den berörda personen:	
Efternamn _____	Förnamn _____
Födelsedatum _____	Födelseort _____
Nationalitet _____	Bosatt i _____
Identitetshandling _____	nummer _____
Utfärdad i _____	den _____
Visering nr _____	typ _____
utfärdad av _____	giltig från _____
till _____	
för en period av _____ dagar av följande skäl: _____	
Personen kommer från _____ med _____ (ange vilket transportmedel som använts, t.ex. flygnummer) och har upplysts om att han/hon nekats inresa enligt (ange hänvisningar till gällande nationell lagstiftning) av följande skäl:	
☐ (A) Saknar giltiga resehandlingar ☐ (B) Innehar del- eller helförfalskade resehandlingar ☐ (C) Saknar giltig visering eller giltigt uppehållstillstånd ☐ (D) Innehar del- eller helförfalskad visering eller del- eller helförfalskat uppehållstillstånd ☐ (E) Saknar lämpliga handlingar som styrker syfte och omständigheter för vistelsen. Följande handling(ar) kunde inte tillhandahållas: _____	
☐ (F) Har redan i tre månader under en sexmånadersperiod uppehållit sig på Europeiska unionens medlemsstaters territorium ☐ (G) Saknar tillräckliga medel i förhållande till vistelsens längd och art eller för återresan till ursprungs- eller transitland ☐ (H) Förekommer på spårlista ☐ i SIS ☐ i nationellt register ☐ (I) Anses utgöra ett hot mot allmän ordning, inre säkerhet, folkhälsan eller de internationella förbindelserna för en eller flera av Europeiska unionens medlemsstater (varje stat måste ange de hänvisningar till nationell lagstiftning som avser sådana fall av nekad inresa).	
Kommentarer	
Den berörda personen kan överklaga beslutet om nekad inresa i enlighet med nationell lagstiftning. Kopia av handlingen skall lämnas till den berörde (varje stat måste ange de hänvisningar till nationell lagstiftning och nationellt förfarande som avser rätten att överklaga).	
Den berördes namnteckning	Tjänstemannens namnteckning

(1) Ingen logotyp krävs för Norge och Island.

BILAGA VI

Särskilda bestämmelser angående olika typer av gränser och de olika transportmedel som används för passage av de yttre gränserna

1. Landgränser

1.1 Kontroll av vägtrafik

1.1.1 För att säkerställa effektiva personkontroller och samtidigt garantera en säker och jämn genomströmning av vägtrafiken skall trafiken vid gränsovergångsställena regleras på lämpligt sätt. Vid behov får medlemsstaterna ingå bilaterala avtal för att leda om och stänga av trafiken. De skall underrätta kommissionen om detta i enlighet med artikel 37.

1.1.2 Om medlemsstaterna anser det lämpligt och omständigheterna så tillåter, får de vid landgränserna inrätta skilda köer vid vissa gränsovergångsställen i enlighet med artikel 9.

Medlemsstaternas behöriga myndigheter får när som helst avbryta användningen av skilda köer vid exceptionella omständigheter och när trafiksituationen och infrastrukturens tillstånd kräver detta.

Medlemsstaterna får samarbeta med grannländerna om inrättandet av skilda köer vid gränsovergångsställena vid de yttre gränserna.

1.1.3 Resenärer i fordon får i regel stanna kvar i dem under kontrollen. Personerna kan emellertid uppmanas att stiga ur fordonet, om omständigheterna kräver detta. Om de lokala förhållandena tillåter det, skall noggranna kontroller utföras i utrymmen som är avsatta för detta ändamål. Med tanke på personalens säkerhet skall kontrollerna om möjligt utföras av två gränskontrolltjänstemän.

1.2 Kontroll av järnvägstrafik

1.2.1 Både tågpassagerare och tågpersonal skall kontrolleras på tåg som passerar yttre gränser, även på godståg och tomma tåg. Dessa kontroller skall utföras på ett av följande två sätt:

— På perrongen på den första station som tåget anländer till eller avgår från på en medlemsstats territorium.

— På tåget under resan.

Medlemsstaterna får ingå bilaterala avtal om hur dessa kontroller skall genomföras. De skall underrätta kommissionen om detta i enlighet med artikel 37.

1.2.2 Med avvikelse från punkt 1.2.1 och för att underlätta persontrafiken med höghastighetståg får de medlemsstater genom vilka dessa tåg från tredjeländer färdas, i samförstånd med de berörda tredjeländerna, också besluta att kontroller av passagerare i tåg från tredjeländer skall utföras på ett av följande sätt:

— På de stationer i tredjelandet där personerna stiger ombord.

— På de stationer inom medlemsstaternas territorium där personerna stiger av.

— Ombord på tåget på sträckan mellan stationerna inom medlemsstaternas territorium, under förutsättning att passagerarna stannar ombord på tåget på den eller de närmast föregående stationerna.

1.2.3 Om höghastighetståg från tredjeländer som gör flera uppehåll på medlemsstaternas territorium och järnvägstransportföretaget kan ta ombord passagerare enbart för den sträcka som återstår på medlemsstaternas territorium, skall dessa passagerare underkastas inresekontroll antingen ombord på tåget eller på bestämmelsestationen, utom när kontroller har utförts i enlighet med punkt 1.2.1 eller punkt 1.2.2 första strecksatsen.

Personer som önskar ta tåget uteslutande för den återstående resan på medlemsstaternas territorium skall före avresan klart och tydligt underrättas om att de kommer att underkastas inresekontroll under resan eller på bestämelsestationen.

- 1.2.4 Vid resor i motsatt riktning skall de personer som befinner sig på tåget underkastas utresekontroll på liknande sätt.
- 1.2.5 Gränskontrolltjänstemannen får beordra kontroll av hållrummen i vagnarna, vid behov med hjälp av tågmästaren, för att kontrollera att personer eller föremål som omfattas av in- och utresekontroller inte är gömda där.
- 1.2.6 Om det finns skäl att anta att personer som har rapporterats eller misstänks för att ha begått brott eller tredjelandsmedborgare som avser att resa in på olagligt sätt gömmer sig på tåget, skall gränskontrolltjänstemannen, om han eller hon inte kan ingripa enligt sina nationella bestämmelser, underrätta de medlemsstater till eller genom vilkas territorium tåget färdas.

2. Luftgränser

2.1 Förfaranden för kontroll på internationella flygplatser

2.1.1 Medlemsstaternas behöriga myndigheter skall se till att flygplatsoperatören vidtar de åtgärder som krävs för att fysiskt skilja flöden av passagerare på inrikesflygningar från flöden av passagerare på andra flygningar. Lämplig infrastruktur skall i detta syfte inrättas på alla internationella flygplatser.

2.1.2 Platsen där in- eller utresekontroller skall utföras skall fastställas på följande sätt:

- a) Från ett tredjeland ankommande flygpasagerare som fortsätter resan med inrikesflyg skall gå igenom inresekontrollen på den flygplats till vilken flyget från tredjelandet ankommer. Passagerare på inrikesflyg som fortsätter resan med flyg till ett tredjeland (transferpassagerare) skall före utresan gå igenom utresekontrollen på den flygplats från vilken utresan sker.
- b) För flyg från eller till ett tredjeland utan transferpassagerare och flyg med flera mellanlandningar på flygplatser i medlemsstaterna utan byte av flygplan gäller följande:
- i) Passagerare på flyg från eller till ett tredjeland utan föregående eller efterföljande transfer på medlemsstaternas territorium skall underkastas en inresekontroll vid inreseflygplatsen och en utresekontroll på utreseflygplatsen.
 - ii) Passagerare på flyg från eller till ett tredjeland med flera mellanlandningar på medlemsstaternas territorium utan byte av flygplan (transitpassagerare) och utan möjlighet för passagerare att stiga ombord för den sträcka som är belägen på medlemsstaternas territorium skall underkastas en inresekontroll på ankomstflygplatsen och en utresekontroll på avreseflygplatsen.
 - iii) Om flygbolaget, på flyg som avgår från ett tredjeland med flera mellanlandningar på medlemsstaternas territorium, kan ta ombord passagerare enbart för den återstående sträckan på detta territorium, skall dessa passagerare underkastas en utresekontroll på avreseflygplatsen och en inresekontroll på ankomstflygplatsen.

Kontroller av de passagerare som vid dessa mellanlandningar redan befinner sig ombord och inte har stigit ombord på medlemsstaternas territorium skall utföras i enlighet med led b ii. Det omvända förfarandet skall tillämpas på flygningar av denna kategori om bestämmelselandet är ett tredjeland.

2.1.3 In- och utresekontroller skall normalt inte utföras i flygplanet eller vid utgången, såvida inte detta är motiverat utifrån en bedömning av riskerna för inre säkerhet och olaglig invandring. För att säkerställa att passagerarna kontrolleras i enlighet med artiklarna 6–13 på de flygplatser som har utsetts till gränsovergångsställen skall medlemsstaterna se till att flygplatsmyndigheterna vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att leda passagerartrafiken till lokaler som är reserverade för kontrollen.

Medlemsstaterna skall se till att flygplatsoperatören vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att hindra obehöriga personer från att komma in på eller lämna de reserverade områdena, till exempel transitområdet. Kontroller skall normalt inte göras i transitområdet, såvida inte detta är motiverat utifrån en bedömning av riskerna för inre säkerhet och olaglig invandring; det får utföras kontroller i detta område i synnerhet av personer som är underkastade visering för flygplatstransitering för kontroll av att de verkligen innehar en sådan visering.

- 2.1.4 Om ett flygplan under flygning från ett tredjeland, på grund av *force majeure* eller vid överhängande fara eller enligt instruktioner från myndigheterna, måste landa på en flygplats som inte är ett gränsövergångsställe, får detta flygplan fortsätta sin flygning endast efter tillstånd från gränskontrolltjänstemännen och tullmyndigheterna. Detsamma skall gälla om ett flygplan från ett tredjeland landar utan tillstånd. Artiklarna 6–13 skall under alla omständigheter tillämpas på kontrollen av passagerarna på dessa flygplan.
- 2.2 *Förfaranden för kontroll på sekundära flygplatser*
- 2.2.1 Det skall säkerställas att personer kontrolleras i enlighet med artiklarna 6–13 även på flygplatser som inte har ställning som internationella flygplatser enligt relevant nationell lagstiftning ("sekundära flygplatser") men har tillstånd för flygningar från eller till tredjeländer.
- 2.2.2 Med avvikelse från punkt 2.1.1 får man på sekundära flygplatser avstå från att installera anläggningar för att fysiskt skilja inrikespassagerare från passagerare på andra flyg, utan att detta påverkar bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2320/2002 av den 16 december 2002 om införande av gemensamma skyddsregler för den civila luftfarten⁽¹⁾. Om trafikvolymen är låg, är det dessutom inte nödvändigt att gränskontrolltjänstemän ständigt finns på plats, såvida det kan garanteras att nödvändig personal vid behov kan infinna sig inom lämplig tid.
- 2.2.3 Om det inte ständigt finns gränskontrolltjänstemän på plats på en sekundär flygplats, skall flygplatsföreståndaren i tillräckligt god tid i förväg informera gränsövervakningen om ankomst och avgång för flygplan från eller till tredjeländer.
- 2.3 *Kontroll av personer i privatflyg*
- 2.3.1 Vid privata flygningar från eller till tredjeländer skall befälhavaren före starten till gränskontrolltjänstemännen i destinationsmedlemsstaten och, i förekommande fall, i den medlemsstat där den första inresan äger rum överlämna en allmän deklARATION, som bland annat skall innehålla en färdplan, i enlighet med bilaga 2 till konventionen angående internationell civil luftfart, och uppgifter om passagerarnas identitet.
- 2.3.2 När privatflyg från ett tredjeland på väg till en medlemsstat mellanlandar på andra medlemsstaters territorium, skall de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där inresan sker utföra inresekontroller och fästa en inresestämpler på den allmänna deklARATION som avses i punkt 2.3.1.
- 2.3.3 När det inte med säkerhet kan fastställas att en flygning endast sker från eller till medlemsstaternas territorium utan mellanlandning på ett tredjelandsterritorium, skall de behöriga myndigheterna på flygplatserna göra en personkontroll i enlighet med punkterna 2.1 och 2.2.
- 2.3.4 Bestämmelser om inresa och utresa för segelflygplan, mycket lätta flygplan, helikoptrar och hantverkarsmässigt byggda flygplan som endast kan tillryggelägga korta sträckor samt styrbara ballonger skall fastställas i nationell lagstiftning och eventuellt genom bilaterala avtal.
3. **Sjögränser**
- 3.1 *Allmänna kontrollförfaranden för sjötrafik*
- 3.1.1 Kontroller av fartyg skall utföras i ankomst- eller avresehamnen, ombord på fartyget eller på en därför avsedd plats i omedelbar närhet av fartyget. I enlighet med de avtal som slutits om detta kan kontroller emellertid även utföras under resan eller på ett tredjelandsterritorium vid fartygets ankomst eller avresa.
- Syftet med kontrollen är att säkerställa att såväl besättning som passagerare uppfyller villkoren i artikel 5, utan att det påverkar bestämmelserna i artikel 19.1 c.
- 3.1.2 Fartygets kapten eller i annat fall den fysiska eller juridiska person som företräder redaren i allt som rör redarens skyldigheter beträffande fartygets utrustning (skeppsmaklaren) skall upprätta en förteckning i två exemplar över besättningen och eventuella passagerare. Senast vid ankomsten till hamnen skall förteckningen eller förteckningarna överlämnas till gränskontrolltjänstemännen. Om denna förteckning eller dessa förteckningar på grund av *force majeure* inte kan överlämnas till gränskontrolltjänstemännen, skall en kopia sändas till det behöriga gränsövergångsstället eller till den behöriga sjöfartsmyndigheten, som utan dröjsmål skall vidarebefordra den till gränsövervakningen.
- 3.1.3 Ett exemplar av de båda förteckningarna, vederbörligen undertecknat av en gränskontrolltjänsteman, skall återlämnas till fartygets kapten, som på begäran skall visa upp det i hamn.

(1) EGT L 355, 30.12.2002, s. 1. Förordningen ändrad genom förordning (EG) nr 849/2004 (EUT L 158, 30.4.2004, s. 1).

- 3.1.4 Fartygets kapten eller i annat fall skeppsmäklaren skall utan dröjsmål till den behöriga myndigheten meddela varje förändring i besättningens sammansättning eller antalet passagerare.

Kaptenen skall dessutom utan dröjsmål, och om möjligt redan innan fartyget anlöper hamn, anmäla till berörda myndigheter om det finns fripassagerare ombord. Fartygets kapten skall dock fortsätta att vara ansvarig för fripassagerarna.

- 3.1.5 Fartygets kapten skall i god tid och i enlighet med de bestämmelser som gäller i den berörda hamnen anmäla fartygets avresa till gränskontrolltjänstemännen; om dessa inte kan underrättas, skall kaptenen underrätta den behöriga sjöfartsmyndigheten. Det andra exemplaret av den eller de i förväg upprättade och undertecknade forteckningarna skall återlämnas till gränskontrolltjänstemännen eller sjöfartsmyndigheterna.

- 3.2 *Särskilda kontrollförfaranden för vissa typer av sjöfart*

Kryssningsfartyg

- 3.2.1 Kryssningsfartygets kapten eller i annat fall skeppsmäklaren skall till de behöriga gränskontrolltjänstemännen över-sända uppgifter om kryssningsrutten och kryssningsprogrammet minst 24 timmar innan fartyget lämnar avgångs-hamnen och före ankomsten till varje hamn på medlemsstaternas territorium.

- 3.2.2 Om ett kryssningsfartygs rutt uteslutande omfattar hamnar på medlemsstaternas territorium, skall med avvikelse från artiklarna 4 och 7 inga in- och utresekontroller utföras och kryssningsfartyget får lägga till i hamnar som inte är gränsövergångsställen.

På grundval av en bedömning av hoten mot den inre säkerheten och riskerna för olaglig invandring får det dock göras kontroller av besättningen och passagerarna på dessa fartyg.

- 3.2.3 Om ett kryssningsfartygs rutt omfattar såväl hamnar inom medlemsstaternas territorium som hamnar i tredjeländer, skall med avvikelse från artikel 7 in- och utresekontrollerna utföras enligt följande:

- a) När kryssningsfartyget kommer från en hamn i ett tredjeländ och för första gången anlöper en hamn på en medlemsstats territorium, skall besättningen och passagerarna underkastas inresekontroller på grundval av de namnlistor över besättning och passagerare som avses i punkt 3.2.4.

Passagerare som går i land skall underkastas inresekontroller i enlighet med artikel 7, om inte en bedömning av hoten mot den inre säkerheten och riskerna för olaglig invandring visar att det inte föreligger något behov av sådana kontroller.

- b) När kryssningsfartyget kommer från en hamn i ett tredjeländ och åter anlöper en hamn på en medlemsstats ter-ritorium, skall besättningen och passagerarna underkastas inresekontroll på grundval av de namnlistor över besättning och passagerare som avses i punkt 3.2.4, i den mån dessa listor har ändrats sedan kryssningsfartyget anlöpte föregående hamn på en medlemsstats territorium.

Passagerare som går i land skall underkastas inresekontroller i enlighet med artikel 7, om inte en bedömning av hoten mot den inre säkerheten och riskerna för olaglig invandring visar att det inte föreligger något behov av sådana kontroller.

- c) När ett kryssningsfartyg kommer från en hamn i en medlemsstat och anlöper en annan hamn i en medlemsstat, skall passagerare som går i land underkastas inresekontroller i enlighet med artikel 7, om detta krävs enligt en bedömning av hoten mot den inre säkerheten och riskerna för olaglig invandring.

- d) När ett kryssningsfartyg avgår från en hamn i en medlemsstat till en hamn i ett tredjeländ, skall besättningen och passagerarna underkastas utresekontroller på grundval av namnlistorna över besättning och passagerare.

Om detta krävs enligt en bedömning av hoten mot den inre säkerheten och riskerna för olaglig invandring, skall passagerare som går ombord underkastas utresekontroller i enlighet med artikel 7.

- e) När ett kryssningsfartyg avgår från en hamn i en medlemsstat till en annan hamn i en medlemsstat, skall inga utresekontroller utföras.

På grundval av en bedömning av hoten mot den inre säkerheten och riskerna för olaglig invandring kan det emellertid utföras kontroller av besättningen och passagerarna på sådana fartyg.

3.2.4 Namnlistorna över besättning och passagerare skall inbegripa följande:

- a) För- och efternamn.
- b) Födelsedatum.
- c) Nationalitet.
- d) Typ av resehandling samt dess nummer och, i förekommande fall, viseringsnumret.

Kryssningsfartygets kapten eller i annat fall skeppsmäklaren skall till de behöriga gränskontrolltjänstemännen överlämna namnlistorna minst 24 timmar före ankomsten till varje hamn på medlemsstaternas territorium eller, om resan till en hamn varar mindre än 24 timmar, omedelbart efter det att ombordstigningen är klar i föregående hamn.

Namnlistan skall stämpas vid det första inresestället till medlemsstaternas territorium och därefter varje gång som listan ändras. Hänsyn skall tas till namnlistan vid en bedömning av riskerna enligt punkt 3.2.3.

Fritidsbåtstrafik

- 3.2.5 Med avvikelse från artiklarna 4 och 7 skall personer ombord på fritidsbåtar som kommer från eller avgår till en hamn i en medlemsstat inte underkastas in- och utresekontroller och får gå in i en hamn som inte är ett gränsövergångsställe.

När det bedöms föreligga risk för olaglig invandring, och i synnerhet om ett tredjelands kust är belägen i omedelbar närhet av den berörda medlemsstatens territorium, skall emellertid personkontroller och/eller en fysisk genomsökning av fritidsbåten göras.

- 3.2.6 Med avvikelse från artikel 4 får en fritidsbåt som kommer från ett tredjeland undantagsvis gå in i en hamn som inte är ett gränsövergångsställe. I sådana fall skall de ombordvarande underrätta hamnmyndigheterna för att få tillstånd att gå in i denna hamn. Hamnmyndigheterna skall kontakta myndigheterna i den närmaste hamn som är ett gränsövergångsställe för att meddela båtens ankomst. Passagerardeklarationen skall göras genom att förteckningen över de ombordvarande lämnas till hamnmyndigheterna. Denna förteckning skall vara tillgänglig för gränskontrolltjänstemännen senast vid ankomsten.

Om på grund av force majeure en fritidsbåt från ett tredjeland måste lägga till i en hamn som inte är ett gränsövergångsställe, skall hamnmyndigheterna också kontakta myndigheterna i den närmaste hamn som är ett gränsövergångsställe för att meddela båtens närvaro.

- 3.2.7 Ett dokument med alla tekniska uppgifter om båten och namnen på de ombordvarande skall lämnas in i samband med kontrollen. En kopia av detta dokument skall överlämnas till myndigheterna i inrese- och utresehamnarna. Så länge båten finns kvar på en medlemsstats territorialvatten skall ett exemplar av detta dokument finnas bland båtens handlingar.

Kustfiske

- 3.2.8 Med avvikelse från artiklarna 4 och 7 skall besättningen på kustfiskefartyg som varje dag eller inom 36 timmar återvänder till registreringshamnen eller till någon annan hamn på medlemsstaternas territorium utan att lägga till i någon hamn på ett tredjelands territorium inte underkastas någon systematisk kontroll. Bedömningen av riskerna för olaglig invandring, i synnerhet om ett tredjelands kust är belägen i omedelbar närhet av den berörda medlemsstatens territorium, skall dock beaktas för fastställande av hur ofta kontroller bör utföras. Alltefter dessa risker skall personkontroller och/eller en fysisk genomsökning av fartyget göras.

- 3.2.9 Besättningen ombord på kustfiskefartyg som inte är registrerade i en hamn på en medlemsstats territorium skall kontrolleras enligt bestämmelserna om sjömän.

Fartygets kapten skall anmäla varje ändring i besättningslistan och eventuell närvaro av passagerare till de berörda myndigheterna.

Färjeförbindelser

3.2.10 Passagerare på färjor som upprätthåller förbindelser med hamnar i tredjeländer skall underkastas kontroll. Följande regler skall tillämpas:

- a) När så är möjligt skall medlemsstaterna inrätta skilda köer i enlighet med artikel 9.
- b) Passagerare till fots skall kontrolleras för sig.
- c) Kontroller av passagerare i personbilar skall utföras när de är vid fordonet.
- d) Passagerare på turistbussar skall behandlas på samma sätt som passagerare till fots. De skall lämna turistbussen för kontrollerna.
- e) Kontroller av lastbilsförare och deras eventuella följeslagare skall utföras när de är vid fordonet. Denna kontroll och kontrollen av de andra passagerarna skall i princip ske var för sig.
- f) För att kontrollerna skall utföras snabbt skall ett tillräckligt antal kontrollspärrar inrättas.
- g) De transportmedel som används av passagerarna, den eventuella lasten samt andra transporterade föremål skall underkastas stickprovskontroll, framför allt för upptäckt av olagliga invandrare.
- h) Färjors besättningsmedlemmar skall behandlas på samma sätt som besättningsmedlemmarna på handelsfartyg.

4. Sjöfart på inre vattenvägar

- 4.1 Med "sjöfart på de inre vattenvägarna som medför passage av en yttre gräns" avses användning av alla typer av båtar och flytande farkoster för yrkes- eller fritidsändamål på floder, kanaler och sjöar.
- 4.2 För båtar som används för yrkesändamål skall kaptenen och de personer som är anställda ombord och är upptagna på besättningslistan och dessa personers familjemedlemmar, om de bor ombord, betraktas som besättningsmedlemmar eller likvärdiga.
- 4.3 De relevanta bestämmelserna i punkterna 3.1 och 3.2 skall också tillämpas på kontroller av sjöfart på de inre vattenvägarna.

BILAGA VII

Särskilda regler för vissa personkategorier

1. Statschefer

Med avvikelse från artikel 5 och artiklarna 7–13 får statschefer och de medlemmar av deras delegationer vilkas ankomst och avresa officiellt har meddelats gränskontrolltjänstemännen genom diplomatiska kanaler inte underkastas in- och utresekontroll.

2. Flygpiloter och andra besättningsmedlemmar

2.1 Med avvikelse från artikel 5 kan innehavare av certifikat för piloter eller besättningsmedlemmar enligt bilaga 9 till konventionen om civil luftfart av den 7 december 1944 under utövande av sin tjänst och på grundval av dessa handlingar

- a) stiga ombord och stiga av på mellanlandnings- eller ankomstflygplatsen på en medlemsstats territorium,
- b) bege sig till den kommun på en medlemsstats territorium där mellanlandnings- eller ankomstflygplatsen ligger,
- c) med valfritt transportmedel bege sig till en flygplats belägen på en medlemsstats territorium för att stiga ombord på ett flygplan som avgår från denna flygplats.

I alla övriga fall skall kraven i artikel 5.1 vara uppfyllda.

2.2 Bestämmelserna i artiklarna 6–13 skall tillämpas på kontroller av flygpilotsbesättningar. Flygpilotsbesättningar skall om möjligt kontrolleras först. De skall kontrolleras antingen före passagerarna eller i särskilda lokaler som har avsatts för detta ändamål. Med avvikelse från artikel 7 kan besättningar som den gränskontrollansvariga personalen känner till från sin tjänsteutövning kontrolleras enbart genom stickprov.

3. Sjömän

3.1 Med avvikelse från artiklarna 4 och 7 får medlemsstaterna tillåta sjömän som innehar identitetshandlingar för sjömän utfärdade i enlighet med Genèvekonventionen av den 19 juni 2003 (nr 185), Londonkonventionen av den 9 april 1965 och relevant nationell lagstiftning att resa in på medlemsstaternas territorium genom att gå i land och stanna inom området runt den hamn som deras fartyg anlöper eller i angränsande kommuner utan att anmäla sig vid ett gränsövergångsställe, under förutsättning att de är upptagna på sitt fartygs besättningslista, som tidigare har lämnats till de behöriga myndigheterna för kontroll.

Alltefter bedömningen av hoten mot den inre säkerheten och risken för olaglig invandring skall sjömännen dock underkastas kontroll av gränskontrolltjänstemännen i enlighet med artikel 7 innan de går i land.

Om en sjöman utgör ett hot mot den allmänna ordningen, den inre säkerheten eller folkhälsan, kan han vägras tillstånd att gå i land.

3.2 Sjömän som avser att vistas utanför tätorter i hamnens närhet skall uppfylla villkoren för inresa på medlemsstaternas territorium i artikel 5.1.

4. Innehavare av diplomatpass, officiella pass eller tjänstepass och medlemmar av internationella organisationer

4.1 Innehavare av diplomatpass, officiella pass eller tjänstepass, utfärdade av tredjeländer eller regeringar som är erkända av medlemsstaterna samt innehavare av handlingar som har utfärdats av de internationella organisationer som anges i punkt 4.4, vilka reser i tjänsten, kan i kraft av sina speciella privilegier eller immuniteter ges företräde framför andra resenärer vid gränsövergångsställen, även om de, i förekommande fall, fortfarande är skyldiga att inhäla visering.

Med avvikelse från artikel 5.1 c skall innehavare av sådana handlingar inte avkrävas bevis på att de har tillräckliga medel för sitt uppehälle.

- 4.2 Om en person som finner sig vid den yttre gränsen åberopar privilegier, immuniteter och undantag, får gränskontrolltjänstemannen kräva att han eller hon företer bevis på sin status genom att uppvisa de relevanta handlingarna, särskilt intyg utfärdade av den akkrediterande staten, ett diplomatpass eller annat. I tveksamma fall kan gränskontrolltjänstemannen i brådskande fall vända sig direkt till utrikesministeriet.
- 4.3 Akkrediterade medlemmar av diplomatiska beskickningar och konsulära representationer och deras familjer får resa in på medlemsstaternas territorium mot uppvisande av det kort som avses i artikel 19.2 och den handling som tillåter dem att passera gränsen. Dessutom får med avvikelse från artikel 13 gränskontrolltjänstemännen inte neka innehavare av diplomatpass, officiella pass eller tjänstepass inresa på medlemsstaternas territorium utan att först samråda med de relevanta nationella myndigheterna. Detta skall även gälla då sådana personer har registrerats i SIS.
- 4.4 De handlingar som utfärdats av internationella organisationer i de syften som anges i punkt 4.1 är i synnerhet följande:
- Förenta nationernas laissez-passer, som utfärdas till personal vid Förenta nationerna och dess underordnade organ enligt konventionen rörande privilegier och immunitet för Förenta nationernas fackorgan, som antogs av Förenta nationernas generalförsamling i New York den 21 november 1947.
 - Europeiska gemenskapens (EG) laissez-passer.
 - Europeiska atomenergigemenskapens (Euratom) laissez-passer.
 - Identitetshandling utfärdad av Europarådets generalsekreterare.
 - Handlingar som utfärdas i enlighet med artikel III.2 i avtalet mellan parterna i Atlantpaktorganisationen som avser status för deras militära personal (militära ID-kort tillsammans med en reseorder, resefullmakt eller en enskild eller kollektiv tjänsteorder) samt handlingar som utfärdas inom ramen för ett partnerskap för fred.
- 5. Gränsarbetare**
- 5.1 Förfarandena för kontroll av gränsarbetare omfattas av de allmänna bestämmelserna om gränskontroll, särskilt artiklarna 7 och 13.
- 5.2 Med avvikelse från artikel 7 skall personer som gränskontrolltjänstemännen känner väl genom att de ofta passerar gränsen vid samma gränsovergångsställe, och som efter en första kontroll varken har visat sig finnas registrerade i SIS eller i något nationellt dataregister, endast underkastas stickprovskontroller för kontroll av att de har en giltig handling som tillåter dem att gå över gränsen och uppfyller de nödvändiga inresevillkoren. Sådana personer skall då och då, utan förvarning och med oregelbundna intervaller, underkastas en noggrann kontroll.
- 5.3 Bestämmelserna i punkt 5.2 får utvidgas till andra kategorier av personer som regelbundet passerar gränsen.
- 6. Underåriga**
- 6.1 Gränskontrolltjänstemännen skall vara särskilt uppmärksamma på underåriga, oavsett om de åtföljs av vuxna eller inte. Underåriga som passerar en yttre gräns skall underkastas samma kontroller vid inresa och utresa som vuxna i enlighet med denna förordning.
- 6.2 När underåriga åtföljs av vuxna, skall gränskontrolltjänstemännen kontrollera om den medföljande har föräldransvar för den underåriga, särskilt i de fall då den underåriga endast åtföljs av en vuxen och det finns en grundad anledning att anta att den underåriga olagligen har förts bort från den eller de personer som har det lagliga föräldransvaret. I det sistnämnda fallet skall gränskontrolltjänstemännen göra ytterligare utredningar i syfte att upptäcka eventuella inkomsekvenser eller motsägelser i den information som lämnats.
- 6.3 Om underåriga reser utan en medföljande vuxen, skall gränskontrolltjänstemännen genom en noggrann kontroll av resehandlingar och verifikationer försäkra sig om att de underåriga inte lämnar territoriet mot de föräldransvarigas vilja.

BILAGA VIII

Statens namn	
Statens logotyp (Kontorets namn)	

_____	(¹)
<p>GODKÄNNANDE AV BEVIS PÅ ATT VILLKOREN FÖR VARAKTIGHETEN AV EN KORTARE VISTELSE HAR RESPEKTERATS NÄR RESEHANDLINGEN SAKNAR INRESESTÄMPEL</p>	
Den _____ kl. (tidpunkt) _____ i (ort) _____	
Den undertecknande myndigheten _____ lämnar följande uppgifter om den berörda personen: _____	
Efternamn _____ Förnamn _____	
Födelsedatum _____ Födelseort _____ Kön _____	
Nationalitet _____ Bosatt i _____	
Resehandling _____ nummer _____	
Utfärdad i _____ den _____	
Visering nummer _____ (i förekommande fall) utfärdad av _____	
för en period av _____ dagar av följande skäl: _____	
<p>Med beaktande av det bevis avseende varaktigheten av hans/hennes vistelse på medlemsstaternas territorium som han/hon har lämnat, skall han/hon anses ha rest in på territoriet i medlemsstaten _____ den _____ kl. _____ vid gränsövergångsstället _____.</p>	
<p>Kontaktuppgifter för den undertecknande myndigheten:</p>	
Tfn: _____	
Fax: _____	
e-post: _____	
<p>Den berörda personen skall erhålla ett exemplar av denna handling.</p>	
<div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 50px; margin: 0 auto;"></div> <p>Berörd person</p>	<div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 50px; margin: 0 auto;"></div> <p>Ansvarig tjänsteman + stämpel</p>

(¹) Ingen logotyp krävs för Island och Norge.

Departementsserien 2011

Kronologisk förteckning

1. Olovlig fotografering. Ju.
2. Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen. M.
3. Högre utbildning i utvecklingssamarbetet
En analys av högre utbildning inom ramen för svenskt utvecklingssamarbete och politiken för global utveckling. UD.
4. Behandling av personuppgifter vid Inspektionen för socialförsäkringen, m.m. S.
5. Barns rätt till vård och sociala insatser stärks. Ju.
6. Ökad konkurrens på det uppdragsarknologiska området – vissa ändringar i kulturminneslagen. Ku.
7. Sekretess för finansiella företag. Fi.
8. Hotelltjänster. Ju.
9. Förbättringar inom familjepolitiken. S.
10. Preskription av rätt till försäkringsersättning m.m. Ju.
11. Enklare avbetalningsköp. Ju.
12. Genomförande av EU:s direktiv om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål. L.
13. Upphävande av lagen om exploaterings-samverkan. S.
14. Synnerligen ömmande omständigheter och verkställighets hinder
– en kartläggning av tillämpningen. Ju.
15. Utbyte av uppgifter ur kriminalregister mellan EU:s medlemsstater. Ju.
16. Kustbevakningsdatalag. Fö.
17. Sveriges företagande och konkurrenskraft
– Internationell benchmarking. N.
18. Översyn av sjukförsäkringen – förslag till förbättringar. S.
19. Komplettering av kollektivtrafiklagen. N.
20. En reformerad yrkestrafiklagstiftning. N.
21. Vissa lagändringar i fråga om riktade emissioner av aktier. Ju.
22. Anmälningsskyldighet vid utstationering samt förtydligande avseende missbruk av visstidsanställningar enligt anställnings skyddslagen. A.
23. Uppdaterade högkostnadsskydd
– öppen hälso- och sjukvård samt läkemedel. S.
24. Bättre tillgång till kommunala föreskrifter. Fi.
25. Godkännande av Europeiska rådets beslut om ändring av artikel 136 i EUF-fördraget – stabilitetsmekanism för euroländer. SB.
26. Domarnomineringar till internationella domstolar. UD.
27. Brottsbekämpande myndigheters tillgång till informationssystemet för viseringar (VIS). Ju.
28. EU:s gränskodex. Ju.

Departementsserien 2011

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

Godkännande av Europeiska rådets beslut om ändring av artikel 136 i EUF-fördraget – stabilitetsmekanism för euroländer. [25]

Justitiedepartementet

Olovlig fotografering. [1]
Barns rätt till vård och sociala insatser stärks. [5]
Hotelltjänster. [8]
Preskription av rätt till försäkringsersättning m.m. [10]
Enklare avbetalningsköp. [11]
Synnerligen ömmande omständigheter och verkställighetshinder – en kartläggning av tillämpningen. [14]
Utbyte av uppgifter ur kriminalregister mellan EU:s medlemsstater. [15]
Vissa lagändringar i fråga om riktade emissioner av aktier. [21]
Brottsbekämpande myndigheters tillgång till informationssystemet för viseringar (VIS). [27]
EU:s gränskodex. [28]

Utrikesdepartementet

Högre utbildning i utvecklingssamarbetet
En analys av högre utbildning inom ramen för svenskt utvecklingssamarbete och politiken för global utveckling. [3]
Domarnomineringar till internationella domstolar. [26]

Försvarsdepartementet

Kustbevakningsdatalag. [16]

Socialdepartementet

Behandling av personuppgifter vid Inspektionen för socialförsäkringen, m.m. [4]
Förbättringar inom familjepolitiken. [9]
Upphävande av lagen om exploaterings-samverkan. [13]

Översyn av sjukförsäkringen – förslag till förbättringar. [18]
Uppdaterade högkostnadsskydd – öppen hälso- och sjukvård samt läkemedel. [23]

Finansdepartementet

Sekretess för finansiella företag. [7]
Bättre tillgång till kommunala föreskrifter. [24]

Landsbygdsdepartementet

Genomförande av EU:s direktiv om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål. [12]

Miljödepartementet

Avskaffande av den obligatoriska byggfelsförsäkringen. [2]

Näringsdepartementet

Sveriges företagande och konkurrenskraft – Internationell benchmarking. [17]
Komplettering av kollektivtrafiklagen. [19]
En reformerad yrkestrafiklagstiftning. [20]

Kulturdepartementet

Ökad konkurrens på det uppdragsarkeologiska området – vissa ändringar i kulturminneslagen. [6]

Arbetsmarknadsdepartementet

Anmälningsskyldighet vid utstationering samt förtydligande avseende missbruk av visstidsanställningar enligt anställningsskyddslagen. [22]